

**Οι Σπουδές
Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
και Ιστορίας
στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου
2012-2013**

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας**

Περιεχόμενα

A. Η Κοινωνική Ανθρωπολογία και η Ιστορία στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου

1. Η επιστημονική ταυτότητα του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας	2
2. Η επιστήμη της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας	3
3. Οι ιστορικές σπουδές στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας	4
4. Επαγγελματικές δυνατότητες των πτυχιούχων του Τμήματος	5
5. Προτεινόμενη βιβλιογραφία	6

B. Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου

1. Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας	7
2. Ένα Πανεπιστήμιο στα νησιά του Αιγαίου Πελάγους και τη Μυτιλήνη	11
3. Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αιγαίου	12
4. Το πρόγραμμα ERASMUS	13
5. Διδακτικό προσωπικό	14
6. Αρμοδιότητες διδασκόντων	15
7. Διοικητικό και τεχνικό προσωπικό	15
8. Σύλλογος φοιτητών	15

Γ. Το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

1. Οργάνωση των προπτυχιακών σπουδών	17
2. Προσφερόμενα μαθήματα και πρακτικές ασκήσεις/σεμινάρια	21
3. Περιλήψεις μαθημάτων και πρακτικών ασκήσεων/σεμιναρίων	23
4. Πρόγραμμα σπουδών ακαδημαϊκού έτους 2012-2013	64
5. Θερινή Πρακτική Άσκηση	66

Δ. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Κοινωνική και Ιστορική Ανθρωπολογία

1. Οργάνωση του Προγράμματος	69
2. Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας	70
3. Προσφερόμενα μαθήματα	81
4. Περιλήψεις μαθημάτων	82

Ε Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Γυναίκες και Φύλα: Ανθρωπολογικές και Ιστορικές Προσεγγίσεις

1. Οργάνωση του Προγράμματος	90
2. Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας	92
3. Προσφερόμενα μαθήματα	98
4. Περιλήψεις μαθημάτων	98

Την επιμέλεια της έκδοσης του Οδηγού Σπουδών είχαν ο Κώστας Γιαννακόπουλος και η Ποθητή Χαντζαρούλα.

Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Λόφος Πανεπιστημίου
81 100 Μυτιλήνη Λέσβος
τηλ. 22510-36303, 36323
fax: 22510-36309
www.sa.aegean.gr

A. Η Κοινωνική Ανθρωπολογία και η Ιστορία στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου

1. Η επιστημονική ταυτότητα του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας

ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, υπηρετούμε μια αντίληψη που εστιάζεται στη μελέτη των κοινωνικών, ιστορικών και πολιτισμικών όψεων της ανθρώπινης δράσης. Σε μια εποχή κατά την οποία υπάρχει στροφή στη μερική και ακαδημαϊκά αποσπασματική γνώση, το Τμήμα μας εξακολουθεί να υποστηρίζει πολύπλευρες και διεπιστημονικές προσεγγίσεις καθώς πιστεύουμε ότι μόνο οι προσεγγίσεις αυτές υπηρετούν την καλύτερη κατανόηση των κοινωνικών και πολιτισμικών φαινομένων. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο οργανώνονται οι διδακτικές, εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος, τόσο σε προπτυχιακό όσο και μεταπτυχιακό επίπεδο. Η διδασκαλία επικεντρώνεται στην παροχή ολοκληρωμένων σπουδών στους τομείς της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Ιστορίας. Στο Τμήμα υπάρχει συστηματικό ενδιαφέρον για την καλλιέργεια του διαλόγου ανάμεσα στα δύο αυτά γνωστικά αντικείμενα και την προσέγγιση συγκεκριμένων θεμάτων, όπως η οικογένεια, το φύλο και οι συγγενικές σχέσεις, η μετανάστευση, οι μειονότητες και οι εθνοτικές ταυτότητες, κ.ά., τόσο από ανθρωπολογική όσο και από ιστορική σκοπιά.

Στο Τμήμα πιστεύουμε ότι η πολύπλευρη και σφαιρική προσέγγιση σύγχρονων κοινωνικών και πολιτισμικών φαινομένων προϋποθέτει την κατανόησή τους ως ιστορικών φαινομένων, συνεπώς αναγνωρίζει την ιστορική τους διάσταση. Η διερεύνηση και κατανόηση της αλληλεπίδρασης παρόντος και παρελθόντος και των ποικίλων χρήσεων του παρελθόντος στο παρόν αποτελούν βασική πλευρά της ερευνητικής και εκπαιδευτικής φυσιογνωμίας του Τμήματος, ήδη από την εποχή της ίδρυσής του, και έχει αποδώσει μέχρι σήμερα πολλούς καρπούς. Η φυσιογνωμία αυτή αντανακλάται στη δομή του προπτυχιακού και μεταπτυχιακού προγράμματος, στη θεματολογία διδακτορικών διατριβών αλλά και στα τέσσερα συνέδρια που έχει οργανώσει το Τμήμα στη βάση αυτού του διαλόγου.

Η εστίαση του ενδιαφέροντος στις κοινωνικές, ιστορικές και πολιτισμικές όψεις των ανθρωπίνων φαινομένων όσο και η σφαιρική τους θεώρηση συνεπάγονται στενούς δεσμούς με άλλους κλάδους των κοινωνικών επιστημών. Παρότι η διδασκαλία επικεντρώνεται στη συστηματική παιδεία στα πεδία της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Ιστορίας, το Τμήμα παρέχει και μαθήματα σε συγγενείς κλάδους των Κοινωνικών Επιστημών όπως η Ιστορία της Τέχνης, η Πολιτική Οικονομία, η Πολιτική Φιλοσοφία και η Γλωσσολογία. Τα μαθήματα αυτά διεκπερώνουν τις γνωστικές βάσεις του Τμήματος και βοηθούν σημαντικά στην εμπέδωση της παρεχόμενης γνώσης.

Τέλος, το Τμήμα αναγνωρίζοντας τη σημασία των νέων τεχνολογιών έχει μεριμνήσει για την κάλυψη των αναγκών των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών του φοιτητών και φοιτητριών σε αυτόν τον τομέα και διαθέτει άρτια εξοπλισμένο εργαστήριο ηλεκτρονικών υπολογιστών. Στο εργαστήριο προσφέρεται η δυνατότητα εξοικείωσης των φοιτητών/-τριών με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και παρέχονται ειδικά σεμινάρια για την εκμάθηση προγραμμάτων software. Το εργαστήριο είναι συνδεδεμένο με το δίκτυο του Πανεπιστημίου (Αιγαίο-NET) και η είσοδος των φοιτητών/-τριών του Τμήματος είναι ελεύθερη.

2. Η επιστήμη της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ είναι η μελέτη του ανθρώπου. Ως κλάδος των επιστημών της κοινωνίας και του ανθρώπου, η ανθρωπολογία αποσκοπεί στη διερεύνηση των διαφορετικών μορφών της ανθρώπινης ύπαρξης και εμπειρίας σε όλη τους την ευρύτητα. Στόχος της είναι η διαπίστωση των γενικών και ειδικών αρχών που διέπουν τις πολιτισμικές διαφορές και ομοιότητες ανάμεσα στις ανθρώπινες κοινωνίες.

Η ανθρωπολογία είναι μια κριτική επιστήμη του πολιτισμού. Ο κριτικός της προσανατολισμός στηρίζεται κυρίως στην ευρύτατη εποπτεία των ανθρώπινων πολιτισμών, που συναντώνται σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του πλανήτη μας, και στη συγκριτική, διαπολιτισμική τους μελέτη. Πεποίθηση των ανθρωπολόγων είναι ότι οι άλλοι πολιτισμοί έχουν πολλά να μας διδάξουν πάνω σε θέματα μεγίστης σημασίας για την ανθρωπότητα, γι' αυτό και πρέπει να τους προσεγγίσουμε με σοβαρότητα και προσοχή. Η αντίληψη αυτή, που κυριαρχεί στην ευρωπαϊκή ανθρωπολογική παράδοση ήδη από τις πρώτες δεκαετίες του αιώνα μας, δίνει μικρότερη σχετικά προσοχή σε τομείς όπως η βιολογική ανθρωπολογία ή η προϊστορική αρχαιολογία. Αυτό που κυρίως μας απασχολεί είναι οι τρόποι με τους οποίους οι άνθρωποι οργανώνουν την καθημερινή τους ζωή και το νόημα που αυτοί αποδίδουν στις πράξεις τους.

Αντικείμενο της ανθρωπολογίας είναι η πολιτισμική ετερότητα, η διαφορετικότητα. Η ανθρωπολογία, λοιπόν, ιστορικά, αντλεί τον δυναμισμό της από τη συστηματική, την «από τα μέσα», επιτόπια γνώση και εμπειρία άλλων, διαφορετικών κοινωνιών που ανήκουν στις περιφέρειες του βιομηχανικού κόσμου, στην Αφρική, την Ασία, τη Νότιο Αμερική, την Αυστραλία ή τη Μελανησία. Από την απόσταση που εξασφαλίζει η γνώση του διαφορετικού, η ανθρωπολογία στρέφεται και στη μελέτη του «οικείου», και ειδικότερα, στη διερεύνηση των λεγόμενων «δυτικών», βιομηχανικών κοινωνιών.

Η σύγκριση του διαφορετικού με το οικείο αναιρεί το αυτονόητο και ανατρέπει ό,τι θεωρούμε «φυσικό». Έτσι η ανθρωπολογία αμφισβητεί στερεότυπες θεωρίες και στάσεις που επικρατούν στη σύγχρονη κοινωνική ζωή. Για παράδειγμα, η ανθρωπολογία ελέγχει, κριτικά, θεωρίες που βασίζονται σε γενικεύσεις για την «ανθρώπινη φύση», πολλές από τις οποίες αντανακλούν βαθιά ριζωμένες προκαταλήψεις των δυτικών κοινωνιών για την οικογένεια, την ταυτότητα του κοινωνικού φύλου και τη σεξουαλικότητα, την εθνοτική και κοινωνική ένταξη, την κοινωνική ευταξία, τον χώρο ή τον χρόνο.

Η δουλειά των ανθρωπολόγων καταδεικνύει πόσο αυτές οι θεωρίες είναι οροθετημένες από ιστορικούς και πολιτισμικούς παράγοντες και εκθέτει τους τρόπους με τους οποίους τέτοιες προκαταλήψεις στενεύουν και διαστρεβλώνουν την κατανόηση του ανθρώπινου παρόντος και παρελθόντος. Συγχρόνως δείχνει τους πολιτισμικούς περιορισμούς και τις εξαρτήσεις της ανθρώπινης πρακτικής σε σημαντικούς τομείς όπως είναι, για παράδειγμα, η οικονομική ανάπτυξη, η επικοινωνία, η διοικητική οργάνωση, η παραγωγή της τροφής, η παροχή περίθαλψης, ακόμα και η αντιμετώπιση θεομηνιών και, επομένως, συμβάλλει στην αντιμετώπιση των ανθρωπίνων δυσκολιών.

Η ανθρωπολογία τοποθετείται κατά του «εθνοκεντρισμού», της τάσης δηλαδή να ερμηνεύουμε και να αξιολογούμε άλλους πολιτισμούς ή μη οικείες μορφές κοινωνικής ζωής με ιδέες και κοινωνικές αρχές του δικού μας πολιτισμού. Η συγκριτική, διαπολιτισμική γνώση που παράγει η ανθρωπολογία έχει επανειλημμένα

αποδειξεί ότι πολλές θεωρίες της Κοινωνικής Επιστήμης δεν έχουν οικουμενική ισχύ – παρά τους αντίθετους ισχυρισμούς της.

Σε πολλά πανεπιστημιακά τμήματα της Ευρώπης και της Αμερικής, όπως και στο δικό μας, η έμφαση στη σχέση της ανθρωπολογίας με μη-βιομηχανικούς «εξωτικούς» πολιτισμούς, εξισορροπείται από τη συστηματική αναφορά και στον δυτικό πολιτισμό. Οι φοιτητές/-τριες καλούνται να αναπτύξουν ζητήματα που έχουν σχέση όχι μόνο με άλλες κοινωνίες αλλά και με τη δική τους, να ανιχνεύσουν και να συζητήσουν τις συνέχειες και τις ασυνέχειες ανάμεσα στον αγροτικό χώρο και την πόλη, ανάμεσα στις λεγόμενες «αναπτυσσόμενες» και τις «ανεπτυγμένες» χώρες.

Η ανθρωπολογία δίνει ιδιαίτερη σημασία σε έναν ειδικό τύπο έρευνας, την επιτόπια παρατήρηση, που εμπλέκει τον ερευνητή σε άμεση, καθημερινή και μακρόχρονη σχέση με τους ανθρώπους που μελετά. Η ερευνητική αυτή πρακτική, εφαρμοσμένη στον Ελλαδικό χώρο, αποτελεί βασικό στοιχείο των μεταπτυχιακών ανθρωπολογικών σπουδών στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Ήδη από τα πρώτα του βήματα, το Τμήμα ανέπτυξε έντονο ερευνητικό προσανατολισμό στο μεταπτυχιακό επίπεδο, επιδιώκοντας τον συστηματικό συνδυασμό της διδασκαλίας με την έρευνα.

Με δεδομένα την πλούσια ερευνητική εμπειρία του διδακτικού μας προσωπικού στη μελέτη της ελληνικής κοινωνίας, τις αξιόλογες διδακτορικές διατριβές που εκπονούνται από μεταπτυχιακούς φοιτητές/-τριές μας και τη διεθνή αναγνώριση του ερευνητικού έργου που επιτελούμε, μπορούμε δικαίως να υποστηρίξουμε ότι το Τμήμα μας έχει συμβάλει σημαντικά στην ανθρωπολογία της Νότιας Ευρώπης και της Βαλκανικής.

3. Οι Ιστορικές Σπουδές στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ασχολείται με τη μελέτη του παρελθόντος και αποτελεί κλάδο των κοινωνικών επιστημών. Η μελέτη του παρελθόντος είναι πολύ πιο πολύπλοκη απ' ό,τι εκ πρώτης όψεως φαίνεται, και κυρίως από την εικόνα που έχουν τόσο οι μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όσο και ευρύτερα στρώματα της κοινωνίας. Συνήθως η αντίληψη που επικρατεί για την Ιστορία είναι ότι πρόκειται για μια ενότητα σταθερών γνώσεων για το παρελθόν, στις οποίες μπορεί να ανατρέχει κανείς όποτε χρειαστεί. Μια πολύ συνηθισμένη εκδοχή αυτής της αντίληψης εκλαμβάνει την Ιστορία ως ένα διαχρονικό άθροισμα συμβαντολογικών πληροφοριών σχετικών με ημερομηνίες σημαντικών γεγονότων, διαδοχές αυτοκρατόρων, μοναρχών ή πολιτικών κυβερνήσεων, μάχες κ.ά. Αυτή η αντίληψη υποβαθμίζει τόσο τις συστηματικές προσπάθειες αποκατάστασης του παρελθόντος, στο βαθμό που αυτό μπορεί να αποκατασταθεί, όσο και τον πλούσιο μεθοδολογικό και θεωρητικό προβληματισμό των ιστορικών στην Ελλάδα και διεθνώς. Οι ιστορικές σπουδές δεν συνδέονται απλώς με την ανακύκλωση ήδη γνωστών πραγμάτων αλλά με την επέκταση της ιστορικής σκέψης σχετικά με το τι ακριβώς συνιστά το παρελθόν.

Στο πλαίσιο αυτό το παρελθόν αντιμετωπίζεται ως πρόβλημα μάλλον, παρά ως σαφώς οριοθετημένη πηγή γνώσεων. Μετά την εισαγωγή και εδραίωση της κοινωνικής ιστορίας που ήρθε σε ρήξη με παλαιότερα παραδείγματα ιστορικής έρευνας που επικεντρώνονταν στην διερεύνηση των «μεγάλων γεγονότων» και των επιφανών προσώπων, η συζήτηση για το παρελθόν και την ιστορία διευρύνεται συνεχώς με αποτέλεσμα το πεδίο των ιστορικών σπουδών να απασχολούν πλέον θέματα όπως η ιστορία του φύλου, η πολιτισμική ιστορία, ο τρόπος γραφής της ιστορίας κ.ά. Η ιστορικοποίηση, η απόπειρα κατανόησης των φαινομένων στο

πλαίσιο της εποχής τους, η διερεύνηση της τομής και της συνέχειας στον ιστορικό χρόνο αποτελούν πλέον βασικά μελήματα της ιστορικής έρευνας. Ταυτόχρονα όλο και περισσότερο αναγνωρίζεται η σημασία των χρήσεων του παρελθόντος στο παρόν, ο τρόπος δηλαδή που συγκεκριμένες κοινωνίες επανερμηνεύουν το παρελθόν, θετικά ή αρνητικά, και το χρησιμοποιούν συστηματικά στα συμφραζόμενα της δικής τους εποχής, συχνά πολύ απομακρυσμένης από το παρελθόν που επικαλούνται.

Αν και δεν υπάρχει συναίνεση στον χώρο των ιστορικών σχετικά με επιστημολογικά ζητήματα (όπως το ιδεώδες της αντικειμενικότητας, η δυνατότητα πλήρους και οριστικής αποκατάστασης του παρελθόντος, η ανάγκη της διεπιστημονικότητας, κ.ά.) ή με ζητήματα που αφορούν τις προτεραιότητες της ιστορικής έρευνας (όπως η έμφαση στη μακρά ή τη μικρή διάρκεια, η προτεραιότητα στην κοινωνική ιστορία σε σχέση με την παλαιότερη προτίμηση στην διπλωματική ιστορία, κ.ά.) οι συζητήσεις που γίνονται στους κόλπους της ιστορικής κοινότητας είναι ιδιαίτερα πλούσιες και οι καρποί της ιστορικής έρευνας έχουν επηρεάσει πολλαπλά άλλες συγγενείς επιστήμες.

Οι ιστορικές σπουδές στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας παρακολουθούν αυτόν τον πλούσιο προβληματισμό και προσαρμόζονται συνεχώς στα νέα δεδομένα της ιστορικής έρευνας. Μακριά από την «ελληνοκεντρική» αντίληψη των ιστορικών σπουδών που κυριάρχησε στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση και εξακολουθεί ακόμη και σήμερα να ισχύει σε πολλά προγράμματα ιστορικών σπουδών, οι ιστορικές σπουδές στο Τμήμα έχουν προσανατολιστεί στην προσφορά ενός σύγχρονου και πλούσιου προγράμματος που παρέχει γνώσεις τόσο σε γενικά όσο και σε εξειδικευμένα θέματα.

Η οργάνωση των σπουδών αυτών διακρίνεται σε δύο αλληλένδετα επίπεδα. Το πρώτο αφορά την παροχή μαθημάτων γενικού χαρακτήρα τα οποία εξετάζουν μεγάλες ή μικρότερες χρονικές ενότητες εστιασμένες στην ιστορία συγκεκριμένων χώρων. Στο πλαίσιο αυτό διδάσκεται η Νεότερη και η Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία, η Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία, η Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου, η Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας κ.ά. Τα μαθήματα αυτά διαχέονται, ανάλογα με τον βαθμό δυσκολίας και στους δύο κύκλους σπουδών του Τμήματος. Στόχος τους είναι η παροχή γνώσεων, η εξοικείωση των φοιτητών/-τριών με τα θέματα αυτά και ο εμπλουτισμός της κριτικής τους σκέψης.

Το δεύτερο επίπεδο οργάνωσης των ιστορικών σπουδών αφορά εξειδικευμένα μαθήματα που εξετάζουν θέματα όπως η πολιτισμική μνήμη, ο εθνικισμός, το αστικό φαινόμενο, η ιστορική δημογραφία, η ιστορία του τοπίου, η δουλεία στην αρχαιότητα, κ.ά. Στα μαθήματα αυτά οι φοιτητές/-τριες όχι μόνο έρχονται σε επαφή με την έρευνα και τον προβληματισμό που αναπτύσσεται, αλλά και σε συστηματική επαφή με πηγές για τα συγκεκριμένα αντικείμενα. Το Τμήμα θεωρεί ότι η προσφορά των ιστορικών μαθημάτων δίνει ένα σύγχρονο και ευέλικτο στίγμα για τις ιστορικές σπουδές και την κατεύθυνση που πρέπει να έχουν. Επιπλέον, υπάρχει μέριμνα έτσι ώστε οι ιστορικές σπουδές στο Τμήμα να επικοινωνούν με τα μαθήματα της ανθρωπολογίας παρέχοντας έτσι στους φοιτητές/-τριες ολοκληρωμένη και όχι αποσπασματική εικόνα για την αλληλεπίδραση παρελθόντος και παρόντος.

4. Επαγγελματικές δυνατότητες των πτυχιούχων του Τμήματος

Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας προσφέρει σπουδές γενικής παιδείας που συνδέονται με μεγάλο φάσμα επαγγελματικών επιλογών. Τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων του Τμήματος ορίζονται με βάση

Προεδρικό Διάταγμα το οποίο δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 228/6.11.1995. Σύμφωνα με το διάταγμα αυτό, οι απόφοιτοι του Τμήματος μπορούν να απασχοληθούν στην έρευνα και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σε μουσεία, στους ευρύτερους χώρους της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, της κοινωνικής ιατρικής και της επιδημιολογίας, της ψυχολογίας, της πολεοδομίας και του προγραμματισμού. Επίσης μπορούν να βρουν απασχόληση στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και άλλους δημόσιους οργανισμούς και υπηρεσίες, καθώς και σε τομείς, όπως της διαφήμισης, των δημοσκοπήσεων και ερευνών αγοράς, αλλά και στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο. Σε αρκετά από αυτά τα επαγγέλματα η απαραίτητη επαγγελματική εκπαίδευση προσφέρεται στον ίδιο τον χώρο απασχόλησης, υπό τη μορφή μιας επιπλέον εξειδίκευσης στην ευρύτερη διαπολιτισμική παιδεία που διαθέτει ο πτυχιούχος. Πάντως η υψηλή ποιότητα σπουδών δίνει σημαντικά εφόδια στους αποφοίτους για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Στην κατεύθυνση αυτή οι πτυχιούχοι του Τμήματος μπορούν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις τους προκειμένου να προχωρήσουν στην απόκτηση μεταπτυχιακού διπλώματος Masters, ή και διδακτορικού διπλώματος. Σε αυτή την περίπτωση οι δυνατότητες απασχόλησης στον χώρο της έρευνας και της εκπαίδευσης αυξάνονται σημαντικά.

5. Προτεινόμενη βιβλιογραφία

ΟΣΟΙ ενδιαφέρονται να ακολουθήσουν προπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα ίσως βοηθηθούν αν κάνουν ένα προκαταρκτικό διάβασμα στην κοινωνική ανθρωπολογία και την ιστορία. Ειδικότερα για την κοινωνική ανθρωπολογία που είναι ένας σχετικά νέος κλάδος στον ελληνικό επιστημονικό χώρο, διαθέτουμε ήδη έναν σημαντικό αριθμό κειμένων που εισάγουν τον αναγνώστη σε διαφορετικούς τομείς του κλάδου. Η προτεινόμενη βιβλιογραφία εισάγει τους/τις φοιτητές/τριες στους σύγχρονους προβληματισμούς στο χώρο της ανθρωπολογίας και της ιστορίας και διευκρινίζει τις ομοιότητες και τις διαφορές τους με συγγενείς κλάδους, όπως η κοινωνιολογία, η γεωγραφία και άλλες κοινωνικές επιστήμες.

Ενδεικτικά προτείνουμε τα εξής βιβλία:

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ

- Eriksen T.H., *Μικροί Τόποι, Μεγάλα Ζητήματα*, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα 2007.
- Laburthe-Tolra P.H. και J.-P. Warnier, *Εθνολογία – Ανθρωπολογία*, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα 2003.
- Colleyn, J-P, *Στοιχεία κοινωνικής και πολιτισμικής Ανθρωπολογίας*, Πλέθρον, Αθήνα, 2005
- Lienhardt, *Κοινωνική Ανθρωπολογία*, Gutenberg, Αθήνα, 1985
- Evans-Pritchard E.E., *Κοινωνική Ανθρωπολογία*, Εκδόσεις Καρδαμίτσα, Αθήνα 1987.
- Lévi-Strauss, C., *Φυλές και Ιστορία – Φυλή και Πολιτισμός*, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2003.
- Kuper, A., *Ανθρωπολογία και Ανθρωπολόγοι*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 1994.
- Δημητρίου-Κοτσώνη, Σ. – Σ. Δημητρίου, *Ανθρωπολογία και Ιστορία*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 1996.
- Περιοδικό *Διαβάζω* (τεύχ. 323, 1993), Αφιέρωμα στην Κοινωνική Ανθρωπολογία.
- Augé M., *Για μια Ανθρωπολογία των Σύγχρονων Κόσμων*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1999.

- Γκέφου-Μαδιανού, Δ. (επιμ.), *Ανθρωπολογική Θεωρία και Εθνογραφία*, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1998.
- Godelier, M., *Μαρξιστικοί Ορίζοντες στην Κοινωνική Ανθρωπολογία*, 2 τόμοι, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1992.
- Balandier, G., *Πολιτική Ανθρωπολογία*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1990.
- Dumont Louis, *Εισαγωγή σε δύο Θεωρίες της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 1996.
- Παπαταξιάρχης, Ε. – Θ. Παραδέλλης (επιμ.), *Ταυτότητες και Φύλο στη Σύγχρονη Ελλάδα: Ανθρωπολογικές Θεωρήσεις*, Εκδόσεις Καστανιώτη και Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Αθήνα 1992.
- Herzfeld, M., *Η Ανθρωπολογία μέσα από τον Καθρέφτη*, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1998.
- Sahlins, M., *Πολιτισμός και Πρακτικός Λόγος*, Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου, Αθήνα 2003.
- Geertz, G., *Η ερμηνεία των πολιτισμών*, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2003.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

- Λιάκος Α., *Πώς το παρελθόν γίνεται ιστορία*, Εκδόσεις Πόλις, Αθήνα 2007.
- Karr, E.X., *Τι Είναι η Ιστορία*, Εκδόσεις Γκοβόστης, Αθήνα 1999.
- Bloch, M., *Απολογία για την Ιστορία*, Εναλλακτικές Εκδόσεις, Αθήνα 1994.
- Ασδραχάς, Σπ., *Ζητήματα Ιστορίας*, Εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα 1983.
- Le Goff, J., *Ιστορία και Μνήμη*, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα 1998.
- Διανοητική Ιστορία: όψεις μιας σύγχρονης συζήτησης*, Εκδόσεις Μνήμων, Αθήνα 1996.
- Iggers, G., *Η ιστοριογραφία στον 20ο αιώνα: από την επιστημονική αντικειμενικότητα στην πρόκληση του μεταμοντερνισμού*, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα 1999.
- Λιάκος, Α., «Δοκίμιο για την ποιητική της Ιστορίας», *Τα Ιστορικά*, τόμος Χ (31), 1999, σ. 259-290.
- Dosse, F., *Η Ιστορία σε Ψίγουλα*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 1993.
- Burke, P., *Ιστορία και Κοινωνική Θεωρία*, Εκδόσεις νήσος, Αθήνα 2002.
- Farge, A., *Η Γεύση του Αρχείου*, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα 2004.

Β. Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου

1. Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας

Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας υπήρξε το πρώτο Πανεπιστημιακό Τμήμα στην Ελλάδα που ανέπτυξε από το τέλος της δεκαετίας του '80 ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα σπουδών στην Κοινωνική Ανθρωπολογία και στην Ιστορία, καλλιεργώντας το διάλογο των δύο επιστημών. Επίσης υπήρξε ένα από τα πρώτα Τμήματα που συγκρότησαν έναν ολοκληρωμένο διετή κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών προτού θεσμοθετηθούν με νόμο οι μεταπτυχιακές σπουδές.

Η μέριμνα για την καλλιέργεια των επιστημών της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Ιστορίας, στη βάση επιστημονικών και παιδαγωγικών αρχών, ο συγχρονισμός του επιστημονικού δυναμικού του, όπως δείχνουν οι ακαδημαϊκές δημοσιεύσεις του και

οι επιστημονικές δραστηριότητες του Τμήματος, με το διεθνές επιστημονικό γίνεσθαι αποτελούν σταθερά στοιχεία της ταυτότητας του Τμήματος. Σε συνδυασμό με τα παραπάνω, οι πρόσφατες επιτυχίες όπως η πανελλαδική διάκριση στο Πρόγραμμα της Θερινής Πρακτικής Άσκησης αλλά και η υψηλή επίδοση στα Προγράμματα Μεταδιδακτορικής και Διδακτορικής Έρευνας αναδεικνύουν μια δυναμική προοπτική για την περαιτέρω ανάπτυξή του.

Το 2012 το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας συμπλήρωσε 25 χρόνια λειτουργίας. Η ίδρυση του Τμήματος ταυτόχρονα με την ίδρυση του Πανεπιστημίου Αιγαίου το 1984 και η λειτουργία του αρχικά σε μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών και σχεδόν αμέσως μετά σε προπτυχιακό σηματοδότησαν την έναρξη μιας πορείας εντυπωσιακής ανάπτυξης σε φοιτητικό δυναμικό, ακαδημαϊκό προσωπικό και υλικοτεχνική υποδομή.

Το Τμήμα στοχεύει στην παροχή ολοκληρωμένων σπουδών στους τομείς της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας. Η θεσμική εμπέδωση μιας αυτόνομης ανθρωπολογικής ταυτότητας αποτέλεσε προτεραιότητα την πρώτη περίοδο λειτουργίας του Τμήματος. Η κοινωνική ανθρωπολογία, μια διεθνώς καθιερωμένη επιστήμη που έκανε όμως τότε στην Ελλάδα τα πρώτα της βήματα, έλαβε στο Τμήμα πλήρη θεσμική αποκατάσταση. Ήδη από τα πρώτα βήματα του Τμήματος η ανάπτυξη της επικοινωνίας με την ιστοριογραφία και η συστηματική καλλιέργεια του διαλόγου ανάμεσα στα δύο γνωστικά αντικείμενα αποτελούσε πρωταρχικό μέλημα. Η μετονομασία του Τμήματος αναβάθμισε το ρόλο της ιστορίας και αποτέλεσε την τυπική επισφράγιση της προϋπάρχουσας δημιουργικής συνομιλίας ιστορίας και κοινωνικής ανθρωπολογίας θέτοντας τη διεπιστημονικότητα σε στέρεες βάσεις.

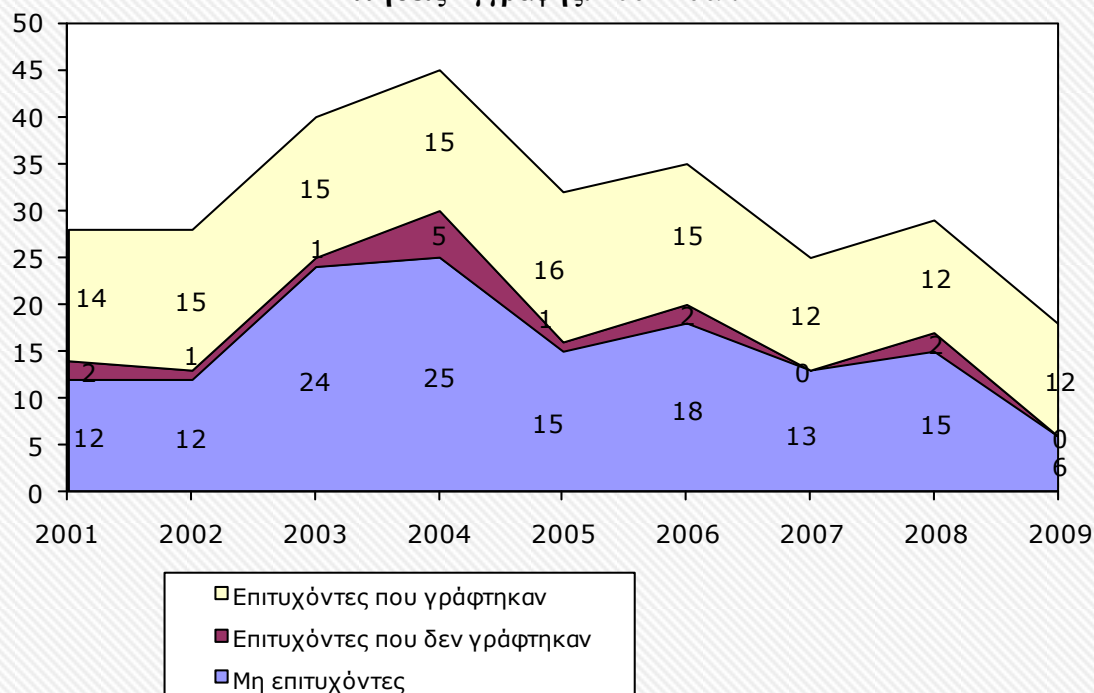
Με την παροχή ενός ολοκληρωμένου προγράμματος σπουδών, το Τμήμα έδωσε έμφαση στη διδασκαλία, ενώ μέσα από το μεταπτυχιακό πρόγραμμα αναπτύχθηκε η έρευνα σε επικοινωνία και συγχρονισμό με τις διεθνείς επιστημονικές εξελίξεις στα πεδία της κοινωνικής ανθρωπολογίας και της ιστορίας. Μία σημαντική διάσταση του προγράμματος ήταν η ανανέωση των δύο κλάδων και ο συνεχής διάλογος με τα διεθνή ακαδημαϊκά περιβάλλοντα, ξεφεύγοντας από την περιχαράκωση σε ελληνοκεντρικά σχήματα τα οποία σε μεγάλο βαθμό κυριαρχούσαν στο ελληνικό ακαδημαϊκό περιβάλλον. Ο διεπιστημονικό χαρακτήρας του ενισχύθηκε και εμπλουτίστηκε από συγγενείς κλάδους των κοινωνικών επιστημών, όπως η ιστορία της τέχνης, η γλωσσολογία, η πολιτική φιλοσοφία και η πολιτική οικονομία.

Το Τμήμα αποτέλεσε βασικό αγωγό διάδοσης των ανθρωπολογικών ιδεών στην ελληνική κοινωνία υλοποιώντας ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα για την ανθρωπολογία στην Ελλάδα, που δίνει προτεραιότητα στην κλασική εθνογραφική μέθοδο, παραπέμπει στη σύγχρονη ανθρωπολογική θεωρία όχι με όρους απλής κατανάλωσης δάνειων σχημάτων αλλά παραγωγής μέσα από εθνογραφικές εφαρμογές στην οικεία και σε «άλλες» κοινωνίες, και καλεί στη συγκρότηση ελληνόφωνου ανθρωπολογικού λόγου. Στις ιστορικές σπουδές, η εισαγωγή νέων θεωρητικών και μεθοδολογικών προσεγγίσεων στη μελέτη του παρελθόντος, οι οποίες μετασχημάτισαν διεθνώς το ιστοριογραφικό παράδειγμα, συνέβαλε στην ανανέωση του προγράμματος σπουδών. Ο σχεδιασμός του προγράμματος των ιστορικών σπουδών στοχεύει στην παροχή γνώσεων και καλύπτει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, χώρων και περιόδων αλλά και στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με νέα πεδία - κοινωνική ιστορία, πολιτισμική ιστορία, διανοητική ιστορία, ιστορική δημογραφία, προφορική ιστορία, ιστορία του φύλου, ιστορία της οικογένειας- αλλά και με μία ανανεωμένη πολιτική ιστορία και ιστορία των θεσμών.

Από το 2001, χρονιά θεσμοθέτησης πρώτου κύκλου των μεταπτυχιακών σπουδών, μέχρι σήμερα λειτουργεί το ΠΜΣ «Κοινωνική και Ιστορική Ανθρωπολογία». Στα πρώτα 20 χρόνια λειτουργίας έκαναν αίτηση για μεταπτυχιακές σπουδές στην Κοινωνική και Ιστορική Ανθρωπολογία περισσότεροι από 750 φοιτητές εκ των οποίων έγιναν δεκτοί και φοίτησαν οι 283, οι 180 την πρώτη περίοδο και οι υπόλοιποι την περίοδο 2001-2007. Ο Πίνακας 1 αποτυπώνει την κίνηση των αιτήσεων εγγραφής την περίοδο 2001-2009. Μέχρι σήμερα 26 διδακτορικές διατριβές έχουν ολοκληρωθεί με επιτυχία στο Τμήμα μας. Συνολικά μιλάμε για 25 χρόνια μεταπτυχιακών σπουδών στο Τ.Κ.Α.Ι.

Πίνακας 1

**Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας.
Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα "Κοινωνική και Ιστορική Ανθρωπολογία".
Αιτήσεις Εγγραφής: 2001-2009.**

Το μεταπτυχιακό πρόγραμμα υπήρξε ένα από τα πρώτα στις κοινωνικές επιστήμες στην Ελλάδα. Το πρόγραμμα απονέμει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης σε δύο κατευθύνσεις, την Ανθρωπολογική και Ιστορική Κατεύθυνση. Σκοπός του προγράμματος είναι η προαγωγή της ανθρωπολογικής και ιστορικής έρευνας. Επικεντρώθηκε στην προσπάθεια συστηματικής εισαγωγής των ανθρωπολογικών σπουδών στο ελληνικό πανεπιστήμιο, στην παροχή βασικής, συστηματικής παιδείας στην κοινωνική ανθρωπολογία καθώς και στην συστηματική διερεύνηση ιστοριογραφικών ζητημάτων που σχετίζονται με τις πολιτικές, κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις των κοινωνιών του παρελθόντος. Εξειδικεύεται στην εθνογραφία και κοινωνική ιστορία του ευρύτερου ελληνικού, βαλκανικού και μεσογειακού χώρου. Ως προς τον βασικό πυρήνα των ανθρωπολογικών σπουδών καθιερώθηκε μια βασική δομή μαθημάτων και γνωστικών αντικειμένων που διεθνώς

συνιστά την εκπαιδευτική ταυτότητα της σύγχρονης κοινωνικής ανθρωπολογίας. Στο πρόγραμμα σπουδών η ιστορική και θεωρητική τοποθέτηση του κλάδου συνοδεύτηκε από την παρουσίαση των πολιτισμικών (μέσω της θρησκείας, της τελετουργίας και του συμβολισμού) και των κοινωνικών (μέσω της συγγένειας και της κοινωνικότητας) διαστάσεων του βίου σε πολιτικό και οικονομικό πλαίσιο. Το πρόγραμμα μαθημάτων της ιστορίας είναι προσανατολισμένο στη διεπιστημονικότητα, στη χρήση αναλυτικών εργαλείων και εννοιών της κοινωνικής ανθρωπολογίας στη μελέτη ζητημάτων της ευρωπαϊκής ιστορίας, στη σε βάθος μελέτη ζητημάτων της κοινωνικής, πολιτικής και πολιτισμικής ιστορίας: ιστορικοποίηση του εθνικού φαινομένου, μηχανισμούς παραγωγής ιδεολογίας, πολιτικούς θεσμούς στον αρχαίο και σύγχρονο κόσμο, αξίες με τις οποίες οι θεσμοί αυτοί είναι επενδυμένοι και κοινωνικές δυνάμεις που δρουν σε αυτούς. Η επικέντρωση στα παραπάνω ζητήματα ενισχύει την αναλυτική ικανότητα των φοιτητών και των φοιτητριών καθώς και την άσκησή τους στη συγκριτική μέθοδο για την ερμηνεία φαινομένων του παρελθόντος. Το μεταπτυχιακό πρόγραμμα είναι διετούς φοιτήσεως και δέχεται πτυχιούχους διαφόρων ειδικοτήτων.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2003-2004 λειτουργεί ένα νέο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών μονοετούς φοιτήσεως με θέμα «Γυναίκες και Φύλα: Ανθρωπολογικές και Ιστορικές Προσεγγίσεις». Το πρόγραμμα εγκρίθηκε το 2002 στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ II. Το νέο αυτό πρόγραμμα με έμφαση στη διεπιστημονικότητα ήταν πρωτοπόρο στις μεταπτυχιακές σπουδές φύλου στην Ελλάδα, συγκέντρωσε σημαντικές προσωπικότητες του ακαδημαϊκού χώρου με μακρά ερευνητική δραστηριότητα και παρουσία στο πεδίο. Η δυναμική του αποτυπώνεται σε μια σειρά συνέδρια, ημερίδες, σεμινάρια και εκδόσεις πάνω σε ζητήματα φύλου αλλά και σε βιβλιογραφικές μελέτες οι οποίες είναι αναρτημένες στον κόμβο του προγράμματος και χρησιμοποιούνται όχι μόνο από τις φοιτήτριες/τές αλλά και από άλλους φορείς και πανεπιστήμια. Το πρόγραμμα παρείχε κύκλο διαλέξεων και σεμιναρίων για τους επιμορφωτές/τριες του ΚΕΘΙ τον Ιούλιο του 2007. Το πρόγραμμα έχει ήδη αξιολογηθεί από εξωτερικούς κριτές σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΕΠΕΑΕΚ.

Στο καθένα από τα μεταπτυχιακά προγράμματα γίνονται δεκτοί έως 15 φοιτητές/-τριες κατ' έτος μετά από εξέταση του φακέλου υποψηφιότητας, γραπτές εξετάσεις στην αγγλική γλώσσα και προφορική συνέντευξη (βλέπε κατωτέρω το σχετικό κεφάλαιο). Και τα δύο μεταπτυχιακά προγράμματα απονέμουν Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ). Το Τμήμα δέχεται επίσης υποψήφιους διδάκτορες μετά από σχετική διαδικασία που ορίζει ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος. Σήμερα εκπονούν τη διδακτορική διατριβή τους 26 υποψήφιοι διδάκτορες.

Στο Τμήμα λειτουργούν τρία θεσμοθετημένα εργαστήρια τα οποία υποστηρίζουν ενεργά τις διδακτικές και ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Πρόκειται για το Εργαστήριο Εθνογραφίας, το Εργαστήριο Ιστορίας και το Εργαστήριο Οικογένειας και Συγγένειας. Το Εργαστήριο Εθνογραφίας και το Εργαστήριο Οικογένειας και Συγγένειας οργανώνουν κύκλους σεμιναρίων στα οποία παρουσιάζονται καινούριες έρευνες και αποτελούν χώρο επικοινωνίας και ανταλλαγής ανάμεσα σε έμπειρους και νέους ερευνητές. Στο Τμήμα λειτουργεί επίσης από το 1992 εργαστήριο ηλεκτρονικών υπολογιστών με 25 θέσεις εργασίας για τις ανάγκες των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών. Περισσότερες πληροφορίες για τα Εργαστήρια διατίθενται στον δικτυακό τόπο του Τμήματος.

Σημ.: Η επεξεργασία των ποσοτικών δεδομένων έγινε από τον Χρίστο Μπέλλα.

2. Ένα Πανεπιστήμιο στα νησιά του Αιγαίου Πελάγους και τη Μυτιλήνη

ΤΟ Πανεπιστήμιο Αιγαίου αποτελεί, ως σύλληψη και ως εφαρμογή, ένα πρωτοποριακό εγχείρημα που αποβλέπει στην οργάνωση πλέγματος τριτοβάθμιων σπουδών, σε ένα εκτεταμένο νησιωτικό σύμπλεγμα με χαρακτηριστικά αρχιπελάγους.

Ο ακαδημαϊκός στόχος του Πανεπιστημίου Αιγαίου είναι να χαράξει ριζικά νέες κατευθύνσεις σε επιλεγμένους χώρους της Ανώτατης Παιδείας, κατευθύνσεις που υπαγορεύονται επιτακτικά από την εξέλιξη της ελληνικής κοινωνίας στον σύγχρονο κόσμο, αλλά που η απουσία τους είναι εμφανής στο χώρο των γενικών πανεπιστημίων. Οι τομείς στους οποίους έχει ρίξει το βάρος της προσπάθειάς του το Πανεπιστήμιο Αιγαίου είναι οι Κοινωνικές Επιστήμες, το Περιβάλλον, η Διοίκηση Επιχειρήσεων, οι Μαθηματικές Σπουδές, η Πληροφορική και οι Νέες Τεχνολογίες και η Παιδαγωγική.

Στον οργανωτικό τομέα, η αντισυμβατική δομή του προγράμματος του Πανεπιστημίου Αιγαίου έγκειται κυρίως στην προσπάθειά του να διασπείρει οργανωτικά τις σπουδές – και τις εν γένει πανεπιστημιακές δραστηριότητες – σε τουλάχιστον πέντε από τα νησιά του αιγαιακού συμπλέγματος, με ακραίες αποστάσεις μεταξύ τους που φτάνουν σχεδόν τα 200 μίλια, και όχι να συγκεντρώσει τις εγκαταστάσεις τους, κατά τα συμβατικά πρότυπα, σε ενιαίο σύνολο και σε ένα ορισμένο σημείο του αιγαιοπελαγίτικου χώρου.

Στο πνεύμα αυτής της αντίληψης, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου είναι το πρώτο, απ' όσο γνωρίζουμε στον κόσμο που επιχειρεί την εδραίωση Τμημάτων του στα πλαίσια μικροκοινωνιών ημιαστικού τύπου, που η φυσιογνωμία των οικονομικών τους δραστηριοτήτων δεν παρουσιάζει ομοιότητες με τα οικονομικά περιβάλλοντα μέσα στα οποία εγκαθιδρύονται κατά κανόνα τα νέα πανεπιστήμια στην Ευρώπη και αλλού.

Η χωροταξική αυτή επιλογή υπήρξε προϊόν έντονου προβληματισμού και εκτεταμένων συζητήσεων και έγινε με πλήρη συνείδηση των πολλών δυσκολιών που θα συναντούσε στην πρακτική εφαρμογή της. Ήταν ωστόσο μια επιλογή που υπαγορευόταν ευθέως από την ομόθυμη παραδοχή πως το Πανεπιστήμιο Αιγαίου όφειλε να ιδρυθεί για να διασπείρει ακριβώς σε όσο το δυνατόν περισσότερα σημεία του αιγαιοπελαγίτικου χώρου δυναμικές δραστηριότητες παραγωγής και αναπαραγωγής γνώσης. Και τούτο με την προσδοκία ότι αυτές θα λειτουργήσουν ως εναύσματα ενεργοποίησης κοινωνικών διεργασιών, που με τη σειρά τους θα ήταν δυνατόν να συμβάλουν στην εδραίωση δυναμικών κοινωνικών συγκεντρώσεων σε μία ευαίσθητη περιοχή όπως είναι το Αιγαίο.

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου στη Μυτιλήνη βρίσκεται εγκατεστημένο κυρίως σε ένα συγκρότημα τεσσάρων κτιρίων σε μικρή απόσταση από την πόλη της Μυτιλήνης αλλά και στο κέντρο της πόλης. Ειδικότερα για το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας, οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες του προπτυχιακού προγράμματος και οι διοικητικές υπηρεσίες του στεγάζονται στο συγκρότημα των τεσσάρων κτιρίων. Ειδικότερα, οι διοικητικές υπηρεσίες είναι εγκατεστημένες στο κτίριο Διοίκησης. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες των μεταπτυχιακών προγραμμάτων, το εργαστήριο ηλεκτρονικών υπολογιστών και τα γραφεία των διδασκόντων του Τμήματος στεγάζονται στο κτίριο Μπίνειο, στο κτίριο της ΑΤΕ και στο κτίριο Καραντώνη.

3. Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αιγαίου

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ του Πανεπιστημίου Αιγαίου ιδρύθηκε το 1984 και έχει κεντρική έδρα τη Μυτιλήνη. Το Τμήμα μας, αλλά και η ευρύτερη ακαδημαϊκή Κοινότητα του Πανεπιστημίου, αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στο ρόλο της Βιβλιοθήκης, στην ανάπτυξη του ερευνητικού πνεύματος και την εμπέδωση, μεταξύ των φοιτητών/-τριών, της αντίληψης για την πολλαπλότητα των πηγών στη σπουδή των διαφόρων ζητημάτων που απασχολούν τις Κοινωνικές Επιστήμες. Υπ' αυτή την έννοια, για το Τμήμα μας και για την ευρύτερη ακαδημαϊκή κοινότητα, η Βιβλιοθήκη αποτελεί έναν από τους πιο ουσιαστικούς μοχλούς της έρευνας, της εκπαιδευτικής διαδικασίας και της ανάπτυξης της ακαδημαϊκής ζωής στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Η συλλογή της Βιβλιοθήκης, στο μεγαλύτερο ποσοστό της, αποτελείται από ξενόγλωσσα βιβλία και υπερβαίνει τους 120.000 τόμους. Ο αριθμός των τίτλων των ξενόγλωσσων περιοδικών ανέρχεται σε 435 και ο αριθμός τίτλων των ελληνικών περιοδικών ανέρχεται σε 231. Τη συλλογή των περιοδικών συμπληρώνουν 59 περίπου τίτλοι ξενόγλωσσων και ελληνικών στατιστικών εκδόσεων. Εκτός από τα παραπάνω, η Βιβλιοθήκη διαθέτει μεγάλη ψηφιακή συλλογή (ηλεκτρονικά περιοδικά, ψηφιακή χαρτοθήκη, κα), πληροφοριακό υλικό (εγκυκλοπαίδειες, λεξικά, χάρτες, κ.λ.π.), διδακτορικές διατριβές και εκδόσεις της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας.

Στη Μυτιλήνη, εκτός από την Κεντρική Υπηρεσία της Βιβλιοθήκης, η οποία εξυπηρετεί όλα τα Παραρτήματα Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Αιγαίου, λειτουργεί και το Παράρτημα Βιβλιοθήκης Μυτιλήνης, το οποίο άρχισε να λειτουργεί από το έτος 1987 και έχει αναπτύξει τη συλλογή του προς τις κατευθύνσεις των Τμημάτων της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών και του Τμήματος Περιβάλλοντος.

Η συλλογή βιβλίων και περιοδικών στον τομέα της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας είναι η πλουσιότερη στην Ελλάδα. Γίνεται συστηματική ενημέρωσή της, πράγμα που επιτρέπει την ανελλιπή παρακολούθηση των ανθρωπολογικών εξελίξεων στον διεθνή χώρο. Η συλλογή βιβλίων και περιοδικών στον τομέα της Ιστορίας έχει ενισχυθεί σημαντικά και επιτρέπει την πλήρη υποστήριξη του διδακτικού έργου. Επιπλέον, στο Εργαστήριο Ιστορίας διατηρείται μεγάλη συλλογή από εφημερίδες και περιοδικά του 19ου και του 20ου αιώνα η οποία εμπλουτίζεται συνεχώς.

Το ταξινομικό σύστημα που χρησιμοποιεί η Βιβλιοθήκη είναι το δεκαδικό σύστημα ταξινόμησης DEWEY. Τα βιβλία είναι τοποθετημένα σε ανοιχτά βιβλιοστάσια ελεύθερης πρόσβασης κατά την ταξινομική τους κατηγορία, ενώ η ακριβής θέση του κάθε βιβλίου στο ράφι προσδιορίζεται από τον ταξινομικό αριθμό του, που είναι επικολλημένος στη ράχη. Η αναζήτηση των βιβλίων γίνεται μέσω Η/Υ, είτε κατά συγγραφέα, είτε κατά τίτλο, είτε κατά θέμα, είτε με λέξεις-κλειδιά. Στην εγγραφή κάθε βιβλίου εμφανίζεται και ο ταξινομικός αριθμός του ο οποίος καθοδηγεί τον χρήστη για την ανεύρεση του βιβλίου.

Όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας έχουν δικαίωμα δανεισμού του υλικού της Βιβλιοθήκης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τον κανονισμό λειτουργίας της. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη χρήση της Βιβλιοθήκης είναι η κατοχή κάρτας χρήστου της Βιβλιοθήκης.

Η Βιβλιοθήκη λειτουργεί κάθε εργάσιμη ημέρα το πρωί και μερικά απογεύματα την εβδομάδα.

4. Το Πρόγραμμα ERASMUS

Το πρόγραμμα Erasmus χορηγεί υποτροφίες κινητικότητας σε φοιτητές, διοικητικούς υπαλλήλους και διδάσκοντες της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με στόχο την ενθάρρυνση δραστηριοτήτων που στοχεύουν στη βελτίωση των προγραμμάτων σπουδών και την ανάπτυξη νέων και καινοτόμων κύκλων σπουδών μέσω της διακρατικής συνεργασίας. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην προώθηση της πλήρους ακαδημαϊκής αναγνώρισης των σπουδών που πραγματοποιούνται σε άλλες συμμετέχουσες χώρες, συμβάλλοντας, με τον τρόπο αυτό, στην ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού χώρου, ανοικτού στις ανταλλαγές και τη συνεργασία στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και στον τομέα της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης.

ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Για τους φοιτητές/-τριες που παρακολουθούν πρόγραμμα σπουδών σε ένα πανεπιστήμιο-εταίρο στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus, ισχύουν τα εξής:

- Στο πρόγραμμα μπορούν να συμμετέχουν όλοι οι φοιτητές/-τριες που είναι εγγεγραμμένοι σε πρόγραμμα σπουδών προπτυχιακού, μεταπτυχιακού και διδακτορικού επιπέδου. Απαραίτητη προϋπόθεση για τους προπτυχιακούς φοιτητές/-τριες είναι να έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρώτο έτος των ακαδημαϊκών τους σπουδών και να έχουν περάσει τα 2/3 των μαθημάτων μέχρι το έτος φοίτησης στο οποίο βρίσκονται.

- Παρέχεται πλήρης ακαδημαϊκή αναγνώριση της περιόδου σπουδών στο εξωτερικό, ακόμη και αν το περιεχόμενο διαφέρει. Η περίοδος αυτή είναι συνήθως από τρεις μήνες μέχρι ένα ακαδημαϊκό έτος.

- Τα πανεπιστήμια-εταίροι και ο κάθε φοιτητής/-τρια συνάπτουν συμφωνία όσον αφορά το πρόγραμμα σπουδών στο εξωτερικό. Στο τέλος της περιόδου σπουδών στο εξωτερικό, το πανεπιστήμιο υποδοχής χορηγεί εγγράφως βεβαίωση όπου αναφέρονται τα αποτελέσματα που πέτυχε ο φοιτητής/-τρια. Τα μαθήματα αυτά είτε αντιστοιχίζονται με μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος είτε αναγνωρίζονται ως ελεύθερες επιλογές.

- Δεν καταβάλλεται κανενός είδους αμοιβή (δίδακτρα, εγγραφή, εξέταστρα, δικαίωμα χρήσης εργαστηρίων και βιβλιοθηκών, κλπ.) προς το πανεπιστήμιο υποδοχής. Επιβαρύνονται μόνον με τις δαπάνες με τις οποίες επιβαρύνονται και οι κανονικοί φοιτητές/-τριες του ιδρύματος (π.χ. μειωμένα έξοδα διαμονής, χρήση φωτοαντιγραφικών μηχανημάτων).

- Συνεχίζεται η καταβολή στο ακέραιο των εθνικών υποτροφιών και δανείων προς τους εξερχόμενους φοιτητές/-τριες.

Στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus παρέχεται, επίσης, η δυνατότητα πρακτικής άσκησης στο εξωτερικό σε φορείς που επιλέγονται από το Τμήμα και το Πανεπιστήμιο ή μετά από πρωτοβουλία του φοιτητή/-τριας. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλογή ενός φορέα είναι να δραστηριοποιείται σε χώρες που καλύπτει το πρόγραμμα Erasmus και να σχετίζεται με το αντικείμενο σπουδών του Τμήματος. Η πρακτική άσκηση στο εξωτερικό μπορεί να διαρκέσει από 3 έως 12 μήνες.

Η διαχείριση του προγράμματος Erasmus γίνεται συνολικά για το πανεπιστήμιο από το Γραφείο Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και Διεθνών Συνεργασιών του Πανεπιστημίου Αιγαίου που εδρεύει στη Μυτιλήνη, με υπεύθυνη την κ. Αριστέα Καζαντζή και συντονίζεται σε συνεργασία με τους υπεύθυνους διδάσκοντες κάθε Τμήματος.

Αναλυτικές πληροφορίες για το πρόγραμμα Erasmus υπάρχουν στην ιστοσελίδα <http://erasmus.aegean.gr>

5. Διδακτικό προσωπικό

A. ΜΕΛΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Παπαταξιάρχης Ευθύμιος, Καθηγητής, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, London School of Economics, University of London.

Τράκα Ντιάννα, Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, Michigan State University.

Αναστασιάδης Βασίλης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Διδακτορικό στην Ιστορία, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Γαλανή-Μουτάφη Βασιλική, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, Σχολή Μεταπτυχιακών Σπουδών, State University of New York.

Γιαννακόπουλος Κώστας, Αναπληρωτής Καθηγητής, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, École des Hautes Études en Sciences Sociales de Paris.

Δουκέλλης Παναγιώτης, Αναπληρωτής καθηγητής, Διδακτορικό στην Ιστορία, Université Besançon.

Εξερτζόγλου Χάρης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Διδακτορικό στην Ιστορία, King's College, University of London.

Καράβας Σπύρος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Διδακτορικό στην Ιστορία, Université Lumière Lyon 2.

Κανάκης Κώστας, Επίκουρος Καθηγητής, Διδακτορικό στη Γλωσσολογία, University of Chicago.

Καντσά Βενετία, Επίκουρη Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, London School of Economics, University of London.

Μπέλλας Χρίστος, Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής, Διδακτορικό στα Οικονομικά, Queen Mary and Westfield College, University of London.

Πανόπουλος Παναγιώτης, Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Παραδέλλης Θεόδωρος, Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, Πάντειον Πανεπιστήμιο, Αθήνα.

Πλεξουσάκη Έφη, Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, École des Hautes Études en Sciences Sociales de Paris.

Σταματογιαννοπούλου Μαρία, Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Ιστορία, École des Hautes Études en Sciences Sociales de Paris.

Γιαννιτσιώτης Γιάννης, Επίκουρος Καθηγητής, Διδακτορικό στην Ιστορία, Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας, Φιλοσοφική Σχολή, Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Γκαρά Ελένη, Επίκουρη Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Ιστορία, Wien Universität.

Τσεκένης Αιμίλιος, Επίκουρος Καθηγητής, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, École des Hautes Études en Sciences Sociales de Paris.

Χαντζαρούλα Ποθητή, Επίκουρη Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Ιστορία, Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ίδρυμα Φλωρεντίας.

Ιακώβου Βίκυ, Λέκτορας, Διδακτορικό στην Πολιτική Φιλοσοφία, Paris 7-Denis Diderot.

Πετρίδου Έλια, Λέκτορας, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, University College London, University of London.

B. ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ Π.Δ. 407/1980

Πλακωτός Γιώργος, Διδακτορικό στην Ιστορία, University of Glasgow.

Σμαρνάκης Γιάννης, Διδακτορικό στην Ιστορία, Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Τοπάλη Πηνελόπη, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

6. Αρμοδιότητες διδασκόντων

Πρόεδρος: Βασίλης Αναστασιάδης.

Εκπρόσωποι στην Επιτροπή Ερευνών: Κώστας Γιαννακόπουλος (τακτικός), Γιάννης Γιαννιτσιώτης (αναπληρωματικός).

Συντονιστές ΠΜΣ «Κοινωνική Ανθρωπολογία & Ιστορία»: Ευθύμιος Παπαταξιάρχης (διευθυντής), Θεόδωρος Παραδέλλης, Μαρία Σταματογιαννοπούλου.

Συντονιστές ΠΜΣ «Γυναίκες & Φύλα»: Βασιλική Γαλανή-Μουτάφη (επιστημονική υπεύθυνη), Κώστας Γιαννακόπουλος, Χάρης Εξερτζόγλου, Βενετία Καντσά.

Εργαστήριο Εθνογραφίας: Ευθύμιος Παπαταξιάρχης (διευθυντής).

Εργαστήριο Ιστορίας: Χάρης Εξερτζόγλου (διευθυντής).

Εργαστήριο Μελετών Οικογένειας & Συγγένειας: Βενετία Καντσά (διευθύντρια).

Επιτροπή Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Βασίλης Αναστασιάδης, Αιμίλιος Τσεκένης, Βίκυ Ιακώβου.

Υπεύθυνος για θέματα Βιβλιοθήκης: Χάρης Εξερτζόγλου.

Υπεύθυνη Φοιτητικών Θεμάτων: Μαρία Σταματογιαννοπούλου.

Επιτροπή Θερινής Πρακτικής Άσκησης: Έφη Πλεξουσάκη (επιστημονική υπεύθυνη), Γιάννης Γιαννιτσιώτης, Χάρης Εξερτζόγλου, Μαρία Σταματογιαννοπούλου.

Υπεύθυνη Προγράμματος Erasmus: Έλια Πετρίδου.

Υπεύθυνος Εργαστηρίου Υπολογιστών: Χρίστος Μπέλλας.

Υπεύθυνοι Οδηγού Σπουδών: Κώστας Γιαννακόπουλος, Ποθητή Χαντζαρούλα.

Υπεύθυνη Διαδικτυακού Τόπου του Τμήματος: Έφη Πλεξουσάκη.

Επιτροπή Παραλαβής & Εκτέλεσης Εργασιών: Έλια Πετρίδου, Κώστας Γιαννακόπουλος, Χάρης Εξερτζόγλου, Βασίλης Αναστασιάδης.

Υπεύθυνη Προγράμματος Vista: Ελένη Γκαρά

7. Διοικητικό και τεχνικό προσωπικό

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Κουτσαφτή Σοφία (Προϊστάμενη) – τηλ. 22510-36323

Χατζηνικολάου Χρυσάνθη (Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών) – τηλ. 22510-36303

Παππά Γεωργία (Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών) – τηλ. 22510-36331

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

Μουχτή Θεοφανώ τηλ. 22510-36315

Τουζένης Παναγιώτης τηλ. 22510-36325

8. Σύλλογος φοιτητών

Ο Σύλλογος Φοιτητών Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας «Οδυσσέας Ελύτης» ιδρύθηκε στις 12/5/1989 μετά από απόφαση του πολυμελούς πρωτοδικείου Μυτιλήνης.

Μέλος του συλλόγου μας θεωρείται κάθε φοιτητής αυτόματα με την εγγραφή του στο πρώτο εξάμηνο (όλοι οι εγγεγραμμένοι φοιτητές στους καταλόγους του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας). Οι πρωτοετείς φοιτητές θα μπορούσαν να έρθουν σε μια πρώτη επαφή με τον Σύλλογο μέσω της υποδοχής πρωτοετών που οργανώνει ο Σύλλογος μας στο κτίριο Παπαρίσβα κάθε χρόνο.

Σκοπός του Συλλόγου μας είναι η συμμετοχή, η συσπείρωση και οργάνωση των φοιτητών για την μελέτη των προβλημάτων, ο συλλογικός προσδιορισμός και η αγωνιστική προώθηση της θέλησης των φοιτητών πάνω σε θέματα κοινωνικά, πολιτικά (όχι κομματικά) και πολιτιστικά και η ένταξη των αγώνων τους στα πλαίσια του λαϊκού κινήματος για ανεξαρτησία, λαϊκή κυριαρχία και κοινωνική δικαιοσύνη.

Επίσης η βελτίωση των όρων ζωής και σπουδών των φοιτητών και ανύψωση του μορφωτικού και του πολιτιστικού επιπέδου τους, η κατάκτηση και περιφρούρηση των συνδικαλιστικών, ακαδημαϊκών και πολιτικών δικαιωμάτων και ελευθεριών των φοιτητών και της ελεύθερης διακίνησης των ιδεών, η υπεράσπιση του δημοκρατικού φοιτητικού κινήματος από κάθε φασιστική ή νεοφασιστική επίθεση, η δημιουργία και η καλλιέργεια σχέσεων αλληλεγγύης, επικοινωνίας και συνεργασίας με σπουδαστικούς, μορφωτικούς, επιστημονικούς και πνευματικούς συλλόγους, εκπροσώπους παραγωγικών τάξεων, τοπικών φορέων και γενικά κάθε σωματείο, οργάνωση, οργανισμό ελληνικό ή διεθνή που επιδιώκει τους ίδιους ή παρεμφερείς σκοπούς.

Τέλος, σκοπός μας είναι η υποστήριξη του αγώνα των εργαζομένων και ιδιαίτερα των επαγγελματιών, του κλάδου μας για την προώθηση των συμφερόντων τους παράλληλα με την λήψη μέτρων για την πλήρη επαγγελματική αποκατάσταση του τμήματος μας, η σύσφιξη των σχέσεων του Τμήματος μας με τα υπόλοιπα τμήματα και σχολές του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Π ο σύλλογος επίσης υποστηρίζει την προώθηση και ανάπτυξη του τομέα της κοινωνικής έρευνας.

Γ. Το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

1. Οργάνωση των Προπτυχιακών Σπουδών

I. ΓΕΝΙΚΑ

ΤΟ πρόγραμμα σπουδών στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας προσφέρει μαθήματα καταναμημένα σε δύο κύκλους σπουδών καθένας από τους οποίους διαρκεί τέσσερα εξάμηνα. Η οργάνωση του προγράμματος σπουδών στηρίζεται στην προσφορά μαθημάτων εισαγωγικού ή εξειδικευμένου χαρακτήρα και την κατανομή τους στους δύο κύκλους σπουδών αναλόγως του βαθμού δυσκολίας. Στόχος της οργάνωσης αυτής είναι η καλύτερη δυνατή άρθρωση των μαθημάτων και η μεγαλύτερη δυνατότητα επιλογής των φοιτητών/-τριών. Στον πρώτο κύκλο σπουδών προσφέρεται ο βασικός κορμός μαθημάτων στην Κοινωνική Ανθρωπολογία και την Ιστορία αλλά και υποστηρικτικά μαθήματα, όπως Πολιτική Οικονομία, Γλωσσολογία, Πολιτική Φιλοσοφία κ.ά., τα οποία διευρύνουν τους γνωστικούς ορίζοντες των φοιτητών/-τριών προσφέροντάς τους τη δυνατότητα καλύτερης εξοικείωσης με τα δύο κύρια γνωστικά αντικείμενα που υπηρετεί το Τμήμα.

Στον δεύτερο κύκλο σπουδών προσφέρεται ένας μεγάλος αριθμός μαθημάτων στη βάση των οποίων οι φοιτητές/-τριες μπορούν να αναπτύξουν τα ενδιαφέροντά τους ή να εξειδικευτούν επιλέγοντας μαθήματα με συγγενή θεματολογία. Για την επιλογή των μαθημάτων του δεύτερου κύκλου οι φοιτητές/-τριες μπορούν να συμβουλευτούν το/τη σύμβουλο σπουδών τους. Στον ίδιο κύκλο σπουδών προσφέρεται και μια ειδική κατηγορία μαθημάτων, οι πρακτικές ασκήσεις/σεμινάρια.

Συνολικά το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος προσφέρει σε τετραετή βάση ογδόντα πέντε περίπου μαθήματα που καλύπτουν ευρύ φάσμα των γνωστικών αντικειμένων της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Ιστορίας. Κατά τον πρώτο κύκλο σπουδών προσφέρονται 26 μαθήματα και τα υπόλοιπα μαθήματα, συμπεριλαμβανομένων των πρακτικών ασκήσεων/σεμιναρίων, κατανέμονται στα τέσσερα εξάμηνα του δεύτερου κύκλου. Τα μαθήματα είναι 3ωρης διάρκειας ανά εβδομάδα. Ο κωδικός κάθε μαθήματος δείχνει τη θέση του στην αντίστοιχη κατηγορία μαθημάτων.

II. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΟΛΑ τα μαθήματα κατανέμονται σε τρεις (3) κατηγορίες: τα υποχρεωτικά, τα μαθήματα ελεύθερης επιλογής και τις πρακτικές ασκήσεις/σεμινάρια.

α) Υποχρεωτικά είναι τα μαθήματα που καλύπτουν βασικά γνωστικά αντικείμενα και η διδασκαλία τους επαναλαμβάνεται κάθε διδακτικό έτος. Οι φοιτητές/-τριες πρέπει να εξετασθούν σε αυτά με επιτυχία προκειμένου να αποφοιτήσουν και δεν μπορούν να τα αντικαταστήσουν με άλλα. Στα υποχρεωτικά μαθήματα περιλαμβάνονται όλα τα μαθήματα του πρώτου διετούς κύκλου (συμπεριλαμβανομένων των μαθημάτων ξένων γλωσσών). Η Γενική Συνέλευση έχει το δικαίωμα να αλλάξει ένα υποχρεωτικό μάθημα αντικαθιστώντας το όμως ταυτόχρονα με κάποιο άλλο έτσι ώστε να παραμείνει σταθερός ο αριθμός των μαθημάτων του πρώτου κύκλου. Κάθε υποχρεωτικό μάθημα αντιστοιχεί σε 3 διδακτικές μονάδες και 5 πιστωτικές μονάδες. Εξαιρέση αποτελούν τα μαθήματα αγγλικών I και II, τα οποία αντιστοιχούν σε 6 πιστωτικές μονάδες.

β) Τα μαθήματα ελεύθερης επιλογής είναι μαθήματα τα οποία εξειδικεύουν και καλλιεργούν τα ενδιαφέροντα των φοιτητών/-τριών και προσφέρονται αποκλειστικά στον δεύτερο κύκλο σπουδών. Όλα τα μαθήματα αυτής της κατηγορίας, καθώς και τα μαθήματα αγγλικών ΙΙΙ και ΙV αντιστοιχούν σε 3 διδακτικές μονάδες και 6 πιστωτικές μονάδες. Τα μαθήματα επιλογής δεν είναι σταθερά στο πρόγραμμα και η διδασκαλία τους δεν επαναλαμβάνεται, αν ο διδάσκων/-ουσα δεν το επιθυμεί. Η ευχέρεια αυτή παρέχει στους διδάσκοντες/-ουσες την ευελιξία να οργανώνουν τη διδασκαλία νέων μαθημάτων στη θέση των παλαιών και στους φοιτητές/-τριες τη δυνατότητα μεγαλύτερης επιλογής γνωστικών αντικειμένων. Στο πλαίσιο της λειτουργίας της πανεπιστημιακής μονάδας της Μυτιλήνης, η Γενική Συνέλευση του Τμήματος έχει αποφασίσει να δίνεται η δυνατότητα στους φοιτητές/-τριες του Τμήματος να επιλέγουν διατμηματικά μαθήματα ως ελεύθερες επιλογές από το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Περιβάλλοντος, Τμήματος Γεωγραφίας, Τμήματος Κοινωνιολογίας και Τμήματος Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας καθώς και το μάθημα της Επιχειρηματικότητας.

γ) Οι πρακτικές ασκήσεις/σεμινάρια [ΠΑ/Σ] αποτελούν μια ειδική κατηγορία μαθημάτων και παρέχονται αποκλειστικά στον δεύτερο κύκλο σπουδών. Βασικό χαρακτηριστικό των εν λόγω μαθημάτων είναι ο μικρός αριθμός φοιτητών/-τριών που εγγράφονται σε αυτά (όχι περισσότεροι από οκτώ) και το εξειδικευμένο αντικείμενό τους. Στόχος των ασκήσεων/σεμιναρίων είναι η εξοικείωση των φοιτητών/-τριών με μεθοδολογικά και θεωρητικά εργαλεία και η ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους υπό την άμεση επίβλεψη του διδάσκοντα/-ουσας. Για την παρακολούθηση των μαθημάτων της κατηγορίας αυτής υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα στα οποία οι φοιτητές/-τριες πρέπει να έχουν εξεταστεί επιτυχώς προκειμένου να έχουν το δικαίωμα να τα παρακολουθήσουν. Η εβδομαδιαία διδασκαλία της πρακτικής άσκησης/σεμιναρίου είναι τρίωρη και αντιστοιχεί σε 3 διδακτικές μονάδες και 6 πιστωτικές μονάδες. Οι φοιτητές/-τριες υποχρεούνται να επιτύχουν σε μια τουλάχιστον πρακτική άσκηση/σεμινάριο για να αποφοιτήσουν. Στη βάση της αναδιοργάνωσης του Προγράμματος Σπουδών, η Γενική Συνέλευση του Τμήματος αποφάσισε ότι, αρχής γενομένης με τους φοιτητές/-τριες που εισήχθησαν στο Τμήμα το ακαδημαϊκό έτος 2007/8, η αποφοίτηση προϋποθέτει την επιτυχή εξέταση 3 πρακτικών ασκήσεων/σεμιναρίων.

III. Η ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Στο πλαίσιο του δεύτερου κύκλου σπουδών προσφέρεται η δυνατότητα εκπόνησης πτυχιακής εργασίας στους φοιτητές/-τριες που έχουν ήδη εγγραφεί στον κύκλο αυτό. Η πτυχιακή εργασία είναι προαιρετική και αντιστοιχεί σε 3 μαθήματα επιλογής και 18 πιστωτικές μονάδες. Η επιλογή του θέματος της πτυχιακής εργασίας γίνεται σε συνεννόηση με έναν επιβλέποντα/-ουσα καθηγητή/-τρια ενώ το θέμα επιλέγεται σε σχέση με κάποιο από τα παρεχόμενα μαθήματα του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών. Για την τελική αξιολόγηση της πτυχιακής εργασίας αποφασίζει επιτροπή που αποτελείται από τρεις διδάσκοντες.

IV. ΚΥΚΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ των μαθημάτων στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας διαφοροποιείται ανάλογα με τον κύκλο σπουδών. Στον πρώτο κύκλο σπουδών η έμφαση δίνεται στις παραδόσεις, δηλαδή στην εποπτική παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου από τον διδάσκοντα/-ουσα. Το πρόγραμμα σπουδών συμπληρώνεται κατά περίπτωση με φροντιστηριακές ασκήσεις αλλά οι παραδόσεις

καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος του. Στα μαθήματα αυτά γίνεται συστηματική χρήση οπτικού υλικού. Κατά την κρίση του διδάσκοντος/-ουσας, σε μαθήματα του πρώτου κύκλου σπουδών οι φοιτητές/-τριες εξετάζονται σε πρόοδο κατά τη διάρκεια του εξαμήνου στο οποίο παρέχεται το μάθημα. Η βαθμολογία της προόδου προσμετράται στην τελική βαθμολογία του φοιτητή/-τριας.

Κατά τη διάρκεια του δεύτερου κύκλου σπουδών το Τμήμα ενθαρρύνει τρόπους διδασκαλίας που συνδυάζουν τις διαλέξεις που παρέχονται από τους διδάσκοντες/-ουσες με την ενεργοποίηση των φοιτητών/-τριών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αυτό επιτυγχάνεται με την οργάνωση φροντιστηριακών κύκλων που συνοδεύουν το κάθε μάθημα, με την ανάθεση εργασιών στους φοιτητές/-τριες και την παρουσίασή τους στη διάρκεια του μαθήματος, ή τέλος με τον συνδυασμό διαλέξεων και επιτόπιων ερευνών. Η επιλογή του κατάλληλου συνδυασμού αποτελεί συνάρτηση των δυνατοτήτων που παρέχει το κάθε μάθημα και βρίσκεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του κάθε διδάσκοντα/-ουσας. Η επίδοση των φοιτητών/-τριών συνυπολογίζεται στην τελική βαθμολογία. Στα μαθήματα του δεύτερου κύκλου σπουδών συνεκτιμάται η συστηματική παρακολούθηση των φοιτητών/-τριών στην αξιολόγησή τους από τον διδάσκοντα/ουσα.

Η διδασκαλία των μαθημάτων έχει ως στόχο την εμπέδωση των γνώσεων που παρέχονται στο Τμήμα και την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και των δεξιοτήτων των φοιτητών/-τριών στον γραπτό και τον προφορικό λόγο. Οι διδάσκοντες/-ουσες ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των φοιτητών/-τριών στα μαθήματα και προσαρμόζουν τον τρόπο διδασκαλίας έτσι ώστε να μεγιστοποιείται το εκπαιδευτικό αποτέλεσμα.

V. ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Κατά τον πρώτο κύκλο σπουδών οι φοιτητές/-τριες παρακολουθούν αποκλειστικά τα μαθήματα του εξαμήνου στο οποίο είναι εγγεγραμμένοι καθώς και μαθήματα προηγούμενων εξαμήνων στα οποία είχαν αποτύχει ή δεν είχαν δηλώσει. Οι φοιτητές/-τριες του πρώτου και του δεύτερου εξαμήνου δεν μπορούν να εγγραφούν σε λιγότερο από τέσσερα (4) μαθήματα ανά εξάμηνο και οι φοιτητές/-τριες του τρίτου και του τετάρτου εξαμήνου δεν μπορούν να εγγραφούν σε λιγότερα από τέσσερα (4) και περισσότερα από δέκα (10) μαθήματα ανά εξάμηνο. Η εγγραφή στον δεύτερο κύκλο (πέμπτο εξάμηνο) είναι ελεύθερη και δεν προϋποθέτει την επιτυχή εξέταση του φοιτητή/-τριας σε όλα τα μαθήματα του πρώτου κύκλου σπουδών.

Κατά τη διάρκεια του δεύτερου κύκλου σπουδών οι φοιτητές/-τριες έχουν τη δυνατότητα να δηλώσουν και μαθήματα που κατά την ίδια περίοδο (εαρινό ή χειμερινό εξάμηνο) προσφέρονται σε άλλο εξάμηνο από αυτό στο οποίο οι ίδιοι έχουν εγγραφεί. Σε καμία περίπτωση πάντως οι φοιτητές/-τριες του κύκλου αυτού δεν έχουν δικαίωμα να δηλώσουν περισσότερα από δέκα (10) ή λιγότερα από τέσσερα (4) μαθήματα ανά εξάμηνο.

Για τους φοιτητές/-τριες που εισήχθησαν πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2007/8, απαραίτητη προϋπόθεση για τη λήψη πτυχίου από το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας είναι η επιτυχής εξέταση σε 46 μαθήματα, στα οποία συμπεριλαμβάνονται 26 υποχρεωτικά μαθήματα του πρώτου κύκλου σπουδών, 19 μαθήματα επιλογής και 1 πρακτική άσκηση/σεμινάριο. Οι φοιτητές/-τριες έχουν τη δυνατότητα να εγγραφούν σε περισσότερα μαθήματα επιλογής και, αν επιτύχουν, να επιλέξουν για την τελική βαθμολογία τους εκείνα που έχουν τον υψηλότερο βαθμό. Για τους φοιτητές/-τριες που εισήχθησαν το ακαδημαϊκό έτος 2007/8 και εξής, ο αριθμός μαθημάτων για τη λήψη πτυχίου ορίστηκε στα 44, τα οποία αντιστοιχούν σε

240 πιστωτικές μονάδες. Σε αυτά συμπεριλαμβάνονται τα 26 υποχρεωτικά μαθήματα του πρώτου κύκλου σπουδών, 15 μαθήματα ελεύθερης επιλογής και 3 πρακτικές ασκήσεις/σεμινάρια.

Στα μαθήματα ελεύθερης επιλογής περιλαμβάνονται και όλα τα μαθήματα των Τμημάτων Περιβάλλοντος, Κοινωνιολογίας, Γεωγραφίας και Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου καθώς και το μάθημα της Επιχειρηματικότητας, με τον περιορισμό ότι στον συνολικό αριθμό μαθημάτων ελεύθερης επιλογής για τη λήψη πτυχίου του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας, ο πτυχιούχος έχει το δικαίωμα να συμπεριλάβει συνολικά 4 διατμηματικά μαθήματα που προσφέρονται στα Τμήματα αυτά.

Σημειώνεται ότι κατά τη διάρκεια και των δύο κύκλων σπουδών το πρόγραμμα μπορεί να υφίσταται αλλαγές αν αυτό κριθεί απαραίτητο από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος. Σε περίπτωση κατά την οποία αφαιρεθεί μάθημα από το πρόγραμμα σπουδών, αυτό δεν αφαιρείται και από το ενεργητικό των φοιτητών/-τριών που έχουν ήδη εγγραφεί και επιτύχει σε αυτό.

Τέλος, από το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2002-2003 προσφέρεται το μάθημα «Εισαγωγή στην Πληροφορική» (ΠΑΡ-70). Σε κάθε εξάμηνο προσφέρεται ένας κύκλος 8 σεμιναρίων 2ωρης διάρκειας. Το μάθημα το διδάσκει ο υπεύθυνος του εργαστηρίου Η/Υ του Τμήματος, ο οποίος καθορίζει τον αριθμό των φοιτητών/-τριών που θα παρακολουθούν τα σεμινάρια κάθε εξάμηνο. Στο τέλος του εξαμήνου παραδίδει στη Γραμματεία κατάλογο με τους φοιτητές/-τριες οι οποίοι παρακολούθησαν τα σεμινάρια. Οι φοιτητές/-τριες παίρνουν από τη Γραμματεία του Τμήματος βεβαίωση στην οποία αναγράφεται ότι έχουν παρακολουθήσει τον κύκλο σεμιναρίων στο μάθημα «Πληροφορική» καθώς και το περιεχόμενο των σεμιναρίων αυτών.

Το μάθημα «Πληροφορική» δεν βαθμολογείται, συνεπώς δεν έχει διδακτικές και πιστωτικές μονάδες και δεν συνυπολογίζεται στον αριθμό των 44 μαθημάτων για την λήψη πτυχίου από το Τμήμα. Συνιστάται στους προπτυχιακούς φοιτητές/-τριες να έχουν ολοκληρώσει τη σειρά των σεμιναρίων στην πληροφορική κατά τα δύο πρώτα έτη των σπουδών τους. Τον κύκλο σεμιναρίων στην πληροφορική μπορούν να παρακολουθήσουν επίσης οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/-τριες και οι υποψήφιοι διδάκτορες του Τμήματος.

VI. ΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ

Με δεδομένη την περιφερειακή θέση του Τμήματος, τον μεγάλο αριθμό φοιτητών/-τριών από άλλες περιοχές εκτός του νομού Λέσβου, και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι φοιτητές/-τριες έως ότου εξοικειωθούν στο νέο ακαδημαϊκό και κοινωνικό περιβάλλον, το Τμήμα έχει εισαγάγει τον θεσμό του συμβούλου σπουδών. Με την εγγραφή τους στο Τμήμα οι φοιτητές/-τριες κατανέμονται σε ομάδες για την εποπτεία των οποίων υπάρχει υπεύθυνος/-η σύμβουλος σπουδών. Ο σύμβουλος σπουδών ανήκει στο διδακτικό προσωπικό του Τμήματος και έχει την υποχρέωση να συναντά τους φοιτητές/-τριες που επιβλέπει και να συζητά μαζί τους προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην ακαδημαϊκή τους ζωή. Οι σύμβουλοι σπουδών ορίζονται στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους.

2. Προσφερόμενα μαθήματα και πρακτικές ασκήσεις/σεμινάρια

- KA-100 Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία I (Y)
KA-101 Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία II (Y)
KA-102 Ζητήματα Αφρικανικής Εθνογραφίας I (E)
KA-110 Εθνογραφία μη Δυτικών κοινωνιών (Y)
KA-112 Ελληνική Εθνογραφία (Y)
KA-120 Ανθρωπολογία της συγγένειας (Y)
KA-122 Ανθρωπολογία των φύλων (E)
KA-129 Ανθρωπολογία της επιστήμης (E)
KA-130 Ανθρωπολογία της θρησκείας, της τελετουργίας και των συμβολικών συστημάτων (Y)
KA-140 Ιστορία της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας (Y)
KA-141 Ανθρωπολογική θεωρία (Y)
KA-150 Οικονομική Ανθρωπολογία (Y)
KA-153 Ανθρωπολογία του τουρισμού (E)
KA-180 Ανθρωπολογία της εκπαίδευσης (E)
KA-191 Ανθρωπολογία του ήχου (E)
KA-192 Ανθρωπολογία της μουσικής (Y)
I-200 Εισαγωγή στην Ιστορία (Y)
I-208 Προφορική ιστορία (Y)
I-212 Ιστορία του τοπίου (E)
I-214 Εισαγωγή στην κοινωνική και πολιτισμική ιστορία του Βυζαντίου (Y)
I-217 Πόλεμος και κοινωνία στο Βυζάντιο (E)
I-218 Κοινωνική και πολιτισμική ιστορία της Μεσαιωνικής και Πρώιμης Νεότερης Ευρώπης (Y)
I-220 Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (E)
I-221 Κράτος και κοινωνία στη Νεότερη Ελλάδα (19^{ος} αι.-αρχές 20ού αι.) (Y)
I-222 Ανοχή, καταστολή και ετερότητα στη Μεσαιωνική και Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη (E)
I-224 Οικονομία και υλικός πολιτισμός στην Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη (E)
I-227 Πόλεις και διακυβέρνηση στην Ευρώπη το 19^ο αιώνα (E)
I-232 Σλαβικοί λαοί στα Βαλκάνια (15^{ος}-18^{ος} αι.) (E)
I-233 Ισλάμ και χριστιανισμός στους πρώιμους νεότερους χρόνους (E)
I-235 Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (1300-1839) (Y)
I-241 Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου I: Πολιτεύματα και πολιτική ιστορία στην Αρχαία Ελλάδα (Y)
I-242 Ιστορία Αρχαίου Κόσμου II: Δομές και λειτουργία μιας μεσογειακής πολιτείας: Η Ρώμη από τα χρόνια της βασιλείας ως τα τέλη της ρεπουμπλικανικής περιόδου. (Y)
I-245 Ιστορία Αρχαίου Κόσμου IV: Πολιτικές και κοινωνικές ιδέες και συμπεριφορές από τον Αλέξανδρο στον Ιουστινιανό. (E)
I-256 Βυζάντιο και Δύση (11^{ος}-15^{ος} αι.) (E)
I-258 Συγγένεια, γάμος, οικογένεια στον οθωμανικό και ελληνικό χώρο (18^{ος} και 19^{ος} αι.) (E)
I-265 Ευρώπη και ιστορία των λαών «χωρίς ιστορία» (Y)
I-267 Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία (τέλη 18ου-αρχές 20ού αι.) (Y)
I-272 Φύλο και εργασία στη νεότερη και σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία (E)
I-273 Εισαγωγή στη Φιλοσοφία της Ιστορίας (E)

I-291 Ζητήματα ιστοριογραφίας και Αρχαίου Κόσμου (E)
ΓΛ-300 Εισαγωγή στη Γλωσσολογία (Y)
Κ- 360 Κοινωνική Θεωρία (E)
ΟΙ-400 Αρχές της Οικονομικής (Y)
ΟΙ-402 Ιστορία της οικονομικής σκέψης (E)
ΟΙ-404 Θέματα θεωρίας οικονομικής ανάπτυξης (E)
Φ-471 Εισαγωγή στην πολιτική φιλοσοφία (Y)
ΞΓΛ-01,02,03,04 Αγγλικά I, II, III, IV
ΠΑ/Σ-001 Όψεις της έννοιας του προσώπου (Αφρική, Μελανησία)
ΠΑ/Σ-004 Ιστορία Αρχαίου Κόσμου III : Ζητήματα αρχαιοελληνικής ιστοριογραφίας
και κριτικής των πηγών
ΠΑ/Σ-022 Μετανάστευση και μεταναστευτικοί πληθυσμοί
ΠΑ/Σ-026 Ιστορική Δημογραφία
ΠΑ/Σ-028 Κανόνες και πρακτικές στη μεταβίβαση αγαθών στον ελληνο-οθωμανικό
χώρο, 18ος – 19ος αι.
ΠΑ/Σ-030 Ιστοριογραφία του Βυζαντίου
ΠΑ/Σ-032 Ανθρωπολογία του αστικού χώρου
ΠΑ/Σ-034 Στοιχεία Πραγματολογίας
ΠΑ/Σ-039 Εθνογραφία της Μεσογείου
ΠΑ/Σ-044 Μνήμη, ιστορία και αναπαράσταση του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου: Η
γενοκτονία των Εβραίων στην Ευρώπη
ΠΑ/Σ-050 Βιοπολιτική, βιοεξουσία: Άρεντ, Φουκώ, Αγκάμπεν
ΠΑ/Σ-051 Ανθρωπογλωσσολογία
ΠΑ/Σ-052 Αναπαραστάσεις της Ανατολής και του Ισλάμ στη Μεσαιωνική και
Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη
ΠΑ/Σ-053 «Γειτονιά», «κοινότητα» και πόλη στη μετεμφυλιακή Ελλάδα
ΠΑ/Σ-054 Ταξίδι και ταξιδιώτες στον οθωμανικό χώρο

(Y) Υποχρεωτικό μάθημα

(E) Μάθημα επιλογής

ΚΩΔΙΚΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Κοινωνική Ανθρωπολογία (ΚΑ) κωδικοί 100-192

Ιστορία (Ι) κωδικοί 200-291

Γλώσσα (ΓΛ) κωδικοί 300-311

Οικονομία (ΟΙ) κωδικοί 400-404

Φιλοσοφία (Φ) κωδικοί 471, (Κ) 360

Πρακτικές Ασκήσεις/Σεμινάρια (ΠΑ/Σ) Κωδικοί 001-054

Ξένες Γλώσσες (ΞΓΛ) κωδικοί 01-04

Πληροφορική (ΠΛΡ) κωδικοί 70-89

3. Περιλήψεις μαθημάτων και πρακτικών ασκήσεων/σεμιναρίων

ΚΑ-100 Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία Ι

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Έφη Πλεξουσάκη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Οι φοιτητές/-τριες εισάγονται σε βασικές έννοιες και ορισμούς της κοινωνικής ανθρωπολογίας οι οποίες πλαισιώνονται ιστορικά σε σχέση με την ανάδυση και τη θεμελίωση του κλάδου στην Ελλάδα και διεθνώς. Παρουσιάζονται τα μεθοδολογικά εργαλεία της κοινωνικής ανθρωπολογίας, η εθνογραφική συμμετοχική παρατήρηση όσον αφορά την έρευνα, την ανάλυση και τη συγγραφή. Τέλος, μέσα από εθνογραφικά παραδείγματα, προσεγγίζονται οι τρόποι με τους οποίους διαφορετικοί πολιτισμοί αντιλαμβάνονται και ταξινομούν τον κόσμο γύρω τους, με ιδιαίτερη εστίαση στα θέματα του ρατσισμού, της γλώσσας και των συμβόλων, της σχέσης των ανθρώπων με τα εργαλεία και το φυσικό περιβάλλον, τους μύθους και τις πολιτισμικές διαστάσεις του χρόνου.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να εξοικειώσει τους πρωτοετείς φοιτητές με το αντικείμενο και την μεθοδολογία της κοινωνικής ανθρωπολογίας καθώς και με βασικές θεωρητικές έννοιες που χρησιμοποιεί στη μελέτη του πολιτισμού και της κοινωνίας. Επιπλέον, μέσα από την κατανόηση της πολιτισμικής ποικιλίας και διαφοροποίησης, επιδιώκεται η διερεύνηση των "δικών μας", πολιτισμικά κατασκευασμένων και συχνά εθνοκεντρικών τρόπων, αντίληψης του κόσμου.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: α) αναγνώριση της σημασίας της πολιτισμικής ποικιλομορφίας για τη θεμελίωση της κοινωνικής ανθρωπολογίας.

β) κατανόηση των διαφορετικών ανθρωπολογικών προσεγγίσεων για την κοινωνία και τον πολιτισμό και τη σύνδεσή τους με το ιστορικό πλαίσιο

γ) εντοπισμός των μορφών με τις οποίες εκδηλώνεται ο εθνοκεντρισμός και ο ρατσισμός και της σύνθετης σχέσης τους με την ανθρωπολογία.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση, προβολή εθνογραφικών ταινιών, σχολιασμός σύντομων κειμένων και εκπαιδευτικές επισκέψεις (για παράδειγμα στο Αϊβαλί ή σε κέντρο υποδοχής προσφύγων στη Μυτιλήνη).

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση, μικρές εργασίες.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

ΚΑ-101 Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία ΙΙ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Έλια Πετρίδου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ. Στην Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία ΙΙ εξετάζονται επιμέρους πεδία της ανθρωπολογικής έρευνας όπως η οικονομία, η πολιτική, η θρησκεία και η τελετουργία. Στις ενότητες του μαθήματος παρουσιάζονται έννοιες και θεωρίες που θέτουν τις βάσεις για την ενασχόληση με τα πεδία αυτά: π.χ. ταξινόμηση, μιαιρότητα, δώρο, εξουσία. Το μάθημα είναι χωρισμένο σε τρεις ενότητες. Στην πρώτη ενότητα το ενδιαφέρον εστιάζεται στο οικονομικό πεδίο και εξετάζονται οι σχέσεις ανταλλαγής που μπορεί κάποιος να συναντήσει σε έναν πολιτισμό, οι διάφορες μορφές κοινωνικής οργάνωσης σε σχέση με το περιβάλλον, και η σχέση των ανθρώπων με τα αντικείμενα μέσα από την κατανάλωση. Στη δεύτερη ενότητα εξετάζονται το φαινόμενο της εξουσίας, διάφορες μορφές κοινωνικής ιεραρχίας και πολιτικής οργάνωσης, μορφές τυπικού και άτυπου κοινωνικού ελέγχου, το φαινόμενο του εθνικισμού και του εθνοτισμού, και άλλα ζητήματα που εντάσσονται στον χώρο της πολιτικής ανθρωπολογίας. Τέλος, η τρίτη

ενότητα περιλαμβάνει έννοιες, θεωρίες και προβληματισμούς που εμπίπτουν στον χώρο της μαγείας, της θρησκείας, της τελετουργίας και των συμβολικών συστημάτων.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ. Να αποκτήσουν οι πρωτοετείς φοιτητές και φοιτήτριες υπόβαθρο στον τρόπο που η ανθρωπολογική ματιά προσεγγίζει κριτικά μερικούς από τους κυριότερους τομείς της ανθρώπινης δράσης.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις με χρήση οπτικο-ακουστικού υλικού.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Δύο προαιρετικές πρόοδοι ή τελική γραπτή εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

ΚΑ-102 Ζητήματα Αφρικανικής Εθνογραφίας I: Από τις θεωρίες της συγγένειας στις μετα-αποικιακές σπουδές

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Αιμίλιος Τσεκένης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Ενότητα πρώτη: Η θεωρία της καταγωγής και οι «κατατμημένες κοινωνίες». Στο πρώτο κεφάλαιο εξετάζεται η θεωρία των ομάδων μονογραμμικής καταγωγής (*descent groups/lineage theory*) και των «κατατμημένων κοινωνιών» που διατυπώθηκαν αρχικά από τους Βρετανούς αφρικανιστές, μέσα από θεωρητικά κείμενα και εθνογραφικά παραδείγματα (Nuer και Tallensi). Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται μια κριτική αποτίμηση της θεωρίας της καταγωγής και των «κατατμημένων κοινωνιών». Πώς υποδέχτηκαν οι ανθρωπολόγοι τη θεωρία της καταγωγής και ποιες ήταν οι σημαντικότερες αντιδράσεις, οι κριτικές που δέχτηκε (από τις προτάσεις βελτίωσής της μέχρι και την πλήρη απόρριψή της);

Ενότητα δεύτερη: Θεωρία της καταγωγής, «κατατμημένες κοινωνίες» και η έννοια της «φυλής». Προσεγγίζει τη θεωρία της καταγωγής ως μια αναπαράσταση της συγγένειας και την συσχετίζει με την έννοια της «φυλής» τοποθετώντας την στο πολιτισμικό και ιστορικό της συμφραζόμενο (δουλεμπόριο, αποικιοκρατία, «παγκοσμιοποίηση»).

Ενότητα τρίτη: «Ταυτότητες», «εθνότητες», «φυλές» και η έννοια του «προσώπου». Η ενότητα ξεκινάει με μια σύντομη εισαγωγή στην ιστορία της υποσαχάριας Αφρικής και εστιάζει σε δυο στιγμές που υπήρξαν βίαιες και καθοριστικές για τη μαύρη ήπειρο: το Ατλαντικό δουλεμπόριο που στην ουσία σηματοδότησε την ενσωμάτωση της μαύρης ηπείρου στο 'παγκόσμιο σύστημα' ('*world-system*') και την αποικιοκρατία. Το κεφάλαιο κλείνει με μια σύντομη αναφορά στην μετά-αποικιακή Αφρική. Στο δεύτερο μέρος απαντάμε στα εξής ερωτήματα: ποια είναι η υπόσταση και το περιεχόμενο εννοιών όπως: 'ταυτότητα', 'φυλή', και 'εθνοτική ομάδα (*ethnic group*) και οι σχέσεις τους στην προ-αποικιακή, αποικιακή και μετά-αποικιακή υποσαχάρια Αφρική; Πώς μετασηματίστηκαν κάτω από την 'αποικιοκρατική συνθήκη'; Ποιοι και πώς συνέβαλαν και συμβάλλουν στη διαμόρφωση αυτών των ιδεών και ποιες οι γενικότερες συνθήκες – ιστορικές (δουλεμπόριο), πολιτικές (αποικιοκρατία) και οικονομικές ('παγκοσμιοποίηση') – μέσα στις οποίες λαμβάνουν χώρα; Παραδείγματα από τη νότια Αφρική και το δυτικό Καμερούν.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να εισαγάγουμε τους φοιτητές σε ζητήματα που απασχόλησαν τους ανθρωπολόγους και τους ιστορικούς της μαύρης ηπείρου. Στόχος είναι αφενός η ανάδειξη της 'ιδιαιτερότητας' των εθνογραφιών και των ζητημάτων της συγκεκριμένης 'περιοχής' αλλά και πώς αυτά τροφοδότησαν την, και

τροφοδοτήθηκαν από τα ζητήματα της κοινωνικής ανθρωπολογίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις σχέσεις ανθρωπολογίας και ιστορίας.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: παρουσίαση κειμένων (προαιρετική), εργασία (προαιρετική), τελική προφορική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

ΚΑ-110 Εθνογραφία μη Δυτικών Κοινωνιών

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Αιμίλιος Τσεκένης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: *Ενότητα πρώτη: Η εθνογραφία ως τρόπος γνώσης των ανθρώπινων κοινωνιών.* Η ενότητα αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια. Στο πρώτο ορίζουμε την επιτόπια έρευνα με συμμετοχική παρατήρηση – μέθοδος που χαρακτηρίζει την κοινωνική ανθρωπολογία – και τα πρακτικά ζητήματα που προκύπτουν από αυτή την πρακτική. Στο δεύτερο κεφάλαιο εξετάζουμε τα ιστορικά στάδια ανάπτυξης της εθνογραφικής πρακτικής στις τρεις κυρίαρχες «εθνικές» ανθρωπολογικές σχολές (Μεγάλη Βρετανία, Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και Γαλλία). Στο τρίτο εστιάζουμε στα θεωρητικά και «ηθικά» ζητήματα που εγείρει το εθνογραφικό/ανθρωπολογικό εγχείρημα. Στόχος είναι να αναδείξουμε της ποικίλες εθνογραφικές πρακτικές/μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν στην ανθρωπολογία και τη σχέση αυτών με την ανθρωπολογική θεωρία. Θα εστιάσουμε στο θετικιστικό πρότυπο που συνιστά βάση των θεωριών του λειτουργισμού, του δομό-λειτουργισμού και του δομισμού, και στο ερμηνευτικό παράδειγμα. Το τελευταίο κεφάλαιο αναπτύσσει τα ζητήματα της γραφής, της ανάγνωσης και του αναστοχασμού.

Ενότητα δεύτερη: Πολιτισμική ποικιλότητα: η διαφορετικότητα με εθνογραφικά παραδείγματα. Στόχος αυτής της ενότητας είναι να αναδειχθεί η πολιτισμική ποικιλότητα των ανθρώπινων κοινωνιών και να προβληματιστούμε πάνω σε θεσμούς και κατηγορίες/ιδεολογήματα που θεωρούμε αυτονόητα και δεδομένα όπως: α) μορφές του 'πολιτικού', β) μορφές της 'οικογένειας', 'συγγένεια', 'πρόσωπο' και τελετουργία. Θα εστιάσουμε σε παραδείγματα από την υποσαχάρια Αφρική και τη νότια Αμερική.

Ενότητα τρίτη: Πέρα από τις διαφορές, κάτω από την εθνογραφική περιγραφή. Η παρούσα ενότητα συνδέεται με τις δυο προηγούμενες με τον εξής τρόπο: αφενός, τοποθετεί τα εθνογραφικά παραδείγματα που παρουσιάστηκαν στην δεύτερη ενότητα στα επιστημονικά και πολιτικά τους συμφραζόμενα: αφετέρου, εικονογραφεί με συγκεκριμένα παραδείγματα τα ποικίλα θεωρητικά, πολιτικά και «ηθικά» ζητήματα που προκύπτουν από την εθνογραφική πρακτική (ξεκινώντας από την επιτόπια έρευνα και καταλήγοντας στο εθνογραφικό κείμενο). Πιο συγκεκριμένα, επιχειρεί να απαντήσει στα εξής ερωτήματα: κάτω από ποιες πολιτικές συνθήκες πραγματοποιούνται οι εθνογραφίες (πολιτικό καθεστώς, εμφύλιος πόλεμος); Ποια ζητήματα εγείρει η χρήση όρων/εννοιών όπως 'πρωτόγονη κοινωνία', 'φυλή'; Τι μας λένε και τι αποσιωπούν οι «θαγενείς» και τα εθνογραφικά κείμενα; Πώς λογαριάστηκαν και λογαριάζονται οι ανθρωπολόγοι με την ιστορία και την ιστορικότητα των κοινοτήτων που μελετάν;

Η ενότητα χωρίζεται σε δυο μέρη: α) Οι 'φυλές' στο χώρο και το χρόνο, β) Επίσημες αφηγήσεις και υπάλληλες φωνές: τι λένε και τι κρύβουν οι «θαγενείς» και τα εθνογραφικά κείμενα;

Θα αντλήσουμε παραδείγματα από το δυτικό Σουδάν και το δυτικό Καμερούν.
ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα έχει σκοπό 1) να δώσει μια εικόνα της πολιτισμικής ποικιλότητας εστιάζοντας σε παραδείγματα από μη δυτικές κοινωνίες (κεντρική και νότια Αμερική, υποσαχάρια Αφρική) 2) να εισάγει ζητήματα που αφορούν την εθνογραφική πρακτική – δηλαδή πώς παρατηρεί, μελετάει και περιγράφει κανείς μια κοινωνία – καθώς και τη σχέση της εθνογραφίας με την ανθρωπολογική θεωρία.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Προβολή ντοκιμαντέρ, διαλέξεις. Διδακτικά βοηθήματα: Φυλλάδια που καλύπτουν τα βασικά σημεία κάθε κυρίας ενότητας του μαθήματος.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Τελική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

ΚΑ-112 Ελληνική Εθνογραφία

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Ευθύμιος Παπαταξιάρχης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Εξετάζεται η συμβολή της κοινωνικής ανθρωπολογίας στη μελέτη της ελληνικής πολιτισμικής ταυτότητας και των πολιτικών της χρήσεων. Παράλληλα διερευνώνται οι κοινωνικές σχέσεις και οι νοοτροπίες που διαμορφώνονται στους χώρους της ελληνικής υπαίθρου και της πόλης, ενώ δίνεται έμφαση στη διαπραγμάτευση εννοιών όπως οικιακή ομάδα και οικογένεια, συγγένεια και φύλα, θρησκεία και πολιτικές σχέσεις. Τέλος εξετάζονται προσεγγίσεις που συνδυάζουν την Ανθρωπολογία και την Ιστορία στη μελέτη του νεοελληνικού παρελθόντος.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να προσφέρει μια εμπειριστατωμένη εικόνα της σύγχρονης ανθρωπολογικής θεωρίας, τόσο από ιστορική άποψη όσο και από την άποψη των σύγχρονων εθνογραφικών κειμένων στα οποία εφαρμόζονται τα διαφορετικά θεωρητικά παραδείγματα της ανθρωπολογικής σκέψης.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

ΚΑ-120 Ανθρωπολογία της συγγένειας

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Βενετία Καντσά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η συγγένεια υπήρξε το προνομιακό πεδίο μελέτης και έρευνας της ανθρωπολογίας για περίπου έναν αιώνα, μέχρι τη δεκαετία του 1970, όταν το ανθρωπολογικό ενδιαφέρον για τη μελέτη των συγγενειακών σχέσεων μειώθηκε αισθητά, ύστερα από την κριτική που δέχτηκαν οι επονομαζόμενες «ολιστικές προσεγγίσεις της συγγένειας». Ωστόσο, οι επιδράσεις της συμβολικής προσέγγισης της συγγένειας και των φεμινιστικών αναλύσεων του φύλου, της αναπαραγωγής και της σεξουαλικότητας, αλλά και οι εθνογραφικές καταγραφές των τρόπων με τους οποίους κατασκευάζονται και νοηματοδοτούνται οι συγγενειακές και οικογενειακές σχέσεις στις δυτικές κοινωνίες είχαν ως συνέπεια την ανανέωση του ανθρωπολογικού ενδιαφέροντος για τη μελέτη της συγγένειας και της οικογένειας τις τελευταίες δεκαετίες.

Στο πλαίσιο του μαθήματος επιχειρείται, καταρχήν, η γνωριμία με τις κυριότερες ανθρωπολογικές θεωρίες της συγγένειας και η κατανόηση βασικών εννοιών. Αναλυτικότερα, εξετάζονται η θεωρία της μονογραμμικής καταγωγής και η θεωρία της επιγαμίας, οι οποίες αντιμετωπίζουν τη συγγένεια ως συνολικό τρόπο οργάνωσης μιας κοινωνίας, και αναλύονται, ανάμεσα σε άλλες, οι έννοιες της καταγωγής, της αγχιστείας, της αιμομιξίας, της εξωγαμίας, του έδνου, της προίκας, της εγκατάστασης, της οικογένειας και της οικιακής ομάδας. Εξετάζονται ακόμα, τόσο η συμβολική προσέγγιση, όσο και φεμινιστικές θεωρήσεις που προτείνουν την από κοινού ανάλυση της συγγένειας και του φύλου, και οι οποίες αμφισβήτησαν παλαιότερες ολιστικές θεωρίες περί συγγένειας και προετοίμασαν το έδαφος για την ανάδυση σύγχρονων προσεγγίσεων. Τέλος, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη χρήση νέων μεθόδων αναπαραγωγής και την εμφάνιση καινούργιων τρόπων συμβίωσης και μορφών γαμήλιων σχέσεων οι οποίες αμφισβήτησαν ρητά την άποψη ότι οι πλέον διαδεδομένες κοινωνικές μας σχέσεις είναι βασισμένες στη «βιολογία» ή τη «φύση», διαφοροποίησαν τις αντιλήψεις μας σχετικά με το «τι κάνει» κάποιον συγγενή, και επανέφεραν με ένταση στο προσκήνιο την ερώτηση αναφορικά με τις εννοιολογήσεις της συγγένειας και της οικογένειας σε διαφορετικά πολιτισμικά συμφραζόμενα.

ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ είναι, αφενός, η κατανόηση και κριτική αποτίμηση των κυριότερων ανθρωπολογικών προσεγγίσεων που αφορούν τη συγγένεια, και, αφετέρου, η γνωριμία και εξοικείωση με τους βασικούς όρους, έννοιες και μεθοδολογίες της ανθρωπολογίας της συγγένειας.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Η γνωριμία με ένα από τα πλέον σημαντικά πεδία θεωρητικής διερεύνησης και εθνογραφικής καταγραφής για την ανθρωπολογία. Η κατανόηση των πολιτισμικά ποικίλων τρόπων σύλληψης και ερμηνείας των συγγενειακών και οικογενειακών σχέσεων σε διαφορετικές κοινωνίες και πολιτισμούς. Η αναγνώριση της σύνδεσης των συγγενειακών σχέσεων με άλλες πλευρές της κοινωνικής ζωής και ένταξής τους σε ευρύτερα πολιτισμικά πλαίσια. Η ανάλυση σύγχρονων μορφών συγγένειας ως αποτέλεσμα τεχνολογικών αλλαγών και κοινωνικών μετασχηματισμών.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, παρουσιάσεις κειμένων από τους/τις φοιτητές/-ήτριες, προβολή εθνογραφικών ταινιών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή εργασία, τελική γραπτή εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

ΚΑ-122 Ανθρωπολογία των φύλων

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Κώστας Γιαννακόπουλος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Φεμινισμός/-οί και ανθρωπολογία/κοινωνικές επιστήμες: το ζήτημα της σχέσης κοινωνικών κινημάτων, κοινωνικής θεωρίας και «επιστήμης». Από την ανθρωπολογία των γυναικών στην ανθρωπολογία των φύλων: σύγχρονα θεωρητικά ρεύματα. Το ζήτημα της έμφυλης διαφοράς: φύση:γυναίκα/πολιτισμός:άνδρας; Βιολογικό/κοινωνικό φύλο (*sex/gender*), σεξουαλικότητα, αναπαραγωγή, συγγένεια. Φύλο και σχέσεις εξουσίας: ανδρική εξουσία και γυναικεία αντίσταση, ανδρισμός και εξουσία. Το φύλο ως μεταφορά: το φύλο ως τρόπος νοηματοδότησης και νομιμοποίησης των κοινωνικών σχέσεων και σχέσεων εξουσίας πέρα από το φύλο. Φύλο, σεξουαλικότητα και αναστοχαστική ανθρωπολογία: έμφυλες, σεξουαλικές ταυτότητες και διυποκειμενικότητα στην ανθρωπολογική έρευνα και γραφή.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να εξοικειώσει τους φοιτητές/-τριες με τις κυριότερες ανθρωπολογικές προβληματικές για το φύλο και με τη χρήση του φύλου ως εργαλείο προβληματισμού για ευρύτερα ζητήματα που απασχολούν την ανθρωπολογία, όπως η σχέση μεταξύ του βιολογικού και του κοινωνικού/πολιτισμικού και οι σχέσεις εξουσίας.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Με την ολοκλήρωση του μαθήματος αναμένεται οι φοιτητές/-τριες να:

- Να γνωρίζουν τις βασικές αναλυτικές κατηγορίες της ανθρωπολογίας των φύλων.
- Να έχουν εξοικειωθεί με την σύνδεση ανθρωπολογίας των φύλων και πολιτικών κινημάτων του φύλου.
- Να έχουν σκεφθεί και να θέτουν σε αμφισβήτηση τις δικές τους ουσιοκρατικές και κυρίαρχες αντιλήψεις περί φύλου και σεξουαλικότητας.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, παρουσιάσεις κειμένων από τις/τους φοιτήτριες/-ές, προβολή ταινιών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Προαιρετική πρόοδος, προφορικές παρουσιάσεις, γραπτή τελική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

ΚΑ-129 Ανθρωπολογία της επιστήμης

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Βενετία Καντσά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Αντικείμενο του μαθήματος είναι οι ανθρωπολογικές προσεγγίσεις της επιστήμης. Μέχρι πρόσφατα η μελέτη της επιστήμης αφορούσε σχεδόν αποκλειστικά την ιστορία και φιλοσοφία των επιστημών, ενώ, τα τελευταία μόλις χρόνια ένας νέος κλάδος, οι σπουδές επιστήμης και τεχνολογίας (ΣΕΠ), επέφεραν την διεύρυνση του ενδιαφέροντος, από ζητήματα γνωσιολογίας, στα κοινωνικά πλαίσια παραγωγής της γνώσης.

Στα πλαίσια του μαθήματος θα αναφερθούμε στο έργο δύο κύριων εκπροσώπων των σπουδών επιστήμης και τεχνολογίας, του Γάλλου φιλοσόφου και ανθρωπολόγου Bruno Latour και του συνεργάτη του Steve Woolgar—με αναφορά κυρίως στο έργο τους για την «εθνογραφία του εργαστηρίου»—, και θα εξετάσουμε τη σχέση ανάμεσα στις ΣΕΠ και την ανθρωπολογία της επιστήμης. Πέρα από την ενασχόληση με τις πολιτισμικές συνθήκες παραγωγής «αντικειμενικής γνώσης» και την έννοια του εργαστηρίου, ένας δεύτερος κεντρικός άξονας του μαθήματος θα κινηθεί σε ζητήματα επιστημολογίας, τρόπου παραγωγής γνώσης και σχέσεων εξουσίας, όπως αυτές αναδύονται μέσα από τον διάλογο των σπουδών της επιστήμης με τις φεμινιστικές και μετααποικιακές σπουδές. Η ανθρωπολογία εξαιτίας της ενασχόλησής της με το φύλο ως αναλυτικό εργαλείο και τρόπο θέασης του πολιτισμού, αλλά και του «παραδοσιακού» ενδιαφέροντός της για τους τρόπους γνώσης και κατανόησης του κόσμου από άλλους πολιτισμούς, ήταν επαρκώς εφοδιασμένη να μελετήσει τις πολιτισμικές συνθήκες παραγωγής γνώσης σε δυτικές και μη δυτικές κοινωνίες και να τονίσει τη σημασία μιας ανάλυσης «από τη σκοπιά του ιθαγενούς»—είτε πρόκειται για τους μάγους μιας φυλής, είτε για τους ερευνητές σε ένα εργαστήριο. Περαιτέρω δε, επισήμανε την ανάγκη να μελετώνται τα δίκτυα, οι σχέσεις εξουσίας και οι πολλαπλοί λόγοι που υπερβαίνουν τον λόγο των ερευνητών και αφορούν σύνθετες σχέσεις σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί, ως μελέτη περίπτωσης, στο επιστημονικό πεδίο της βιολογίας και ειδικά της γενετικής, στη συζήτηση για τη σχέση «φύση»-«επιστήμη», και τις νέες μορφές εξουσίας, συλλογικότητας και ιδιότητας του πολίτη, όπως προκύπτουν μέσα από τις πρόσφατες επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η κριτική προσέγγιση της επιστήμης ως «αποκομμένη» γνώση και η προσπάθεια κατανόησής της με αναφορά στα ευρύτερα πολιτισμικά της συμφραζόμενα μέσω μιας «πολυεπίπεδης» εθνογραφικής μεθόδου.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Η γνωριμία με τις ιστορικές, φιλοσοφικές και κοινωνιολογικές προσεγγίσεις που χρησιμοποιήθηκαν για τη μελέτη της επιστήμης. Η ανάλυση της ανθρωπολογικής προσέγγισης και η εξοικείωση με τη χρήση της εθνογραφικής μεθόδου –ειδικά της «πολυεπίπεδης» εθνογραφίας- στη μελέτη της επιστήμης. Η αναλυτική ερμηνεία συγκεκριμένων παραδειγμάτων από το χώρο της βιολογίας και συγκεκριμένα στα πεδία της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής και της γενετικής. Η κατανόηση των παραπάνω μέσω συγγραφής ερευνητικών εργασιών.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, παρουσίαση και σχολιασμός κειμένων, προβολή εθνογραφικών ταινιών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Προφορικές παρουσιάσεις, γραπτή εργασία, τελική γραπτή εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

ΚΑ-130 Ανθρωπολογία της θρησκείας, της τελετουργίας και των συμβολικών συστημάτων

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Παναγιώτης Πανόπουλος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Στο μάθημα αυτό, εξετάζονται συστηματικά ορισμένες από τις βασικότερες ανθρωπολογικές και κοινωνιολογικές θεωρήσεις της θρησκείας (Durkheim, Weber, Geertz), καθώς και θεματικές που αφορούν τις σχέσεις θρησκείας, μαγείας, επιστήμης και ορθολογισμού. Παρουσιάζονται επίσης βασικές έννοιες και προσεγγίσεις της τελετουργίας και του συμβολισμού, του ιερού, του βέβηλου και της μιαιρότητας. Μέσα από μια μεγάλη σειρά εθνογραφικών παραδειγμάτων από διαφορετικού τύπου κοινωνίες, θα εξετάσουμε το ζήτημα των σχέσεων της θρησκείας με τα κοινωνικά, πολιτισμικά και πολιτικά της συμφραζόμενα, καθώς και ειδικότερα ζητήματα, όπως η θρησκευτική ετεροδοξία, η σχέση μουσικής και θρησκείας, η πνευματοληψία και ο σαμανισμός.

ΣΤΟΧΟΙ: Η συστηματική ενασχόληση με μια θεμελιώδη θεματική της κοινωνικής ανθρωπολογίας. Ο συσχετισμός των βασικών ζητημάτων που τίθενται στην ανθρωπολογία της θρησκείας με την ιστορία και τη θεωρία της κοινωνικής ανθρωπολογίας.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Η προσέγγιση της θρησκείας από τη σκοπιά της πολιτισμικής ετερότητας και της διαπολιτισμικής σύγκρισης. Η κατάδειξη της συνάφειας των θρησκευτικών ερωτημάτων με ερωτήματα που τίθενται σε άλλα πεδία της ανθρώπινης εμπειρίας και δραστηριότητας.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, προβολή εθνογραφικών ταινιών, ακρόαση μουσικών παραδειγμάτων.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

ΚΑ-140 Ιστορία της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Βασιλική Γαλανή-Μουτάφη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στο μάθημα εξετάζονται, μέσα από μια κριτική σκοπιά, οι κυριότερες θεωρίες και τα ρεύματα που κυριάρχησαν στην Κοινωνική Ανθρωπολογία από το 19ο αιώνα μέχρι και τη δεκαετία του 1970, προκειμένου να διαμορφώσουν οι φοιτητές μια πλήρη εικόνα για τις ιστορικές τάσεις της σύγχρονης ανθρωπολογίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην κατανόηση της προέλευσης και των χαρακτηριστικών των τριών «εθνικών σχολών» (της αγγλικής, της γαλλικής και της αμερικανικής) της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας καθώς και βασικών εννοιών, όπως εξέλιξη, πολιτισμός, λειτουργία, διαδικασία και δομή.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η γνωριμία με τα κυριότερα ρεύματα που κυριάρχησαν στην Κοινωνική Ανθρωπολογία από το ξεκίνημά της έως τη δεκαετία του 1970 και η κατανόηση της σχέσης της με την ιστορία. Η εξοικείωση με βασικές έννοιες και μεθοδολογίες.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Η γνωριμία με το αντικείμενο και τις μεθόδους της κοινωνικής ανθρωπολογίας όπως διαμορφώθηκαν ιστορικά, η κατανόηση της προέλευσης και των χαρακτηριστικών των τριών «εθνικών σχολών» (της αγγλικής, της γαλλικής και της αμερικανικής), και η εξοικείωση με βασικές έννοιες, όπως εξέλιξη, πολιτισμός, λειτουργία, διαδικασία και δομή.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, παρουσιάσεις κειμένων από τους φοιτητές, προβολή εθνογραφικών ταινιών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή εργασία, τελική γραπτή εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

ΚΑ-141 Ανθρωπολογική θεωρία

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Κώστας Γιαννακόπουλος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Κριτική παρουσίαση των κυριότερων ανθρωπολογικών θεωριών (λειτουργισμός, δομολειτουργισμός, μαρξισμός, δομισμός, ερμηνευτική, μεταδομισμός) και η ένταξή τους σε ευρύτερα θεωρητικά ρεύματα. Έτσι, εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο η ανθρωπολογία συνομιλεί με άλλες επιστήμες όπως τη φιλοσοφία και τη ψυχανάλυση. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη μετάβαση από τον δομισμό στον μεταδομισμό και στα σύγχρονα θέματα στην ανθρωπολογική θεωρία όπως υποκειμενικότητα, εξουσία-γνώση, ανθρωπολογία της ενσωμάτωσης/σωματοποίησης και του συναισθήματος. Η πρόσφατη, με βάση τις παραπάνω θεωρίες και θεματικές, επανεξέταση της εθνογραφικής έρευνας και γραφής θα αποτελέσει έναν από τους βασικούς άξονες του μαθήματος.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να εξοικειωθούν οι φοιτητές/-τριες με τις βασικές θεωρίες που αναπτύχθηκαν στα πλαίσια κυρίως της κοινωνικής ανθρωπολογίας αλλά και γενικότερα των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών. Να αναγνωρίσουν το γεγονός ότι η λεγόμενη «θεωρία» δεν είναι πολιτισμικά και πολιτικά «ουδέτερη», ούτε άσχετη προς τη λεγόμενη «πράξη».

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες αναμένεται να:

- Να γνωρίζουν τις βασικές έννοιες της σύγχρονης ανθρωπολογικής θεωρίας

- Να μπορούν να συνδυάσουν τις έννοιες αυτές με εκείνες που διδάσκονται στα μαθήματα που αναφέρονται σε ειδικούς κλάδους της ανθρωπολογίας
- Να κατανοήσουν την σύνδεση της ανθρωπολογίας με άλλες πειθαρχίες

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, παρουσίαση κειμένων από τους φοιτητές/-τριες και συζήτηση, προβολή και ανάλυση εθνογραφικών ταινιών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Προαιρετική πρόοδος, προφορικές παρουσιάσεις, γραπτή τελική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

ΚΑ-150 Οικονομική Ανθρωπολογία

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Βασιλική Γαλανή-Μουτάφη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το πρώτο μέρος του μαθήματος επικεντρώνεται στη διαμόρφωση της Οικονομικής Ανθρωπολογίας (θεωρίες και ρεύματα) καθώς και τις βασικές προσεγγίσεις της έννοιας του «οικονομικού». Γίνεται κριτική παρουσίαση των κυριότερων ανθρωπολογικών θεωριών για την πρωτόγονη οικονομία και, ειδικότερα, για την ανταλλαγή, το δώρο και τους τρόπους/σχέσεις παραγωγής. Επίσης εξετάζονται διάφορες αντιλήψεις που έχουν επικρατήσει για τον συμβολισμό και την ηθική του χρήματος καθώς και απόψεις για τις διαφορές μεταξύ δυτικού και πρωτόγονου χρήματος. Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει ενότητες οι οποίες προορίζονται για την εξέταση των εξής θεμάτων: θεωρίες/έννοιες του εκσυγχρονισμού, της ανάπτυξης και των παγκοσμίων συστημάτων, προσεγγίσεις των διαδικασιών κοινωνικοοικονομικού μετασχηματισμού, και αναλυτικές σκοπιές πάνω στο ζήτημα εργασία και κοινωνικό φύλο.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να εξοικειωθούν οι φοιτητές με την ανθρωπολογική αντιμετώπιση διαφόρων θεωρητικών και ερευνητικών ζητημάτων συναφών με οικονομικές σχέσεις, πρακτικές και αντιλήψεις, τόσο από μεθοδολογική άποψη όσο και από αναλυτική σκοπιά. Ειδικότερα, να κατανοήσουν πώς η εθνογραφική έρευνα ερμηνεύει τις ιδιαιτερότητες των εκάστοτε οικονομικών πρακτικών, συμπεριφορών και αντιλήψεων, εντάσσοντάς τες στα κοινωνικά και πολιτισμικά τους συμφραζόμενα.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Η γνωριμία με τις βασικές προσεγγίσεις της έννοιας του οικονομικού, η κατανόηση των κυριότερων ανθρωπολογικών θεωριών για την πρωτόγονη οικονομία, την ανταλλαγή, το δώρο καθώς και για τον συμβολισμό και την ηθική του χρήματος. Η απόκτηση θεωρητικού και μεθοδολογικού πλαισίου για την ερμηνεία και ανάλυση των οικονομικών πρακτικών, συμπεριφορών και αντιλήψεων στα εκάστοτε κοινωνικά και πολιτισμικά τους συμφραζόμενα.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση και προαιρετική εργασία.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

KA-153 Ανθρωπολογία του τουρισμού

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Βασιλική Γαλανή-Μουτάφη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Οι παρακάτω άξονες αποτελούν τη βάση για τη συγκρότηση του μαθήματος: οι εννοιολογικές προσεγγίσεις του τουρισμού και της κατηγορίας του τουρίστα (δομικές αναλύσεις, ταξινομικά σχήματα και η προσέγγιση του τουρισμού ως διαδικασία). Αναλυτικές προσεγγίσεις του τουριστικού λόγου, των τουριστικών αναπαραστάσεων και της διαπολιτισμικής, δι-υποκειμενικής τουριστικής συνάντησης· το ζήτημα της ανάπτυξης (development) και οι διαδικασίες του κοινωνικοοικονομικού μετασχηματισμού τις οποίες βιώνουν οι τοπικές κοινωνίες υποδοχής· η διαχείριση της κληρονομιάς, αντιλήψεις για την «παράδοση», τη φύση, το παρελθόν και την «αυθεντικότητα» (εναλλακτικές μορφές τουρισμού), και η ανασυγκρότηση της πολιτισμικής ταυτότητας· η διαπλοκή/αλληλεπίδραση του τουρισμού με έμφυλες «πραγματικότητες» (ιδεολογίες, σχέσεις, αντιλήψεις)· ζητήματα πολιτικής και σχεδιασμού του τουρισμού, καθώς και το ζήτημα της εννοιολόγησης του πολιτισμού από τη σκοπιά διαφόρων απόψεων που έχουν διατυπωθεί για την αειφορία και την επίτευξή της.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να εξοικειωθούν οι φοιτητές με την ανθρωπολογική προσέγγιση του τουρισμού, από μεθοδολογική και αναλυτική άποψη· ειδικότερα, να κατανοήσουν πώς η ανθρωπολογική/ εθνογραφική έρευνα είναι σε θέση να φωτίσει τις ιδιαιτερότητες των τοπικών κοινωνιών μέσα από το πρίσμα των διασυνδέσεων τους με μια παγκόσμια οικονομική, κοινωνική και πολιτισμική πραγματικότητα, τον τουρισμό.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Η απόκτηση θεωρητικού και μεθοδολογικού πλαισίου και την κατανόηση του τουριστικού φαινομένου. Η γνωριμία με αναλυτικές προσεγγίσεις του τουριστικού λόγου, των τουριστικών αναπαραστάσεων και της διαπολιτισμικής τουριστικής συνάντησης. Η αναλυτική ερμηνεία συγκεκριμένων παραδειγμάτων εναλλακτικών μορφών τουρισμού και ζητημάτων σχετικών με από τη διαχείριση της κληρονομιάς και τις πολιτικές του πολιτισμού. Η προβληματοποίηση εννοιών όπως «παράδοση» και «αυθεντικότητα» και η εξοικείωση με τη χρήση του φύλου ως αναλυτικό εργαλείο στη μελέτη του τουρισμού.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση, πρακτικές ασκήσεις.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Εργασία ή/και γραπτή τελική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

KA-180 Ανθρωπολογία της εκπαίδευσης

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Έφη Πλεξουσάκη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα πραγματεύεται τις κοινωνικές και πολιτισμικές παραμέτρους του σχολείου από τη σκοπιά της ανθρωπολογίας. Η οικειότητα ή αντίστροφα η απόσταση που χωρίζει συγκεκριμένες ομάδες μαθητών από το σχολείο και από αυτά που το σχολείο μεταδίδει έχει αναλυθεί ως κοινωνική (ταξική) ή πολιτισμική απόσταση. Το κεντρικό ερώτημα που θα μας απασχολήσει είναι πώς αποτυπώνονται στη σχολική ζωή οι ρητές και άρρητες/έμμεσες κοινωνικές και πολιτισμικές ιεραρχήσεις. Θα εστιάσουμε στον τρόπο με τον οποίο αυτές κατανοούνται από τα υποκείμενα της εκπαιδευτικής διαδικασίας και στις πρακτικές σχολικής φοίτησης (ατομικές και οικογενειακές) καθώς και τη σημασία τους για τη

θέση και το ρόλο της εκπαίδευσης σε διαφορετικά κοινωνικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: α) Η κατανόηση του σχολείου μέσα από το πρίσμα των κοινωνικών και πολιτισμικών διαφορών και ιεραρχήσεων.

β) Η εξοικείωση με τη μεθοδολογική αρχή της "σκοπιάς του ιθαγενούς" ειδικά για τη μελέτη του σχολείου

γ) η εξοικείωση με την διαπολιτισμική οπτική στη μελέτη του σχολείου.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: α) εντοπισμός των τρόπων με τον οποίο εκφράζονται οι κοινωνικές και πολιτισμικές ιεραρχήσεις στην εκπαίδευση

β) κατανόηση της σημασίας της δράσης των υποκειμένων για τη διαμόρφωση και τη λειτουργία του σχολικού θεσμού

γ) ανάγνωση της πολιτισμικής διαφοράς και του τρόπου με τον οποίο αποτυπώνεται στη σχολική φοίτηση.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση, προβολή και σχολιασμός ταινιών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή εξέταση και προαιρετικές εργασίες.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

ΚΑ-191-Ανθρωπολογία του ήχου

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Παναγιώτης Πανόπουλος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Το ανθρωπολογικό ενδιαφέρον για τον ήχο και την ακοή είναι σχετικά πρόσφατο και έχει πολυποίκιλες αφηγήσεις και συνδέσεις, την ανθρωπολογία της μουσικής, την ανθρωπολογία των αισθήσεων, τις πολιτισμικές σπουδές, αλλά και ιστορικές μελέτες που επικεντρώνουν στην πολιτισμική συγκρότηση της πρόσληψης και τις μεταφορικές χρήσεις του ήχου και των αισθήσεων. Θα εστιάσουμε στις πολιτισμικές συνιστώσες του ήχου και της ακοής σε κοινωνίες του τροπικού δάσους, στη νεωτερική και μετανεωτερική Ευρώπη και Αμερική, σε σύγχρονες πρακτικές όπως η χρήση των γουόκμαν και των κινητών τηλεφώνων. Επίσης, θα εξετάσουμε τις συνάψεις και τις διαφοροποιήσεις μεταξύ των αναζητήσεων της ανθρωπολογίας του ήχου και των αντίστοιχων αναζητήσεων ορισμένων σύγχρονων καλλιτεχνικών εκφράσεων που επικεντρώνονται στον ήχο (sound art).

ΣΤΟΧΟΙ: Η εξοικείωση με ένα καινούργιο και συνεχώς διευρυνόμενο πεδίο ανθρωπολογικού προβληματισμού και η εξειδίκευση πάνω σε ζητήματα ανθρωπολογίας της μουσικής και ανθρωπολογίας των αισθήσεων.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Η κατανόηση ζητημάτων της αισθητηριακής πρόσληψης, του συμβολισμού και των μεταφορικών διαστάσεων των αισθήσεων, μέσα από τη συστηματική ενασχόληση με ένα αισθητηριακό κανάλι. Η ανάδειξη των κοινωνικών και πολιτισμικών διαστάσεων της πρόσληψης.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, ακρόαση μουσικών παραδειγμάτων, προφορικές παρουσιάσεις μικρών εργασιών από τους φοιτητές/ φοιτήτριες.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Ανθρωπολογία της μουσικής.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή εξέταση, προφορικές παρουσιάσεις, εργασία (προαιρετική και συμπληρωματική της εξέτασης) κατόπιν συνεννόησης με τον διδάσκοντα στην αρχή του εξαμήνου.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

ΚΑ-192 Ανθρωπολογία της μουσικής

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Παναγιώτης Πανόπουλος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Στο μάθημα αυτό, θα εξετάσουμε πώς εφαρμόζεται η ανθρωπολογική προσέγγιση στη μελέτη της μουσικής. Θα διερευνήσουμε ποικίλες μουσικές επιτελέσεις, σε διάφορες κοινωνίες, και θα εστιάσουμε στις κοινωνικές και συμβολικές συνιστώσες της μουσικής μέσα στον πολιτισμό, αλλά και της μουσικής ως πολιτισμού. Θα μελετήσουμε, επομένως, τη μουσική όχι ως αυτόνομη καλλιτεχνική μορφή οργάνωσης του ήχου, αλλά ως κοινωνική σχέση και πολιτισμική πρακτική, εστιάζοντας στην πολλαπλότητα και την ποικιλομορφία των πολιτισμικών σημασιών των μουσικών επιτελέσεων από κοινωνία σε κοινωνία, αλλά και μέσα στα πλαίσια της ίδιας κοινωνίας.

ΣΤΟΧΟΙ: Η εξοικείωση με ζητήματα μουσικής εθνογραφίας και εθνογραφίας της επιτέλεσης. Η συστηματική μελέτη ενός είδους κοινωνιών (των κοινωνιών του τροπικού δάσους) ως αντιπροσωπευτικό εθνογραφικό παράδειγμα ανθρωπολογικής προσέγγισης της μουσικής.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Μέσα από την ανάλυση των ποικίλων κοινωνικών χρήσεων της μουσικής σε διάφορους πολιτισμούς, θα εξηγήσουμε γιατί η ανθρωπολογία της μουσικής δεν αποτελεί σήμερα έναν γνωστικό κλάδο που συγκροτείται πάνω στη βάση ενός γνωστικού αντικειμένου (τη μουσική στις «άλλες» κοινωνίες), αλλά μια ευρύτερη θεωρητική σκοπιά, που προσεγγίζει τη μουσική ως πεδίο παραγωγής και διαχείρισης των πολιτισμικών σημασιών, των κοινωνικών πρακτικών και των σχέσεων εξουσίας, και που μπορεί να εφαρμοστεί σε κάθε κοινωνία και σε κάθε πολιτισμικό σύστημα.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, προβολή εθνογραφικών ταινιών, ακρόαση μουσικών παραδειγμάτων.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή εξέταση, εργασία (προαιρετική και συμπληρωματική της εξέτασης) κατόπιν συνεννοήσεως με τον διδάσκοντα στην αρχή του εξαμήνου.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

I-200 Εισαγωγή στην Ιστορία

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Χάρης Εξερτζόγλου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα αποσκοπεί σε μια πρώτη επαφή των φοιτών/τριών με το γνωστικό αντικείμενο της Ιστορίας και τη διδασκαλία του στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας. Το μάθημα παρουσιάζει ορισμένα κεντρικά προβλήματα που αφορούν τον τρόπο με τον οποίο μεταβάλλεται η σχέση των ανθρώπινων κοινωνιών με το παρελθόν, το χρόνο, τη χρονικότητα και την ιστορικότητα. Παρουσιάζει τη σχέση της Ιστορίας με το παρελθόν εξετάζοντας ζητήματα όπως η κοινωνική μνήμη και η δημόσια ιστορία. Τέλος εισάγει τους φοιτητές/-τριες σε μια πρώτη επαφή με το τρόπο εργασίας των ιστορικών εκθέτοντας τα προβλήματα και τη μεθοδολογία της ιστορικής έρευνας [αρχαία πηγές – ιστοριογραφία]

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να αναδειχθεί η συνθετότητα της ιστορικής προσέγγισης και σκέψης και η χρησιμότητα της ιστορίας στον τρόπο με τον οποίο οι ανθρώπινες κοινωνίες αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το μάθημα αποκοπεί στην παροχή γνώσεων στους φοιτητές/-τριες ικανών να τους επιτρέψει να κατανοήσουν τον ιστορικό τρόπο σκέψης και προσέγγισης και να είναι σε θέση να τον εφαρμόσουν όταν έρχονται σε επαφή με υλικό του παρελθόντος.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, χρήση οπτικού υλικού, φροντιστήριο.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Τελικές εξετάσεις, προαιρετική πρόοδος εξαμήνου

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

I-208 Προφορική ιστορία

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ποθητή Χαντζαρούλα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στα κεντρικά θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα της προφορικής ιστορίας: Αποτελεί η προφορική ιστορία ένα διαφορετικό είδος ιστορίας και σε τι συνίσταται η διαφορά της; Τι είδους τεκμήρια είναι οι προφορικές μαρτυρίες; Για ποιο λόγο αποτελούν πρόκληση για τον ιστορικό του πρόσφατου παρελθόντος; Ποιες πλευρές της ανθρώπινης ιστορίας φωτίζουν οι προφορικές μαρτυρίες; Πώς προέκυψε και από ποιες ανάγκες η συγκρότηση της προφορικής ιστορίας σε ξεχωριστό γνωστικό πεδίο; Τα θέματα στα οποία εστιάζει αφορούν: τη σχέση μνήμης και ιστορίας, τη μνήμη ως πηγή της ταυτότητας (ταξικής, έμφυλης, φυλετικής, σεξουαλικής, θρησκευτικής κλπ.), τη διαδικασία διαμόρφωσης της υποκειμενικότητας (ατομικής και συλλογικής), τη σχέση μεταξύ ερευνητριας/τή και πληροφορήτριας/τή, ζητήματα δεοντολογίας της προφορικής συνέντευξης και χρήσης της προφορικής μαρτυρίας, τις πολιτικές της συγκρότησης της αφήγησης (μνήμη, απόκρυψη, σιωπή, τραύμα).

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να εξοικειώσει τις φοιτήτριες/τές με τις θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις της προφορικής ιστορίας μέσα από συγκεκριμένα ιστοριογραφικά παραδείγματα (ιστορία του Ολοκαυτώματος, εμφυλίου, απαρτχάιντ κλπ.). Επιπλέον, να τις/τους εισαγάγει σε ζητήματα πρακτικής της προφορικής ιστορίας όπως ο σχεδιασμός και η διεξαγωγή συνεντεύξεων και η ερμηνεία των προφορικών μαρτυριών.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Οι φοιτητές/-τριες αναμένεται:

- Να κατανοήσουν την προφορική μαρτυρία ως πηγή γνώσης για το παρελθόν.
- Να διακρίνουν τις ιδιαιτερότητες της μαρτυρίας ως ιστορικής πηγής.
- Να εφαρμόσουν τη μεθοδολογία της προφορικής συνέντευξης στη δική τους έρευνα.
- Να χρησιμοποιήσουν τη μαρτυρία ως πηγή και να αξιολογήσουν τα τεκμήριά τους

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, χρήση οπτικού και ηχητικού υλικού, ηλεκτρονικά αρχεία προφορικής ιστορίας.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση, προαιρετική εργασία (η οποία καταλαμβάνει το 30% της βαθμολογίας).

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

I-212 Ιστορία του τοπίου

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Παναγιώτης Δουκέλλης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα πραγματεύεται πτυχές από τον γενικό και παλαιό προβληματισμό περί των σχέσεων ανάμεσα στην ιστορία και την γεωγραφία, επιχειρώντας ταυτόχρονα την υπέρβασή του. Στην πραγματικότητα, εφόσον δεχόμαστε ότι τοπίο είναι «ένα μέρος μιας γεωγραφικής περιοχής, έτσι όπως αυτό γίνεται αντιληπτό από τους ανθρώπους και του οποίου ο χαρακτήρας προκύπτει από την δράση φυσικών και ανθρωπογενών παραγόντων, όπως και από τις αναμεταξύ τους αμοιβαίες επιδράσεις», καλούμαστε να το μελετήσουμε τόσο υπό το πρίσμα μιας υποκειμενικής προσέγγισης, όσο και υπό αυτό των δομικών και λειτουργικών του χαρακτηριστικών. Κατ' αυτή την έννοια το μάθημα διεμβολίζει ποικίλα όσα ζητήματα συλλογικής μνήμης, ταυτοτήτων, ιδεολογιών αλλά και αγροτικών δομών, γεωμορφολογικών παραμέτρων, περιβαλλοντικών ζητημάτων, αναδεικνύοντας την σχετικότητα των φυσικών και πολιτιστικών συνιστωσών του. Τοποθετείται επομένως στο σημείο συνάντησης διαφόρων κλάδων του επιστητού, της ιστορίας, της γεωγραφίας, της ανθρωπολογίας, με την διευκρίνιση βεβαίως ότι πρόκειται για ένα μάθημα με σαφή ιστορικό προσανατολισμό. Το μάθημα διαρθρώνεται σε δύο μέρη, ένα πρώτο που επιχειρεί να παρουσιάσει συνοπτικά μείζονα χαρακτηριστικά των αγροτικών δομών παραδοσιακών ευρο-μεσογειακών τοπίων και ένα δεύτερο που θέτει τον τόνο σε ζητήματα φαινομενολογίας του τοπίου

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Οι φοιτητές ενθαρρύνονται να αναλάβουν γραπτή εργασία, εφόσον παρακολουθούν το μάθημα. Γραπτή τελική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

I-214 Εισαγωγή στην κοινωνική και πολιτισμική ιστορία του Βυζαντίου

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιάννης Σμαρνάκης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα αποτελεί μια εισαγωγή στη μελέτη της κοινωνίας και του πολιτισμού της Βυζαντινής αυτοκρατορίας. Μετά από μερικές αρχικές διαλέξεις για τα σύνορα, τους λαούς, τις γλώσσες και την πολιτική ιστορία του Βυζαντίου, εξετάζονται οι αντιλήψεις των Βυζαντινών για τον αυτοκράτορα και το κράτος τους, η οργάνωση της διοίκησης και του στρατού. Στη συνέχεια αναδεικνύονται κάποια βασικά χαρακτηριστικά της βυζαντινής οικονομίας και κοινωνίας, όπως η οργάνωση της παραγωγής, η ζωή στις πόλεις και στην ύπαιθρο, οι πολιτικές συμπεριφορές των διάφορων κοινωνικών στρωμάτων. Το μάθημα ολοκληρώνεται με τρία ειδικά ζητήματα της Βυζαντινής Ιστορίας, όπου αναλύονται η περίοδος της Εικονομαχίας, οι κανονιστικοί λόγοι και οι πολιτικές περί «ορθοδοξίας» και «ετεροδοξίας» και οι αντιλήψεις για το χρόνο και την ιστορία.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Ο στόχος του μαθήματος είναι αφένος να εξοικειώσει τους φοιτητές/τριες με την Ιστορία του Βυζαντινού κράτους, αφετέρου να τους φέρει σε επαφή με επιλεγμένα ειδικότερα θέματα κοινωνικής και πολιτισμικής ιστορίας του Βυζαντίου.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Η γνώση βασικών χαρακτηριστικών της Ιστορίας του Βυζαντινού πολιτισμού, η οποία συνδράμει στην κατανόηση σημαντικών πτυχών της ευρωπαϊκής μεσαιωνικής ιστορίας. Επίσης η εξοικείωση με

μεθοδολογικά εργαλεία της κοινωνικής και της πολιτισμικής ιστορίας που διευρύνει τις αναλυτικές ικανότητες των φοιτητών/τριών.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, μελέτη επιλεγμένων πηγών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

I-217 Πόλεμος και κοινωνία στο Βυζάντιο

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιάννης Σμαρνάκης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στο μάθημα αυτό εξετάζονται βυζαντινές στάσεις και αντιλήψεις απέναντι στον πόλεμο και στην ειρήνη, η οργάνωση του στρατού και η διεξαγωγή των στρατιωτικών επιχειρήσεων, αλλά και όψεις της βυζαντινής κοινωνίας μέσα σε καταστάσεις πολέμου. Το μάθημα διαρθρώνεται σε τρεις ενότητες:

α) Ο κυρίαρχος λόγος της αυτοκρατορίας περί πολέμου και ειρήνης και οι μεταλλάξεις του μέσα στο χρόνο.

β) Το Βυζαντινό κράτος, η οργάνωση του στρατού και η διεξαγωγή του πολέμου.

γ) Ειδικά ζητήματα, όπου περιλαμβάνονται τα ακόλουθα θέματα: Στρατιώτες και κοινωνία, οικισμένος χώρος και πόλεμος, αναπαραστάσεις του πολέμου και του αριστοκρατικού ιδεώδους στο έπος του Διγενή Ακρίτα.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Ο στόχος του μαθήματος είναι αφένος να εξοικειώσει τους φοιτητές/τριες με την ιστορία των αντιλήψεων περί ειρήνης και πολέμου στο Βυζάντιο, αφετέρου να τους φέρει σε επαφή με ειδικά θέματα Βυζαντινής κοινωνικής ιστορίας.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Τα μαθησιακά αποτελέσματα αποσκοπούν στο να κατανοήσουν οι φοιτητές/τριες ειδικά ζητήματα κοινωνικής ιστορίας του Βυζαντίου. Επίσης να αναπτύξουν τις ερευνητικές ικανότητές τους μέσα από τη μελέτη, την παρουσίαση και το σχολιασμό επιλεγμένων πηγών και κειμένων της σχετικής βιβλιογραφίας.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, μελέτη και σχολιασμός από φοιτητές/τριες επιλεγμένων πηγών και κειμένων της βιβλιογραφίας.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κοινωνική και Πολιτισμική Ιστορία του Βυζαντίου.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

I-218 Κοινωνική και πολιτισμική ιστορία της Μεσαιωνικής και Πρώιμης Νεότερης Ευρώπης

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιώργος Πλακωτός

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στην κοινωνία και τον πολιτισμό της Ευρώπης από τον 5^ο μέχρι το 18^ο αιώνα. Εξετάζονται η μετάβαση από την αρχαιότητα και η διαμόρφωση του μεσαιωνικού κόσμου και στη συνέχεια το πέρασμα στην πρώιμη νεότερη περίοδο. Κύριους άξονες του μαθήματος αποτελούν η διαμόρφωση του πολιτικού χάρτη της Ευρώπης («βαρβαρικά βασίλεια», κοινοτικό φαινόμενο, ανάδυση του θεσμικού και εδαφικού κράτους), η κοινωνική διαστρωμάτωση (τριμερής διάκριση της μεσαιωνικής κοινωνίας, φεουδαρχική οργάνωση, αστική κοινωνία, ελίτ και υπάλληλα στρώματα), τα δημογραφικά μεγέθη, η οικονομία (χωροδοεσποτεία και αγροτικός κόσμος, αστική οικονομία, μετάβαση από

τη φεουδαρχία στον καπιταλισμό, πρωτοεκβιομηχάνιση, επέκταση στον εξωευρωπαϊκό κόσμο), οι διανοητικοί ορίζοντες (ο μεσαιωνικός χριστιανισμός, το κίνημα της Αναγέννησης, τα κινήματα της Μεταρρύθμισης και Αντιμεταρρύθμισης) και η συγκρότηση ταυτοτήτων (κοινωνικών, έμφυλων, θρησκευτικών).

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: - η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με βασικές πτυχές της ιστορίας των δυτικοευρωπαϊκών κοινωνιών κατά τη μεσαιωνική και πρόωμη νεότερη περίοδο.

- η γνωριμία με βασικές ιστοριογραφικές παραδόσεις.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να προσδιορίζουν το χρονολογικό πλαίσιο των υπό εξέταση περιόδων, να διακρίνουν τα ερμηνευτικά σχήματα που έχουν προταθεί, να αντλούν συμπεράσματα μέσω συγκρίσεων, να αξιολογούν τις αλλαγές στην ιστορική οπτική, να αναθεωρούν παραδεδομένες ιστορικές κρίσεις, να αναγνωρίζουν τη συνθετότητα στην παραγωγή της ιστορικής γνώσης και να κρίνουν τη σχέση της ιστορικής έρευνας με το παρόν.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, χρήση οπτικού υλικού και κειμένων.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

I-220 Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Σπύρος Καράβας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα αρθρώνεται σε τέσσερις ενότητες, όπου εξετάζονται τα ακόλουθα ζητήματα: α) Η διαδικασία εδαφικής συγκρότησης της ελληνικής επικράτειας το πρώτο μισό του 20ού αιώνα. Οι πληθυσμιακές ανακατατάξεις, σε συνδυασμό με τις τοπικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες που αναδείχθηκαν. Οι μηχανισμοί ομογενοποίησης και τα όριά τους. β) Η ρητορική της Μεγάλης Ιδέας και οι εκδοχές της. Τα επιτεύγματα και τα αδιέξοδα των «εθνικών βλέψεων». Η οικονομική και πολιτισμική διάσταση της Μεγάλης Ιδέας μετά το 1922. γ) Το αντιστασιακό φαινόμενο και η ιδεολογική επίδραση του εμφυλίου πολέμου. Κράτος, παρακράτος και κοινοβουλευτική δημοκρατία στη μετεμφυλιακή Ελλάδα. Η αποδοχή της Δικτατορίας και η αποενοχοποίηση το 1974.

δ) Μεταναστευτικές πολιτικές και οικονομική ανάπτυξη. Η μεταπολεμική αναδιάρθρωση της κοινωνικής διαστρωμάτωσης και οι νέες συνθήκες των ταξικών αντιθέσεων.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα προσφέρεται στο δεύτερο κύκλο σπουδών και αποσκοπεί στην παρουσίαση και εξέταση βασικών θεματικών της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος οι φοιτητές εξοικειώνονται με τη σχετική βιβλιογραφία και εργάζονται επάνω σε πηγές της περιόδου.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ. Διαλέξεις, παρουσίαση οπτικού και ακουστικού υλικού, διανομή φωτοτυπιών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση, προαιρετική ανάθεση εργασιών η βαθμολογία των οποίων συνυπολογίζεται στην βαθμολογία.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

I-221 Κράτος και κοινωνία στην Νεότερη Ελλάδα (19^{ος} αι.-αρχές 20ού αι.)

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιάννης Γιαννιτσιώτης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στο μάθημα εξετάζονται στη διαπλοκή τους οι πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές σχέσεις στην ελληνική κοινωνία, από την ίδρυση του ελληνικού κράτους μέχρι και τις αρχές του 20ού αιώνα. Το ενδιαφέρον μας επικεντρώνεται στα χαρακτηριστικά του γραφειοκρατικού μηχανισμού και το πελατειακό σύστημα, τους πολιτικούς θεσμούς και τη λειτουργία των κομμάτων, την εθνική ιδεολογία και τον εθνικισμό, την κοινωνική διαστρωμάτωση στα πρώτα αστικά κέντρα και τέλος στο χαρακτήρα της ελληνικής οικονομίας με άξονες την εκβιομηχάνιση, την αγροτική πίστη και τις σχέσεις γαιοκτησίας, τη ναυτιλία και το εμπόριο. Το μάθημα αρθρώνεται γύρω από δύο βασικές παραδοχές. Κατά πρώτο, υιοθετείται η συγκριτική οπτική με βάση την οποία αναζητούνται οι διαφορές αλλά και οι ομοιότητες τόσο με τις χώρες του ευρωπαϊκού κέντρου όσο και με τις χώρες της περιφέρειας στη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου. Κατά δεύτερο, υπογραμμίζεται στους φοιτητές και τις φοιτήτριες ότι παράλληλα με την εξέταση των ιστορικών γεγονότων και μετασχηματισμών εξετάζουμε και ιστορικά ερμηνευτικά σχήματα. Με τον τρόπο αυτό αναδεικνύονται, στο μέτρο του δυνατού, οι διαφορετικές οπτικές και προσεγγίσεις των ιστορικών στο εσωτερικό της ελληνικής ιστοριογραφίας κατά τη διάρκεια των τελευταίων σαράντα χρόνων.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να εισαχθούν οι πρωτοετείς φοιτητές και οι φοιτήτριες στα βασικά πεδία προβληματισμού της σύγχρονης ελληνικής ιστοριογραφίας γύρω από τη διαδικασία συγκρότησης του ελληνικού κράτους.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες που παρακολουθούν τις διαλέξεις και μελετούν την ύλη:

- Αποκτούν βασικές γνώσεις για τις κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές σχέσεις στην ελληνική κοινωνία του 19^{ου} αιώνα.
- Εξοικειώνονται με τη βασική βιβλιογραφία της περιόδου και με την έννοια της «ιστοριογραφίας» και της ερμηνείας της ιστορίας.
- Κατανοούν τους ιστορικούς μετασχηματισμούς που συμβαίνουν σε εθνικό πλαίσιο μέσα από μια δια-εθνική συγκριτική προοπτική.
- Αναγνωρίζουν την πολυπλοκότητα των ιστορικών φαινομένων και, στην προκειμένη περίπτωση, της συγκρότησης ενός εθνικού κράτους τον 19^ο αιώνα.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις με powerpoint

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Τελικές εξετάσεις.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

I-222 Ανοχή, Καταστολή και Ετερότητα στη Μεσαιωνική και Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιώργος Πλακωτός

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: το μάθημα εστιάζει στις ιστοριογραφικές παραδόσεις σχετικά με την ανάδυση της μεσαιωνικής διώκουσας κοινωνίας και τη διαδικασία κοινωνικής πειθάρχησης, ηθικής αναμόρφωσης και θρησκευτικής ομογενοποίησης κατά την πρώιμη νεότερη περίοδο. Καλύπτοντας την περίοδο από το 13^ο αιώνα μέχρι το 18^ο αιώνα το μάθημα εξετάζει τόσο τη θέση των μειονοτικών και περιθωριακών ομάδων όσο και τις διαδικασίες αποκλεισμού / ενσωμάτωσης και ποινικοποίησης της διαφοράς. Η εδραίωση των διωκτικών μηχανισμών και η

διαδικασία ετεροποίησης προσεγγίζεται μέσα από το πρίσμα των σταδιακών αλλά ουσιαστικών αλλαγών που βίωσαν οι κοινωνίες της προβιομηχανικής Δύσης, όπως η δημιουργία του θεσμικού και γραφειοκρατικού κράτους και η μετάβαση από τη φεουδαρχία στον καπιταλισμό.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

- η εμβάθυνση στις κοινωνικές πρακτικές και τον αξιακό κώδικα των κοινωνιών της προ-νεωτερικής Δύσης μέσω των διαδικασιών ετεροποίησης.
- η κατανόηση της δημιουργίας και λειτουργίας των μηχανισμών ποινικοποίησης.
- η εξοικείωση με τις σχετικές ιστοριογραφικές παραδόσεις και συζητήσεις.
- η διερεύνηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν και των περιορισμών που θέτουν οι πρωτογενείς πηγές που προέρχονται από κατασταλτικούς θεσμούς.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν το χρονολογικό πλαίσιο του μαθήματος, να περιγράφουν βασικά υπό εξέταση ιστορικά φαινόμενα, να διακρίνουν μακροϊστορικές διαδικασίες αλλά και να εστιάζουν σε επιμέρους φαινόμενα, να αξιολογούν τις αλλαγές στην ιστορική οπτική, να αναθεωρούν παραδεδομένες ιστορικές κρίσεις, να αναγνωρίζουν τη συνθετικότητα στην παραγωγή της ιστορικής γνώσης και να κρίνουν τη σχέση της ιστορικής έρευνας με το παρόν.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, χρήση οπτικού υλικού και κειμένων.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Προαιρετικές παρουσιάσεις και εργασίες, τελική γραπτή εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

I-224 Οικονομία και Υλικός Πολιτισμός στην Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιώργος Πλακωτός

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Από το 15^ο μέχρι το 18^ο αιώνα η ευρωπαϊκή οικονομία γνώρισε μια σειρά αλλαγών στην ύπαιθρο, τις πόλεις και τις σχέσεις της με τον εξωευρωπαϊκό κόσμο, οι οποίες θεωρείται ότι σηματοδότησαν μια σταδιακή μετάβαση στον καπιταλισμό και τη διαμόρφωση μιας παγκόσμιας οικονομίας υπό ευρωπαϊκή κυριαρχία. Το μάθημα διερευνά τις οικονομικές δομές και διαδικασίες αλλαγής, την οικονομική γεωγραφία του ευρωπαϊκού χώρου, την ανάπτυξη νέων κοινωνικών ομάδων και τις διεκδικήσεις που προβάλλουν και το ρόλο ορισμένων ευρωπαϊκών κρατών στην υπό διαμόρφωση παγκόσμια οικονομία. Σε αυτό το περιβάλλον μεσαιωνικών παραδόσεων και νεωτερικών μετασχηματισμών, ο υλικός πολιτισμός υφίσταται σημαντικές αλλαγές. Το μάθημα εξετάζει τα υλικά αντικείμενα ως μορφή επικοινωνίας ή γλώσσας, τις ανασηματοδοτήσεις τους και τη θέση τους στη διαμόρφωση κοινωνικών και οικονομικών σχέσεων.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

- η εξοικείωση και εμβάθυνση σε βασικά ζητήματα οικονομικής και κοινωνικής ιστορίας και η κατανόηση των πολλαπλών διαστάσεων του υλικού πολιτισμού στις κοινωνίες της προβιομηχανικής Ευρώπης.
- η διερεύνηση ευρύτερων ζητημάτων της ευρωπαϊκής ιστορίας από την οπτική της οικονομίας.
- η γνωριμία με τις σχετικές ιστοριογραφικές παραδόσεις.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Οι φοιτητές/-τριες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν το χρονολογικό πλαίσιο του μαθήματος, να περιγράφουν βασικά υπό εξέταση ιστορικά φαινόμενα, να διακρίνουν μακροϊστορικές διαδικασίες αλλά και να

εστιάζουν σε επιμέρους φαινόμενα, να αξιολογούν τις αλλαγές στην ιστορική οπτική και να αναγνωρίζουν τη συνθετότητα στην παραγωγή της ιστορικής γνώσης.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, χρήση οπτικού υλικού και κειμένων.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: προαιρετικές παρουσιάσεις και εργασίες, τελική γραπτή εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

I -227 Πόλεις και διακυβέρνηση στην Ευρώπη το 19^ο αιώνα

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιάννης Γιαννιτσιώτης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα οι ευρωπαϊκές πόλεις αναδεικνύονται σε προνομιακό τόπο άσκησης και εφαρμογής της φιλελεύθερης διακυβέρνησης, γίνονται εργαστήρια νέων μορφών και τρόπων άσκησης εξουσίας. Η ιατρική, η στατιστική, η αρχιτεκτονική και η πολεοδομία διαμορφώνουν το πλαίσιο ανάπτυξης των τεχνολογιών της νέας διακυβέρνησης. Έτσι, για παράδειγμα, οι απογραφές πληθυσμών γνωστοποιούν τον πληθυσμό που πρόκειται να κυβερνηθεί, η χαρτογράφηση της πόλης και η ρυμοτομία μετατρέπουν τον δαιδαλώδη και επικίνδυνο μέχρι τότε αστικό χώρο σε μια θεωρούμενη ως μετρήσιμη αντικειμενική επιφάνεια εξασφαλίζοντας την ελευθερία κίνησης και κυκλοφορίας των πολιτών, ενώ το σύστημα ύδρευσης και αποχέτευσης, μαζί με τα σφαγεία που χωροθετούνται εκτός του αστικού ιστού, διασφαλίζουν τη δημόσια υγεία. Παράλληλα, αποτυπώνουν την υλική διάσταση αυτών των αντιλήψεων που εκπορεύονται από το κράτος και εγκαθιδρύουν νέα καθεστώτα εννοιολόγησης του «κοινωνικού». Σημείο αναφοράς μας για την εξέταση των νέων μορφών διακυβέρνησης και των τεχνολογιών της θα αποτελέσουν πόλεις της δυτικής και κεντρικής Ευρώπης. Η προσοχή μας θα επικεντρωθεί στη διερεύνηση της σχέσης εξουσίας – αντίστασης, στη συγκρότηση νέων συλλογικών υποκειμένων και στις νέες εννοιολογήσεις του «κοινωνικού», στις πολιτικές πρακτικές της φιλελεύθερης κυβερνητικότητας αλλά και στις πρακτικές εκείνες που φαντάζουν «εξω-πολιτικές» χωρίς όμως να είναι λιγότερο κυβερνητικές (το περπάτημα, η χρήση του λεωφορείου και η μεταφορά μέσα στην πόλη).

Το μάθημα οργανώνεται γύρω από τις εξής ενότητες: 1) Εισαγωγική ενότητα: Η έννοια της φιλελεύθερης κυβερνητικότητας και η κατασκευή του «κοινωνικού» 2) Η διοίκηση των πόλεων τον 19^ο αιώνα 3) Γνωρίζοντας τους κυβερνώμενους: στατιστική και χάρτες 4) Η δημόσια υγιεινή 5) Η ανάπλαση του αστικού χώρου: αρχιτεκτονική και πολεοδομικός σχεδιασμός 6) Αντίσταση και ελευθερία.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στόχος του μαθήματος είναι η γνωριμία των φοιτητών/φοιτητριών με προσεγγίσεις της κοινωνικής ιστορίας οι οποίες, με επίκεντρο τη διαμόρφωση του αστικού χώρου, εξετάζουν τη σχέση εξουσίας και «κοινωνίας».

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες που παρακολουθούν τις διαλέξεις και μελετούν την ύλη:

- Αποκτούν βασικές γνώσεις για το χαρακτήρα και τη μορφή της πολιτικής και της κοινωνίας στο επίπεδο της ευρωπαϊκής πόλης κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα.
- Εξοικειώνονται με τη βασική βιβλιογραφία για το ζήτημα της κυβερνητικότητας και τη σχέση της με τον αστικό χώρο.

- Κατανοούν την κεντρική σημασία του χώρου στην οργάνωση και ιεράρχηση των κοινωνικών σχέσεων μέσα από τις πολιτικές διαχείρισης του χώρου.
- Αναγνωρίζουν την πολυπλοκότητα των ιστορικών φαινομένων και, στην προκειμένη περίπτωση, της αστικοποίησης και των πολιτικών οργάνωσης του χώρου στη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

I-235 Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (1300-1839)

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ελένη Γκαρά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στα τέλη του 13^{ου} αι. δημιουργήθηκε στο βορειοδυτικό άκρο της πολιτικά κατακερματισμένης Μικράς Ασίας μια μικρή μουσουλμανική ηγεμονία με αρχηγό κάποιον Οσμάν μπέη. Αντίθετα όμως με τις υπόλοιπες ηγεμονίες της εποχής, το κράτος του Οσμάν επεκτάθηκε εδαφικά και μετεξελίχθηκε σε μια πολυεθνική αυτοκρατορία, την Οθωμανική, η οποία κυριάρχησε στα Βαλκάνια, τη Μικρά Ασία και τη Μέση Ανατολή για πέντε αιώνες. Αντικείμενο του μαθήματος είναι η πολιτική, κοινωνική και οικονομική ιστορία της οθωμανικής επικράτειας από την παγίωση του οθωμανικού εμιράτου στις αρχές του 14^{ου} αιώνα μέχρι την έναρξη της εποχής των μεταρρυθμίσεων το 1839, που εγκαινίασαν τη μετεξέλιξη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας σε νεωτερικό κράτος.

ΣΤΟΧΟΙ: Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με την ιστορία του οθωμανικού κράτους και των πληθυσμών που ζούσαν στην επικράτειά του κατά τον ύστερο Μεσαίωνα και τους πρώιμους νεότερους χρόνους.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Οι φοιτητές που παρακολουθούν τις διαλέξεις, μελετούν την ύλη και ολοκληρώνουν την εργασία για το μάθημα

- αποκτούν νέες γνώσεις για τις πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις στην οθωμανική επικράτεια, οι οποίες τους επιτρέπουν να κατανοήσουν πληρέστερα την ελληνική και την ευρωπαϊκή ιστορία,
- εξοικειώνονται με την επιστημονική βιβλιογραφία για την οθωμανική ιστορία, αλλά και για την ιστορία των πληθυσμών υπό οθωμανική κυριαρχία,
- μαθαίνουν να αναγνωρίζουν και να κατανοούν την πολυπλοκότητα των παραγόντων που επηρέασαν την εξέλιξη των οθωμανικών κοινωνιών και γενικότερα τις ιστορικές διεργασίες κατά τον ύστερο μεσαίωνα και τους πρώιμους νεότερους χρόνους,
- αποκτούν την ικανότητα για κριτική ανάγνωση της ιστορίας της περιόδου.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις με συζήτηση, χρήση οπτικού και κειμενικού υλικού, powerpoint.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή εργασία τουλάχιστον 1800 λέξεων (20%), γραπτή τελική εξέταση (80%), προαιρετική γραπτή πρόοδος (bonus μισής έως μίας μονάδας στον τελικό βαθμό, σε περίπτωση θετικής βαθμολογίας).

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

I-241 Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου I: Πολιτεύματα και πολιτική ιστορία στην Αρχαία Ελλάδα

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Βασίλης Αναστασιάδης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Οι αρχαιοελληνικές πόλεις-κράτη παρουσιάζουν σημαντική ποικιλία πολιτευμάτων, τα οποία μάλιστα οργανώνονταν στο πλαίσιο της πολιτικής φιλοσοφίας σε περίπλοκα σχήματα ομοιοτήτων και αντιθέσεων. Παράλληλα, φαίνεται να υπήρξε έντονος ο προβληματισμός σχετικά με τη μετάλλαξη, τον εκφυλισμό ή την ολίσθησή τους, φαινόμενα τα οποία θα ήταν δυνατό να τεκμηριώνονται από την ίδια την πολιτική ιστορία. Το μάθημα αυτό αποβλέπει στην παρουσίαση των σπουδαιότερων πτυχών της σχετικής γραμματείας, πάντοτε σε συνάρτηση με τις σύγχρονές τους εξελίξεις στην οικονομία, την κοινωνία, τους θεσμούς και τη διπλωματία.

ΣΤΟΧΟΙ: Η εξοικείωση των φοιτητών με την τυπολογία των πολιτευμάτων στον αρχαίο κόσμο, και κυρίως τη 'θεωρητική' τεκμηρίωσή τους στις γραπτές πηγές.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Ο φοιτητής γνωρίζει να διακρίνει τα πολιτεύματα της αρχαίας Ελλάδας και είναι σε θέση να αναγνωρίσει την ταξινόμησή τους με βάση ένα αδρομερές τριαδικό σχήμα. Είναι σε θέση να εκτιμήσει τον βαθμό της 'θεωρητικής' επεξεργασίας καθενός από αυτά, να ταξινομήσει τις επιμέρους παραλλαγές τους και να αξιολογήσει τη σχετικότητα της υπεροχής καθενός προς τα αντίπαλά του. Η άσκηση της κρίσης του είναι επωφελής και όσον αφορά μια συγκριτική προσέγγιση της πολιτικής επιχειρηματολογίας του αρχαίου έναντι της αντίστοιχης του νεότερου κόσμου.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

I-242 Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου II: Δομές και λειτουργία μιας μεσογειακής πολιτείας. Η Ρώμη από τα χρόνια της βασιλείας ως τα τέλη της ρεπουμπλικανικής περιόδου

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Παναγιώτης Δουκέλλης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα πραγματεύεται μείζονα ζητήματα της ρωμαϊκής ιστορίας από την δημιουργία της αρχαϊκής πόλεως-κράτους και τις σχέσεις της με τις γειτονικές της πόλεις, τους Ετρούσκους και τις ελληνικές αποικίες της Κάτω Ιταλίας μέχρι τον 1^ο αιώνα π.Χ., και την διαμόρφωση νέων σχέσεων εξουσίας ανάμεσα στην ηγεμονική Ρώμη και τις λοιπές πόλεις της ιταλικής χερσονήσου. Αναπτύσσονται ζητήματα όπως οι μύθοι ίδρυσης πόλεων, ενδογενείς και εξωγενείς παράγοντες συγκρότησης μιας πολιτείας, οι κοινωνικοί και οι πολιτικοί θεσμοί της πόλεως, φαινόμενα πολιτισμικών συναντήσεων, πτυχές αγροτικής κρίσης, δουλκοκτητικής κοινωνίας κ.ά. Τα ζητήματα αυτά αναπτύσσονται παράλληλα με την παρουσίαση συγκεκριμένων πολιτικών και στρατιωτικών γεγονότων, τα οποία σχετίζονται με την επεκτατική πολιτική της Ρώμης στην ιταλική χερσόνησο αρχικά και στην δυτική και ανατολική Μεσόγειο στη συνέχεια. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στον Β' Καρχηδονιακό Πόλεμο οι συνέπειες του οποίου ανέστρεψαν άρδην τις παραδοσιακές κοινωνικές δομές της ρωμαϊκής κοινωνίας. Η Ρώμη και η Ιταλία του 2^{ου} προχριστιανικού αιώνα προβάλλονται ως το ιστορικό παράδειγμα που προσφέρεται για την μελέτη μιας κοινωνίας του αρχαίου κόσμου η οποία κάτω από το

βάρος ενδογενών και εξωγενών παραγόντων αναδιαμορφώνεται και μεταλλάσσεται σταδιακά από μία πόλη – κράτος σε μία εδαφική αυτοκρατορία.

Μέσα από τα παράδειγμα της ρεπουμπλικανικής Ρώμης, οι φοιτητές καλούνται να προβληματιστούν γύρω από ιστορικά ζητήματα ευρύτερης σημασίας και να μνηθούν στην μελέτη και την ιστορική ερμηνεία επιγραφικών, φιλολογικών, αρχαιολογικών τεκμηρίων της περιόδου.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

I-245 Ιστορία Αρχαίου Κόσμου IV: Πολιτικές και κοινωνικές ιδέες και συμπεριφορές από τον Αλέξανδρο στον Ιουστινιανό

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Παναγιώτης Δουκέλλης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Ο πολλά υποσχόμενος τίτλος του μαθήματος έρχεται να δηλώσει με συμβατικό τρόπο το χωρο-χρονικό πλαίσιο εντός του οποίου φιλοδοξεί να κινηθεί το μάθημα. Η πολιτιστική ενοποίηση του μεσογειακού χώρου κατά το διάστημα που βαίνει από τις κατακτήσεις του Αλεξάνδρου μέχρι την εκ νέου διάσπασή του συνεπεία των αραβικών κατακτήσεων συνιστά την βασική ιστορική παραδοχή για την διαμόρφωση του χωρο – χρονικού πλαισίου του μαθήματος. Μέσα σε αυτό το γεωγραφικό πλαίσιο στο οποίο κινούνται άνθρωποι, ιδέες και αγαθά, καταβάλλεται προσπάθεια προσέγγισης συγκεκριμένων πολιτικών και κοινωνικών ιδεών οι οποίες αναπτύσσονται και εξελίσσονται καθόλη αυτή την περίοδο. Ο βασιλεύς και η βασιλεία αποτελούν το κύριο ζήτημα γύρω από το οποίο αναπτύσσονται επιμέρους θέματα με την βοήθεια φιλολογικών και επιγραφικών κειμένων των ελληνιστικών και αυτοκρατορικών χρόνων, τα οποία επιχειρούν να εκθέσουν τη φύση της βασιλείας και να διαφωτίσουν πολιτικές συμπεριφορές αρχόντων και αρχομένων. Αντίστοιχα ερωτήματα τίθενται με επίκεντρο τις πολιτικές συμπεριφορές και τις αναζητήσεις των πόλεων και των *élite* τους την αντίστοιχη περίοδο.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Οι φοιτητές ενθαρρύνονται να αναλάβουν γραπτή εργασία, εφόσον παρακολουθούν το μάθημα. Γραπτή τελική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

I-256 Βυζάντιο και Δύση (11^{ος}-15^{ος} αι.).

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιάννης Σμαρνάκης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

Στο μάθημα εξετάζονται οι σχέσεις Βυζαντίου και Δύσης από τον 11ο έως και το 15ο αι. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις σταυροφορίες. Αναφέρονται οι απόψεις της σύγχρονης ιστοριογραφίας για το θέμα και ερμηνεύονται οι διαφορετικές προσεγγίσεις των ερευνητών. Αναλύονται οι εικόνες για τον άλλο που διαμορφώνουν οι δύο πλευρές, όπως και οι σύνθετες διαδικασίες που σταδιακά οδήγησαν στην τελική ρήξη του 1204. Για την περίοδο από το 13ο αι. κ.ε. εξετάζονται οι εμπορικές σχέσεις με τις ιταλικές πόλεις και η θέση του Βυζαντινού κράτους στην αναδυόμενη

διεθνή αγορά της ανατολικής μεσογείου. Εκτίθενται οι προσπάθειες για την ένωση των Εκκλησιών και ερμηνεύονται τα κοινωνικά συμφέροντα και οι πολιτικές επιλογές ενωτικών και ανθενωτικών. Επίσης αναλύονται τα βασικά χαρακτηριστικά της κωνσταντινοπολίτικης κοινωνίας του 14^{ου} και του 15^{ου} αι., οι πολιτισμικές επαφές με τη Δύση και η αλληλεπίδραση Βυζαντινών και δυτικών στο χώρο του Αιγαίου.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Ο στόχος του μαθήματος είναι αφένος να εξοικειώσει τους φοιτητές/τριες με την ιστορία των σχέσεων Βυζαντίου και Δύσης, αφετέρου να τους φέρει σε επαφή με θέματα πολιτισμικής διάδρασης μέσα στο συγκεκριμένο ιστορικό νοηματοδοτικό πλαίσιο.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Τα μαθησιακά αποτελέσματα αποσκοπούν στο να γνωρίσουν οι φοιτητές/τριες την ιστορία των σύνθετων και πολύπλευρων σχέσεων Βυζαντίου και Δύσης, κατά την εξεταζόμενη περίοδο. Επίσης να κατανοήσουν, να εντάξουν στα ιστορικά συμφραζόμενά τους και να αναλύσουν φαινόμενα πολιτισμικής αλληλεπίδρασης, σύγκρουσης ή ώσμωσης.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, μελέτη επιλεγμένων πηγών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

I-258 Συγγένεια, γάμος, οικογένεια στον οθωμανικό και ελληνικό χώρο (18ος-19ος αι.)

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μαρία Σταματογιαννοπούλου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στο μάθημα εξετάζεται η δομή και οργάνωση του οικιακού χώρου στο μεταβαλλόμενο πλαίσιο του ελληνο-οθωμανικού περιβάλλοντος κατά τον 18^ο και 19^ο αιώνα. Παρουσιάζεται η σύνθεση της οικιακής ομάδας και η σημασία του οικιακού μοντέλου οργάνωσης, η λειτουργία της ως μονάδας παραγωγής και κατανάλωσης, αλλά και ως φορολογικής μονάδας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις συγγενικές σχέσεις, όπως διαμορφώνονται σε συσχέτιση με τη σύνθεση της οικιακής ομάδας και τον τύπο εγκατάστασης, και την ηγεμονική τους θέση στη συγκρότηση κοινωνικών και οικονομικών δικτύων, στην κλίμακα τόσο της κοινότητας όσο και της περιοχής, και επομένως στη λειτουργία της γαμηλιακής αγοράς και των γαμήλιων στρατηγικών. Εξετάζεται επίσης το πλαίσιο της κυκλοφορίας των οικογενειακών αγαθών ανάμεσα στις γενιές, οι κανόνες αλλά και οι πρακτικές της μεταβίβασης των αγαθών. Έμφαση δίνεται στην κανονιστική λειτουργία του δικαϊκού πλαισίου, εκκλησιαστικού και κοσμικού, στα ζητήματα της συγγένειας και του γάμου και οι τρόποι με τους οποίους το θεσμικό πλαίσιο οριοθετεί τις πρακτικές, επιτρέπει αποκλίσεις ή και μετασχηματίζεται κάτω από την πίεση των μεταβαλλόμενων συνθηκών. Ο οικιακός χώρος προσεγγίζεται επομένως ως τόπος παραγωγής ποικίλων σχέσεων, που καθορίζονται από ένα κανονιστικό πλαίσιο και από το κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, και εντός του οποίου τα υποκείμενα, συλλογικά –ως οικιακές ομάδες ή συγγενικά δίκτυα, αλλά και ατομικά, προσδιορίζονται, περιορίζονται από ή και ανατρέπουν το πλαίσιο οργάνωσης της συγγένειας. Ταυτόχρονα, επιχειρείται να αναδειχθεί μια ‘οικονομία’ των συναισθημάτων μέσα από τη θέση που τα άτομα κατέχουν στον οικιακό χώρο σε σχέση με την κυκλοφορία των αγαθών.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Ο/Η φοιτητής/-τρια καλείται να κατανοήσει την κεντρική σημασία των συγγενικών σχέσεων στις κοινωνίες που μελετώνται και ιδιαίτερα το βάρος των τρόπων μεταβίβασης των οικογενειακών αγαθών. Ακόμα, καλείται να δοκιμάσει, στο συγκεκριμένο πεδίο της ιστοριογραφίας, την προσέγγιση εθνογραφικής και ιστορικής έρευνας και επομένως να συνδυάσει τα δυο γνωστικά αντικείμενα των σπουδών του.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Από τη μαθησιακή διαδικασία αναμένεται από τους φοιτητές/φοιτήτριες να κατανοήσουν τη λειτουργία των συγγενικών σχέσεων σε κοινωνίες που μελετούν, να συνδυάσουν την εθνογραφική με την ιστορική έρευνα στη βάση των τεκμηρίων, να εξοικειωθούν με νομικές ρυθμίσεις (εκκλησιαστικές, κοινοτικές) σχετικά με την οργάνωση της συγγένειας στο παρελθόν.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Το μάθημα περιλαμβάνει εβδομαδιαίες δίωρες διαλέξεις που παρακολουθούνται από φροντιστήριο μιας ώρας, στο οποίο οι φοιτητές/-τριες εξοικειώνονται με τα τεκμήρια, των οποίων γίνεται σχολιασμός, και συμμετέχουν στη συζήτηση στο τέλος κάθε ενότητας, παρουσιάζοντας μικρές εργασίες με βάση κείμενα και τεκμήρια που έχουν στη διάθεσή τους.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: . Οι φοιτητές/-τριες που έχουν πυκνή παρουσία στο μάθημα, συμμετέχουν στο φροντιστήριο με μικρές εργασίες, παρουσιάζουν, σε συνεργασία με τη διδάσκουσα, μια σύνθετη γραπτή εργασία στο τέλος του εξαμήνου, απαλλάσσονται από τη γραπτή τελική εξέταση. Στην περίπτωση αυτή αξιολογείται με 70% η συνολική συμμετοχή τους στις διαλέξεις και το φροντιστήριο και με 30% η γραπτή τελική εργασία. Οι υπόλοιποι φοιτητές/-τριες καλούνται σε γραπτή τελική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

I-265 Ευρώπη και ιστορία των λαών «χωρίς ιστορία»

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μαρία Σταματογιαννοπούλου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στο μάθημα εξετάζεται η ηγεμονική συγκρότηση της Ευρώπης κατά το 16^ο αιώνα, μέσα από το παράδειγμα της ισπανικής κυριαρχίας σε σημαντικό τμήμα της αμερικανικής ηπείρου. Τρεις είναι οι κεντρικές θεματικές ενότητες που συγκροτούν το μάθημα. Η πρώτη θεματική ενότητα εξετάζει τη μεσογειακή-ευρωπαϊκή πορεία προς το «1492», την ευρωπαϊκή δηλαδή επέκταση κατά το 15^ο και το 16^ο αιώνα, χαρτογραφώντας την «έξοδο» του ευρωπαϊκού ναυτικού και εμπορικού κόσμου στον Ατλαντικό και τις συνθήκες εκείνες που κατέστησαν πραγματοποιήσιμες τις εξερευνητικές αποστολές και την ευρωπαϊκή επέκταση, με ιδιαίτερη έμφαση στο μεσογειακό κόσμο και τις ιβηρικές μοναρχίες. Η δεύτερη θεματική ενότητα εξετάζει τις επιπτώσεις της κατάκτησης αμερικανικών εδαφών από το ισπανικό στέμμα κατά το 16^ο αιώνα στους τοπικούς πληθυσμούς, αλλά και στους ίδιους τους κατακτητές, τη νέα τάξη πραγμάτων που επιβάλλουν οι νέοι κυρίαρχοι και τις μορφές ηγεμονίας – κοινωνικής, οικονομικής, πολιτισμικής. Τέλος, η τρίτη θεματική ενότητα του μαθήματος επιχειρεί να παρουσιάσει και να συζητήσει το πλαίσιο (νομικό, φιλοσοφικό και θεολογικό) μέσα στο οποίο, κατά το 16^ο αιώνα, τοποθετήθηκε, συζητήθηκε, απέκτησε νομιμότητα ή αποτέλεσε αντικείμενο κριτικής η κατάκτηση και κυριαρχία των Ισπανών στην Κεντρική και Νότια Αμερική. Εξετάζονται επομένως οι τρόποι με τους οποίους προσεγγίστηκε, την περίοδο της κατάκτησης, το ηθικό ζήτημα που έθετε η δράση των Ισπανών στις

κατακτημένες περιοχές και το πολιτικό ζήτημα της νομιμότητας ή μη της ισπανικής κυριαρχίας σε αμερικανικά εδάφη.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους φοιτητές με την ιστορική διαδικασία η οποία συνέδεσε, κατά την αυγή της αποικιοκρατίας, τον μη-ευρωπαϊκό κόσμο με τη «Δύση» και όρισε τις μορφές ηγεμονίας και τη νομιμοποίηση της κυριαρχίας της στους «λοιπούς» του πλανήτη. Στόχο αποτελεί επίσης η κατανόηση των τρόπων με τους οποίους συνδέονται διαφορετικές πολιτισμικές τάξεις και των τρόπων με τους οποίους παράγονται υβριδικές πολιτισμικές πραγματικότητες, μέσα από τις σχέσεις ανάμεσα στην μητροπολιτική Ισπανία, την Ισπανία των κρεολών των αμερικανικών αποικιών και τις γηγενείς κοινότητες.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Από το υποχρεωτικό αυτό μάθημα αναμένεται από τους πρωτοετείς φοιτητές να εξοικειωθούν με μια διαφορετική προσέγγιση ζητημάτων, από τα οποία ορισμένα τους έχουν απασχολήσει στο επίπεδο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσής τους, στο πλαίσιο όμως μιας ευρωποκεντρικής αντίληψης και μιας προσέγγισης που εστιάζει στην αδιάπτωτη πορεία του ευρωπαϊκού κόσμου προς την πρόοδο. Αναμένεται επίσης να κατανοήσουν, σε μια πρώτη επαφή, ότι και οι λαοί «χωρίς ιστορία» των σχολικών εγχειριδίων, κατέχουν θέση, όπως και οι Ευρωπαίοι ή άλλοι «ιστορικοί» λαοί, στην ιστορική διαδικασία, ως κοινωνίες που παρήγαγαν «πολιτισμό» και που δέχτηκαν, άλλοτε παθητικά και άλλοτε ενεργητικά, τις επιπτώσεις της ευρωπαϊκής επέκτασης.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Για λόγους που έχουν να κάνουν με τους στόχους του μαθήματος επιλέγεται ως μέθοδος διδασκαλίας η διάλεξη, που στοχεύει να ανασυνθέσει σταδιακά τη σχέση των φοιτητών με το πεδίο της ιστοριογραφίας. Οι φοιτητές παρακολουθούν στην αρχή της εκπαιδευτικής διαδικασίας προβολές σχετικών ταινιών, που θέτουν το ζήτημα της ευρωπαϊκής κυριαρχίας στην αμερικανική ήπειρο και τις πολλαπλές αναγνώσεις του. Προτρέπονται τέλος σε γραπτή εργασία, που στηρίζεται σε αφηγήσεις σύγχρονες της εξεταζόμενης περιόδου (κείμενα των στρατιωτικών, εκκλησιαστικών, ή των εξερευνητικών αποστολών) με στόχο να συνδέσουν τη συγκρότηση ενός λόγου για τον ευρωπαίο εαυτό και τους άλλους, όπως εμφανίζεται σε αυτά τα κείμενα του 16^{ου} αιώνα, με το υλικό του μαθήματος

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Η αξιολόγηση των φοιτητών βασίζεται σε προαιρετικές γραπτές εργασίες (που εφόσον πραγματοποιηθούν καταλαμβάνουν 40% της βαθμολογίας), και τη γραπτή τελική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

I-267 Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία (τέλη 18ου-αρχές 20ού αι.)

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Σπύρος Καράβας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στο μάθημα εξετάζονται οι εξής θεματικές ενότητες: Βιομηχανική Επανάσταση – Γαλλική Επανάσταση – Η Ευρώπη μετά το 1815 και τα επαναστατικά κινήματα – Αστικοποίηση και εκβιομηχάνιση τον 19ο αιώνα – Δημιουργία εθνικών κρατών – Ο θρίαμβος και η κρίση του ευρωπαϊκού καπιταλισμού (1870-1914). Ιδιαίτερο βάρος δίνεται στις δύο επαναστάσεις (βιομηχανική και γαλλική) που άλλαξαν τη μορφή και καθόρισαν σε μεγάλο βαθμό την πορεία της Ευρώπης. Σε κάθε ενότητα προηγείται σύντομη εισαγωγή και χρονολογική παρουσίαση των γεγονότων-σημείων αναφοράς και επακολουθεί η

ανάλυση των παραγόντων που επηρέασαν τις εξελίξεις καθώς και των μηχανισμών που χαρακτηρίζουν τις νέες ιστορικές πραγματικότητες.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα ανήκει στα υποχρεωτικά μαθήματα και προσφέρεται στον πρώτο κύκλο σπουδών με στόχο την γνωριμία των φοιτητών με τις κυριότερες θεματικές της σύγχρονης Ευρωπαϊκής Ιστορίας.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις υποστηριζόμενες από οπτικό υλικό και φωτοτυπίες.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

I-272 Φύλο και εργασία στη νεότερη και σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ποθητή Χαντζαρούλα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα εισάγει την αναλυτική κατηγορία του φύλου στην ιστορία της εργασίας και της ταξικής συγκρότησης. Στόχος είναι να γίνει κατανοητή η νέα έννοια της εργασίας που αναδύεται το δέκατο ένατο αιώνα και να εξεταστούν τα χαρακτηριστικά αυτής της έννοιας. Κεντρικό ζήτημα της ιστορίας της γυναικείας εργασίας είναι η ερμηνεία του κατά φύλο καταμερισμού εργασίας και της παρουσίας των γυναικών στις χαμηλόμισθες, περιστασιακές και χαμηλού κύρους εργασίες. Η ένταξη του φύλου στην ιστορία της εργασίας αποσκοπεί στο να εξεταστεί με ποιους τρόπους οι αντιλήψεις για τη θηλυκότητα και τον ανδρισμό διαμόρφωσαν σχέσεις υποταγής και κυριαρχίας και με ποιους τρόπους αυτές όριζαν μηχανισμούς αποκλεισμού και ενσωμάτωσης στην εργασία και στο εργατικό κίνημα.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να γίνει κατανοητή η μετάβαση από την προβιομηχανική στη βιομηχανική κοινωνία και η συμβολή της γυναικείας εργασίας σε αυτή τη μετάβαση. Να παρακολουθήσουμε το μετασχηματισμό της γυναικείας εργασίας στο δεύτερο μισό του δεκάτου ενάτου αιώνα και την επίδραση της εργατικής νομοθεσίας σε αυτή. Να αναλύσουμε τον τρόπο με τον οποίο το φύλο επηρέασε τις έννοιες της ειδίκευσης, τεχνολογίας και καταμερισμού εργασίας.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Οι φοιτητές/-τριες αναμένεται:

- Να διακρίνουν τα χαρακτηριστικά της βιομηχανικής επανάστασης σε διαφορετικές χώρες της Ευρώπης.
- Να εντοπίζουν τις έμφυλη διάσταση της οργάνωσης της εργασιακής διαδικασίας.
- Να αναγνωρίζουν το φύλο ως κεντρικό παράγοντα στη διαμόρφωση της παραγωγής και της εργασίας.
- Να χρησιμοποιούν τις έννοιες της τάξης και του φύλου στην ιστορική ανάλυση.
- Να ερμηνεύουν διαφορετικές μορφές λόγου και να τον τοποθετούν στα ιστορικά του συμφραζόμενα.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις και φροντιστήριο. Θα μελετηθεί η ελληνική και αγγλόγλωσση βιβλιογραφία της ιστορίας της εργασίας, αυτοβιογραφικές και προφορικές πηγές που αναδεικνύουν την εμπειρία της τάξης και της εργασίας καθώς και αρχειακές πηγές, όπως οι Εκθέσεις των Επιθεωρητών Εργασίας (1921-1934) του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Α΄ Τρόπος: Γραπτή τελική εξέταση. Β΄ Τρόπος: συμμετοχή στις διαλέξεις και το φροντιστήριο (70%) και γραπτή τελική εργασία (30%). Οι φοιτητές

και οι φοιτήτριες που θα επιλέξουν το δεύτερο τρόπο αξιολόγησης θα πρέπει να παρακολουθούν τις διαλέξεις και το φροντιστήριο και να εκπονούν μικρές εργασίες οι οποίες θα βασίζονται στη μελέτη των πηγών.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

I-273 Εισαγωγή στη φιλοσοφία της ιστορίας

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Βίκυ Ιακώβου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Κριτική παρουσίαση των σημαντικότερων φιλοσοφικών θεωριών σχετικά με την ιστορία που αναπτύχθηκαν κατά τη νεότερη εποχή. Έπειτα από μια εισαγωγική διάλεξη για τη θεωρησιακή φιλοσοφία της ιστορίας, θα στραφούμε στα έργα των ακόλουθων στοχαστών: Μακιαβέλλι, Βίκο, Τυργκά, Κοντορσέ, Ρουσσώ, Καντ, Χέρντερ, Χέγκελ και Μαρξ.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τα ερωτήματα που θέτει η θεωρησιακή φιλοσοφία της ιστορίας και με τον τρόπο με τον οποίο τα απαντούν οι προαναφερθέντες στοχαστές.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να εκθέτουν αναλυτικά τα ζητήματα που πραγματεύεται η θεωρησιακή φιλοσοφία της ιστορίας, να παρουσιάζουν με τρόπο κριτικό τα επιχειρήματα των επιμέρους θεωριών και να τις συγκρίνουν μεταξύ τους.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις και μελέτη κειμένων.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

I-291 Ζητήματα Ιστοριογραφίας και Αρχαίου Κόσμου

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Παναγιώτης Δουκέλλης

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

ΓΛ-300 Εισαγωγή στη Γλωσσολογία

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Κώστας Κανάκης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Σε αυτό το μάθημα οι φοιτητές εισάγονται στη γλωσσολογία, τον κλάδο που έχει ως αντικείμενό του τη μελέτη των φυσικών γλωσσών, από τυπικής και λειτουργικής πλευράς. Εξετάζονται η ιστορία και οι βασικές αρχές της σύγχρονης γλωσσολογίας και δίνεται έμφαση στην παρουσίαση των επιπέδων της γλωσσολογικής ανάλυσης (φωνητική & φωνολογία, μορφολογία, σύνταξη, σημασιολογία). Δεδομένου ότι επιχειρεί να καλύψει βασικές θεωρητικές ανάγκες εκκολλαπτόμενων κοινωνικών επιστημών, το μάθημα εξετάζει όχι μόνο την τυπική (βλ. παραπάνω) αλλά και τη κοινωνικο-λειτουργική πλευρά της γλώσσας (πραγματολογία, κοινωνιογλωσσολογία) επιχειρώντας, έτσι, μια σύνδεση της γλώσσας ως πανανθρώπινου (γνωστικού) φαινομένου και της γλώσσας ως συγκεκριμένου επικοινωνιακού κώδικα (δηλαδή ως κοινωνικά τοποθετημένης πραγματικότητας και εμπειρίας).

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να εξοικειώσει τον φοιτητή των κοινωνικών επιστημών με τις γενικές αρχές της (δομικής και γενετικής-μετασηματιστικής) γλωσσολογίας και συγκεκριμένα: α) με την τυπική μελέτη του κάθε επιπέδου γλωσσικής ανάλυσης και β) με τη λειτουργική πλευρά τη γλώσσας.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση, πρακτικές ασκήσεις.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Εργασίες/ασκήσεις, πρόοδος, Γραπτή τελική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

K-360 Κοινωνική θεωρία

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Βίκυ Ιακώβου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Κριτική παρουσίαση του έργου των κλασικών της κοινωνικής θεωρίας, από τον Αύγουστο Κοντ μέχρι τον Γκέοργκ Ζίμμελ.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τα βασικά ζητήματα που πραγματεύεται η κλασική κοινωνική θεωρία, ζητήματα όπως η θεμελίωση της κοινωνιολογίας και, γενικότερα, των κοινωνικών επιστημών, η σχέση ατόμου-κοινωνίας, η κοινωνική συνοχή, η κοινωνική μεταβολή κ.ά.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν, να εκθέτουν και να εξηγούν τις κυριότερες πτυχές της κλασικής κοινωνικής θεωρίας καθώς και να χρησιμοποιούν με αυστηρό τρόπο βασικές κοινωνιοθεωρητικές έννοιες.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις και μελέτη κειμένων.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Τελική γραπτή εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

Φ-471 Εισαγωγή στην πολιτική φιλοσοφία

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Βίκυ Ιακώβου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Κριτική παρουσίαση των νεότερων φιλοσοφικών θεωριών σχετικά με την πολιτική. Έπειτα από μια εισαγωγική διάλεξη, όπου θα αναλυθούν οι διαφορές ανάμεσα στην κλασική και τη νεότερη πολιτική φιλοσοφία, θα στραφούμε στα έργα των ακόλουθων στοχαστών: Μακιαβέλλι, Χομπς, Σπινόζα, Λοκ, Ρουσσώ, Καντ, Χέγκελ, Μαρξ. Κάθε φορά, έμφαση θα δίνεται αφενός στην εσωτερική λογική της εκάστοτε θεωρίας και αφετέρου στα ιστορικά συμφραζόμενα εντός της οποίας αναπτύχθηκε.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τα βασικά ζητήματα που πραγματεύεται η νεότερη πολιτική φιλοσοφία – ζητήματα όπως η φυσική κατάσταση και το φυσικό δίκαιο, το κοινωνικό συμβόλαιο, η γενική βούληση, η κυριαρχία, η νομιμότητα της εξουσίας, το δικαίωμα αντίστασης κ.ά.– καθώς και με τις διαφορές μεταξύ των επιμέρους θεωριών.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν και να εκθέτουν τα κυριότερα επιχειρήματα των νεότερων φιλοσοφικών θεωριών σχετικά με την πολιτική, να διακρίνουν και να εξηγούν ορισμένες από τις βασικές έννοιες στις οποίες αυτές εδράζονται καθώς και να κατηγοριοποιούν κείμενα της πολιτικής φιλοσοφίας.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις και μελέτη κειμένων.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

ΟΙ-400 Αρχές της Οικονομικής

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Χρίστος Μπέλλας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα διαπραγματεύεται την σχέση αγοράς και κράτους στην οικονομική ζωή υπό το πρίσμα της σύγχρονης οικονομικής θεωρίας. Αρχικά αναλύονται βασικές έννοιες όπως οι οικονομικές επιλογές και το κόστος τους, η συνολική παραγωγή και η μεγέθυνσή της, το βιοτικό επίπεδο μιας χώρας, η ανταλλαγή και το χρήμα. Στη συνέχεια παρουσιάζεται το υπόδειγμα της ελεύθερης αγοράς και οι περιπτώσεις στις οποίες η αγορά αποτυγχάνει (εξωτερικότητες, δημόσια αγαθά, μονοπώλιο, οικονομική ανισότητα). Αυτό οδηγεί στη εξέταση της παρέμβασης του κράτους στην αγορά (έμμεση και άμεση φορολογία, δασμοί, επιδοτήσεις, ρύθμιση των αγορών), αλλά και στον αυτόνομο ρόλο του στην οικονομία (κρατική παραγωγή δημοσίων αγαθών, μεταβιβαστικές πληρωμές, δημόσιες επενδύσεις). Στο μακροοικονομικό σκέλος της ανάλυσης παρουσιάζονται τα δύο αντιμαχόμενα υποδείγματα (κεϋνσιανό και μονεταριστικό) και οι διαφορές που αυτά συνεπάγονται για τις επιδράσεις της δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής στα συνολικά μεγέθη της οικονομίας (ΑΕΠ, ανεργία, τιμές, ισοζύγιο πληρωμών).

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να εμπλουτισθούν οι γνώσεις των φοιτητριών και των φοιτητών για τον τρόπο λειτουργίας των σύγχρονων οικονομικών συστημάτων και να αποκτηθεί εκ μέρους τους κριτική ικανότητα αξιολόγησης αυτής της λειτουργίας.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Η κατανόηση συνδυασμών σχέσεων αιτίου και αιτιατού που οδηγούν στην αποκάλυψη της λειτουργίας των σύγχρονων οικονομικών θεσμών. Η βελτίωση της δυνατότητας των φοιτητριών και των φοιτητών να παρακολουθούν τον δημόσιο διάλογο που σχετίζεται με την λειτουργία των σύγχρονων οικονομιών. Η κατανόησή εκ μέρους τους ότι στα περισσότερα οικονομικά ζητήματα τα οποία φέρονται ότι επιδέχονται αδιαμφισβήτητες τεχνοκρατικές λύσεις υποκρύπτεται το αξιολογικό-πολιτικό στοιχείο.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις και υποστηρικτικό υλικό τοποθετημένο στο πρόγραμμα VISTA.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Προαιρετική εξέταση προόδου, γραπτή τελική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 5

ΟΙ-402 Ιστορία της οικονομικής σκέψης

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Χρίστος Μπέλλας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Εξετάζεται η πορεία της οικονομικής σκέψης από το δεύτερο ήμισυ του 18ου αιώνα ως τις μέρες μας. Σημείο αφετηρίας, μετά από σύντομες αναφορές στην αρχαιότητα, τον μεσαίωνα, τον μερκαντισμό και τους φυσιοκράτες, αποτελεί η συμβολή του A. Smith στην οικονομική σκέψη. Αναλύεται επίσης το έργο των κλασσικών οικονομολόγων του 19ου αιώνα (Ricardo, Malthus, Mill) αλλά και των ουτοπικών σοσιαλιστών. Ακολουθεί η παρουσίαση της θεωρίας του Marx για την φύση και δυναμική του καπιταλισμού. Εξετάζονται στη συνέχεια η ανάδυση της νεοκλασικής θεωρίας και η αντίδραση σε αυτήν από στοχαστές όπως ο Veblen και ο Hobson. Η συμβολή του Keynes στη διαμόρφωση των μεταπολεμικών ιδεών για τον ρόλο του κράτους στην οικονομία και η αντίδραση στον κεϋνσιανισμό με την επανεμφάνιση της ποσοτικής θεωρίας του χρήματος ολοκληρώνουν την θεματολογία.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η εμπέδωση της ιστορικότητας των οικονομικών θεωριών, δηλαδή η κατανόηση ότι οι οικονομικές θεωρίες εξαρτώνται και αλληλεπιδρούν με τις ιστορικές συνθήκες μέσα στις οποίες παράγονται. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται συνεπώς στην σχέση των επιμέρους θεωριών με την ιστορική φάση κατά την οποία διατυπώθηκαν καθώς και στις επιπτώσεις τους στη διαμόρφωση ιδεολογικών ρευμάτων.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Ο εμπλουτισμός και η συμπλήρωση των ιστορικών γνώσεων των διδασκομένων με την κατανόηση των οικονομικών ιδεών που αναπτύχθηκαν σε κάθε σχετική περίοδο. Η απόκτηση μιας πολυδιάστατης άποψης για οικονομικές έννοιες και θεωρίες μέσω της κατανόησης των απόψεων σημαντικών διανοουμένων που συνέβαλαν σε διαφορετικές εποχές στην εξέλιξη των ιδεών σχετικών με τη δομή και λειτουργία των οικονομικών συστημάτων. Η δυνατότητα συνδυασμού ή αντιπαραβολής αυτών των απόψεων για την κριτική αξιολόγηση ζητημάτων που έχουν σχέση με την σημερινή οικονομική πραγματικότητα.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Προαιρετική εξέταση προόδου, γραπτή τελική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

ΟΙ-404 Θέματα θεωρίας οικονομικής ανάπτυξης

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Χρίστος Μπέλλας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα έχει σκοπό την εξέταση, από θεωρητική σκοπιά, των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι λιγότερο αναπτυγμένες οικονομίες. Γίνεται διάκριση ανάμεσα στην έννοια της οικονομικής ανάπτυξης και της οικονομικής μεγέθυνσης και παρουσιάζονται κριτικά οι βασικές θεωρίες και στρατηγικές οικονομικής μεγέθυνσης που διατυπώθηκαν και εφαρμόστηκαν μεταπολεμικά. Η ανάλυση συμπληρώνεται με θεωρίες για τη φτώχεια και την ανισότητα στη διανομή του εισοδήματος και του πλούτου. Εξετάζονται επίσης οι επιπτώσεις της δυαδικής οικονομικής διάρθρωσης στον αναπτυσσόμενο κόσμο με την παρουσίαση ζητημάτων όπως το πληθυσμιακό, η μετανάστευση, η εκβιομηχάνιση και τα πολιτικά διλήμματα που τα συνοδεύουν.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η κατανόηση της υφιστάμενης κατάστασης στον αναπτυσσόμενο κόσμο υπό το πρίσμα σύγχρονων οικονομικών θεωρήσεων και η σύγκριση με τα οικονομικά προβλήματα του λεγόμενου αναπτυσσόμενου κόσμου.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Η κατανόηση συνδυασμών σχέσεων αιτίου και αιτιατού που οδηγούν στην αποκάλυψη της δυναμικής και των δυσκολιών που αντιμετωπίζει ο αναπτυσσόμενος κόσμος. Επίσης η απόκτηση δυνατότητας αντιπαραβολής των συμπερασμάτων οικονομικών θεωριών για την ανάπτυξη με υφιστάμενα στατιστικά δεδομένα.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, υποστηρικτικό υλικό τοποθετημένο στο πρόγραμμα VISTA.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Προαιρετική εξέταση προόδου, γραπτή τελική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

ΕΓΛ-01,02, 03,04 Αγγλικά I, II, III, IV
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3
ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

Πρακτικές ασκήσεις/σεμινάρια

ΠΑ/Σ-001 Όψεις της έννοιας του προσώπου (Μελανησία, Αφρική)

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Αιμίλιος Τσεκένης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Έννοιες σύνθετες όπως «πρόσωπο», «εαυτός» και «άτομο» αποτελούν ιστορικά, πολιτισμικά και κοινωνικά οριζόμενες κατηγορίες. Στόχος της πρώτης ενότητας είναι να δείξουμε ότι οι κατηγορίες αυτές δεν είναι έμφυτες αλλά πολιτισμικά/κοινωνικά προσδιορισμένες και ότι υπόκεινται σε ιστορικούς μετασχηματισμούς. Σημασία έχει επίσης να δείξουμε πως συνδέονται μεταξύ τους (ιδιαίτερα όσον αφορά τη σχέση «κοινωνίας» και «ατόμου», μια αντίθεση που στοίχειωσε τις κοινωνικές επιστήμες). Τα ερωτήματα στα οποία καλούμαστε να απαντήσουμε είναι τα εξής: μπορούμε να διακρίνουμε απόλυτα το «πρόσωπο» από το «άτομο»; Το «πρόσωπο»-ρόλος (personnage) από τον «εαυτό»;

Στη δεύτερη ενότητα παρουσιάζουμε κάποια από τα σημαντικότερα κείμενα όπου προσεγγίζονται οι παραπάνω έννοιες μέσα από παραδείγματα από τη Μελανησία και την υποσαχάρια Αφρική. Αναδεικνύουμε τις διαφορές ανάμεσα σε ένα «Μελανησιακό» και ένα «Αφρικανικό» πρόσωπο και ιδιαίτερα το γεγονός ότι το πρώτο μελετήθηκε κυρίως μέσα από τις ανταλλαγές και το κοινωνικό φύλο ενώ το δεύτερο προσεγγίστηκε μέσα από τις αναπαραστάσεις και τη θρησκεία. Προσπαθούμε όμως ταυτόχρονα να τονίσουμε τα κοινά σημεία τους.

Οι ανθρωπολόγοι που ασχολήθηκαν και ασχολούνται με τις έννοιες του «προσώπου», του «εαυτού», του «ατόμου» (και της σχέσης τους με την ιδέα της «κοινωνίας») ίσως λόγω του ίδιου του αντικειμένου τους, λογαριάστηκαν πολύ νωρίς και έντονα με κάποια θεμελιώδη επιστημολογικά ερωτήματα που απασχολούν την κοινωνική ανθρωπολογία εν γένει όπως: συνιστά το «άτομο» μια ιδιαιτερότητα του δυτικού πολιτισμού; Πως μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε την αντίθεση εμείς/άλλοι – αναπόφευκτη διάσταση του ανθρωπολογικού εγχειρήματος αλλά και κατασκευή του ανθρωπολογικού λόγου – για να μελετήσουμε διαπολιτισμικά την έννοια του προσώπου; Στην τρίτη και τελευταία ενότητα παρουσιάζουμε κάποιες λύσεις και απαντήσεις στα παραπάνω ερωτήματα.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να εισαγάγουμε τους φοιτητές σε μια αναλυτική κατηγορία της κοινωνικής ανθρωπολογίας παρουσιάζοντας και αναλύοντας κείμενα.

Το σεμινάριο χωρίζεται σε τρεις ενότητες. Κάθε ενότητα περιλαμβάνει έξι με οκτώ κείμενα. Όλα τα κείμενα μιας ενότητας θα παρουσιάζονται σε δυο συνεδρίες (δυο τρίωρα). Θα ακολουθεί συζήτηση για το κάθε κείμενο ξεχωριστά, και για το σύνολο των κειμένων της κάθε θεματικής ενότητας.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Ανθρωπολογία της συγγένειας, αγγλικά IV.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Κάθε φοιτητής θα παρουσιάσει δυο ή τρία κείμενα ενώ θα υποβάλει μια γραπτή περίληψη όλων των κειμένων του σεμιναρίου. Τέλος, θα επιλέξει ένα θέμα εργασίας με τον διδάσκοντα. Η βαθμολογία διαμορφώνεται βάσει των παρουσιάσεων, της συμμετοχής και της τελικής εργασίας.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

ΠΑ/Σ-004 Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου ΙΙΙ: Ζητήματα αρχαιοελληνικής ιστοριογραφίας και κριτικής των πηγών

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Βασίλης Αναστασιάδης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Αντικείμενο της άσκησης αποτελεί η μελέτη εξειδικευμένων προβλημάτων της αρχαιοελληνικής ιστοριογραφίας, και συγκεκριμένα τη διασταύρωση πολλαπλών πηγών για γεγονότα της πολιτικής και κοινωνικής ιστορίας.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Εβδομαδιαίες σεμιναριακές συναντήσεις.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η εξοικείωση με την αξιοποίηση και την ερμηνεία γραπτών πηγών της αρχαιότητας.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Η αξιολόγηση στηρίζεται στην τακτική παρακολούθηση και συμμετοχή, αλλά και στη συγγραφή σύντομου δοκιμίου γύρω από προκαθορισμένο ερώτημα.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Δεν υπάρχουν.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

ΠΑ/Σ-022 Μετανάστευση και μεταναστευτικοί πληθυσμοί

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Πηνελόπη Τοπάλη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στην πρακτική άσκηση οι φοιτητές/-τριες θα κληθούν να εμβαθύνουν σε θεωρητικές συζητήσεις που σχετίζονται με τη μελέτη της μετανάστευσης και να χρησιμοποιήσουν στην πράξη εννοιολογικά σχήματα και μεθοδολογικές προτάσεις που σχετίζονται με μεταναστευτικούς και προσφυγικούς πληθυσμούς. Μέσα από ασκήσεις στο πεδίο οι φοιτητές/τριες θα μπορέσουν να εφαρμόσουν στην πράξη ζητήματα θεωρίας και πρακτικής που έχουν διδαχθεί και πιο συγκεκριμένα ζητήματα που σχετίζονται με την εθνοτική και «φυλετική» ετερότητα, το σύνορο, τη διαμετανάστευση και τις αναπαραστάσεις και πολιτικές που αφορούν σε μετανάστες και πρόσφυγες.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να ασκηθούν οι φοιτητές/-τριες στη βιβλιογραφική έρευνα, τη συγγραφή σημειώσεων πεδίου, και τις μεθόδους επιτόπιας έρευνας σε μεταναστευτικούς πληθυσμούς.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Οι φοιτητές/-τριες θα αποκτήσουν σε βάθος γνώση των βασικών εννοιών και προβληματισμών που αφορούν στη σύγχρονη έρευνα για τη μετανάστευση και τους μεταναστευτικούς πληθυσμούς. Την κατανόηση των παραπάνω θα βοηθήσει η εφαρμογή τους στο πεδίο μέσα από ασκήσεις επιτόπιας έρευνας και μικρές ερευνητικές εργασίες σε μεταναστευτικούς πληθυσμούς αλλά και σε κομμάτια του γηγενούς πληθυσμού που σχετίζονται μαζί τους. Αποτέλεσμα των παραπάνω θα είναι η επίλυση ζητημάτων που σχετίζονται με τη μελέτη και κατανόηση των μεταναστευτικών πληθυσμών χρησιμοποιώντας τη ‘δική τους σκοπιά’ και η κριτική αποτίμηση επίσημων στάσεων και πολιτικών που σχετίζονται με αυτούς. Οι δεξιότητες που θα προκύψουν από την άσκηση στην έρευνα σε μεταναστευτικούς πληθυσμούς θα χρησιμεύσουν στη μελέτη κάθε μορφής ετερότητας, ενώ η εμβάθυνση στα αναλυτικά εργαλεία της μετανάστευσης θα οδηγήσει στην περαιτέρω εφαρμογή τους σε κάθε πεδίο που σχετίζεται με εθνοτικά και «φυλετικά» σχήματα και ομαδώσεις.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Σεμινάρια στα πλαίσια των οποίων οι φοιτητές/-τριες θα μελετούν, παρουσιάζουν και συγγράφουν κείμενα που αφορούν μεταναστευτικές ομάδες και ασκήσεις στο πεδίο.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Μετανάστευση και Μειονότητες: Ανθρωπολογικές Προσεγγίσεις ή Μετανάστευση και Ρατσισμός: Ανθρωπολογικές Προσεγγίσεις.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Συμμετοχή στο μάθημα, συμμετοχή στις ασκήσεις πεδίου, παρουσιάσεις και γραπτές εργασίες.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

ΠΑ /Σ-026 Ιστορική Δημογραφία

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Σπύρος Καράβας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Το μάθημα επικεντρώνεται σε τρεις θεματικές ενότητες που εξετάζονται παράλληλα. Θέμα της πρώτης ενότητας είναι το αντικείμενο και οι τεχνικές της Ιστορικής Δημογραφίας (Κοινωνική ιστορία, δημογραφία και «γέννηση» της Ιστορικής Δημογραφίας - Πρακτική εφαρμογή των τεχνικών).

Η δεύτερη ενότητα εξετάζει την ιστορία του πληθυσμού (Εξέλιξη του παγκόσμιου πληθυσμού από την παλαιολιθική εποχή μέχρι σήμερα - Θεωρίες περί πληθυσμού και δημογραφικές πολιτικές). Τέλος, θέματα της τρίτης ενότητας είναι η δημογραφική ανάλυση - αστική δημογραφία - ανάλυση των δημογραφικών συμπεριφορών, 16ος-19ος αιώνας - συγκρότηση του αστικού πληθυσμού και μεταναστεύσεις, 18ος-20ος αι. Ελληνική Ιστοριογραφία.

ΣΤΟΧΟΙ: Το μάθημα αποσκοπεί στην καλύτερη δυνατή κατανόηση των τεχνικών και μεθόδων της ιστορικής δημογραφίας και στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων των φοιτητών στον χώρο αυτό.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις και ασκήσεις κατά τη διάρκεια του μαθήματος

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Παρουσία και συμμετοχή των φοιτητών στο μάθημα. Γραπτές εργασίες κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

ΠΑ/Σ-028 Κανόνες και πρακτικές στη μεταβίβαση αγαθών στον ελληνοθωμανικό χώρο, 18ος-19ος αιώνας

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μαρία Σταματογιαννοπούλου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Η Πρακτική αυτή Άσκηση, που αποτελεί παρακολούθημα του μαθήματος επιλογής «Συγγένεια, Γάμος, Οικογένεια στον οθωμανικό και ελληνικό χώρο, 18^{ος}-19^{ος} αιώνας», εστιάζει στις ενδοοικογενειακές συγκρούσεις που προκύπτουν μέσα από την κυκλοφορία των αγαθών στο εσωτερικό των συγγενικών ομάδων. Στηρίζεται στην άσκηση πάνω σε ένα corpus τεκμηρίων, το Αρχείο του Εκκλησιαστικού Δικαστηρίου Μυτιλήνης και το αντίστοιχο της Μητρόπολης Μηθύμνης (1880-1912), με την οποία εξοικειώνονται οι ασκούμενοι φοιτητές και φοιτήτριες τόσο στην ανάγνωση όσο και την εξέταση και την αξιοποίηση αυτού του αρχειακού υλικού και το οποίο καλούνται να κατανοήσουν στο φώς των ζητημάτων που αναδεικνύει η συζήτηση για την οργάνωση της συγγένειας και της μεταβίβασης των αγαθών.

ΣΤΟΧΟΙ: Οι στόχοι της πρακτικής άσκησης είναι πολλαπλοί: να εξοικειωθεί ο ασκούμενος φοιτητής/φοιτήτρια με τις δυσκολίες ανάγνωσης και κατανόησης του

αρχαιακού υλικού, να συνδέσει την ερευνητική του εργασία με τις θεωρήσεις στο πεδίο της ιστοριογραφίας της οικογένειας, να παρουσιάσει τέλος μια προσέγγιση που θα στηρίζεται στο ίδιο το αρχαιακό υλικό.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: το κύριο μαθησιακό αποτέλεσμα είναι η επαφή των ασκούμενων φοιτητών και φοιτητριών με τα τεκμήρια, η προσπάθεια ανάγνωσης αυτού του χειρογραφικού υλικού, η σύνδεσή του με το πλαίσιο οργάνωσης της συγγένειας στον υπό μελέτη χώρο.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Εβδομαδιαίες συναντήσεις της ομάδας, με εισηγήσεις αρχικά της διδάσκουσας και υπεύθυνης της Πρακτικής Άσκησης, εξοικείωση με το ψηφιοποιημένο αρχαιακό υλικό – ανάγνωση τεκμηρίων, παρουσίαση στη συνέχεια από τους εμπλεκόμενους φοιτητές και φοιτήτριες του υλικού της έρευνάς τους.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Να έχει παρακολουθήσει ή να παρακολουθεί (όταν συμπίπτουν στο εξάμηνο) το μάθημα επιλογής «Συγγένεια, Γάμος, Οικογένεια στον οθωμανικό και ελληνικό χώρο, 18^{ος}-19^{ος} αιώνας».

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Αξιολογείται η παρουσία και η συμμετοχή κατά τις εβδομαδιαίες συναντήσεις, η προφορική παρουσίαση και επεξεργασία των τεκμηρίων και η γραπτή τελική εργασία.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

ΠΑ/Σ-030 Ιστοριογραφία του Βυζαντίου

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιάννης Σμαρνάκης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Θέμα αυτής της πρακτικής άσκησης είναι η ανάλυση όψεων της ιστοριογραφίας για τη Βυζαντινή αυτοκρατορία. Στην πρώτη ενότητα εξετάζεται η συγκρότηση του γνωστικού αντικείμενου των «Βυζαντινών σπουδών», κατά το 19^ο αι., τόσο στην Ευρώπη, όσο και στην Ελλάδα. Ερμηνεύεται το διανοητικό κλίμα της εποχής και εξετάζονται τα σημαντικότερα ιδεολογικά και επιστημολογικά ρεύματα, που οδήγησαν από την αρνητική εικόνα του Διαφωτισμού για το Βυζάντιο στην οριοθέτηση και καθιέρωση του νέου «επιστημονικού» πεδίου των «Βυζαντινών Σπουδών» στα τέλη του 19^{ου} αι.

Στη δεύτερη ενότητα αναλύονται κάποιες μεγάλες ιστοριογραφικές συζητήσεις που αφορούν το βυζαντινό παρελθόν. Εξετάζονται οι συζητήσεις για τις βυζαντινές ταυτότητες, η ιστοριογραφία για το Βυζάντιο και τις σταυροφορίες, και το ζήτημα των αλλαγών του βυζαντινού πολιτισμού κατά τον 11^ο και το 12^ο αι.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση με το ευρύτερο νοηματοδοτικό πλαίσιο, μέσα στο οποίο έχουν συγκροτηθεί οι Βυζαντινές σπουδές.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Τα μαθησιακά αποτελέσματα αποσκοπούν αφενός στο να εξοικειωθούν οι φοιτητές/τριες με τη μελέτη πηγών και βιβλιογραφίας, αφετέρου να αναπτύξουν τις αναλυτικές και συνθετικές ικανότητές τους, μέσα από τη συγγραφή εργασιών για ζητήματα σχετικά με το θέμα της πρακτικής άσκησης.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Εισαγωγικές διαλέξεις και στη συνέχεια μελέτη βιβλιογραφίας και εβδομαδιαίες παρουσιάσεις μικρών εργασιών από τους/τις φοιτητές/τριες.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κοινωνική και Πολιτισμική Ιστορία του Βυζαντίου.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Δύο εργασίες.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

ΠΑ/Σ-032 Ανθρωπολογία του αστικού χώρου

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Κώστας Γιαννακόπουλος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Το σεμινάριο θα εξετάσει τις κυριότερες προσεγγίσεις του χώρου στην ανθρωπολογία αλλά και γενικότερα στη κοινωνική θεωρία και κυρίως την μετάβαση από την μελέτη των υλικών και χωρικών διαστάσεων ενός πολιτισμού σε εκείνη της κατανόησης του πολιτισμού με όρους χώρου. Έτσι, θα διερευνηθεί πώς ο χώρος της σύγχρονης πόλης αποτελεί πεδίο όπου υλοποιούνται, χωροποιούνται εθνοτικές, ταξικές, έμφυλες, σεξουαλικές διαφορές, ταυτότητες. Επίσης, θα δοθεί έμφαση στις προσεγγίσεις που αμφισβητούν τη φυσικοποιημένη ταύτιση του πολιτισμικού/κοινωνικού ανήκειν με έναν ορισμένο τόπο. Στα πλαίσια αυτής της προβληματικής, θα παρουσιαστούν ανθρωπολογικές έρευνες που εστιάζονται στη συγκρότηση του οικείου χώρου από ανθρώπους οι οποίοι μετακινούνται, μετατοπίζονται και βρίσκονται σε μια συνεχή διαδικασία απεδαφοποίησης και εδαφοποίησης.

ΣΤΟΧΟΙ: Να εξοικειώσει τους/τις φοιτητές/τριες με την χωρική προσέγγιση του πολιτισμού.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Με το τέλος του σεμιναρίου οι φοιτητές/τριες αναμένεται:

- Να εξοικειωθούν με την χωρική προσέγγιση της κοινωνίας
- Να γνωρίζουν τις βασικές θεματικές της ανθρωπολογίας της πόλης
- Να ασκηθούν στην επιτόπια έρευνα στον αστικό χώρο και στη βιβλιογραφική έρευνα.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, προφορικές παρουσιάσεις κειμένων από φοιτητές, προβολή φωτογραφιών και ταινιών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Προαιρετικά ανθρωπολογική θεωρία.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Συμμετοχή στο σεμινάριο δηλαδή προφορικές παρουσιάσεις κειμένων και παρατήρηση της καθημερινής ζωής με βάση την βιβλιογραφία, και τελική γραπτή εργασία.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

ΠΑ/Σ-034 Στοιχεία Πραγματολογίας

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Κώστας Κανάκης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η πραγματολογία στη γλωσσική επιστήμη μπορεί κατ' αρχήν να οριστεί ως ανάλυση του πώς (και του γιατί) επιτελούμε πράξεις με τις λέξεις – συχνά δε αναπάντεχα πράγματα, όπως το να προσβάλουμε ένα φίλο λέγοντάς του χάρμα το μπλουζάκι σου. Το εκφώνημα αυτό αντιστοιχεί σε μια πρόταση που, αληθειακά (δηλ. επιφανειακά και από αυστηρά σημασιολογική άποψη), μπορεί να είναι απλώς αληθής ή ψευδής. Πραγματολογικά, όμως, δηλώνει μάλλον την έκφραση ειρωνείας προς τον φίλο ως προς την επιλογή της συγκεκριμένης μπλούζας, παρά φιλοφρόνηση. Η ειρωνεία είναι μια από τις συχνότερες χρήσεις αυτού του εκφωνήματος – τόσο συχνή περίπου, όσο κι η φιλοφρόνηση. Το ίδιο συμβαίνει και με το εκφώνημα καλά, είσαι τέρας ευφύας. Άρα συχνά εννοούμε πολύ διαφορετικά πράγματα από αυτά που λέμε. Πώς συμβαίνει αυτό; Ποια είναι η ανάγκη ύπαρξης αυτού του πολύπλοκου μηχανισμού; Ποιος είναι ο προσφορότερος τρόπος ανάλυσής του; Αυτά και άλλα ερωτήματα θα μας απασχολήσουν σε αυτό το μάθημα, το οποίο θα έχει, αναγκαστικά, ως βάση του γλωσσικά δεδομένα που προκύπτουν φυσικά, αλλά και άλλο υλικό όπως λεζάντες από γελοιογραφίες, διαφημιστικά μηνύματα,

ανέκδοτα και χρονογραφήματα. Πραγματολογία, λοιπόν, σημαίνει η μελέτη μιας συγκεκριμένης πλευράς της γλωσσικής σημασίας: της μη-αληθειακής – της συνομιλιακής – της κοινωνικής. Είναι η όψη της μελέτης της σημασίας που – ούτως ή άλλως γνωρίζουμε ότι – ξεπερνά τη στενή, κυριολεκτική και αφηρημένη σημασία των λέξεων (όπως ορίζονται στο λεξικό) και ταυτίζεται έτσι με την συμφραστική, εξω-λογική και, συχνά, υπερ-προτασιακή σημασία των γλωσσικών εκφράσεων. Αυτό καθιστά την πραγματολογία ξεχωριστό επίπεδο γλωσσικής ανάλυσης που επιτάσσεται της τυπικής αληθειακής σημασιολογίας (truth-conditional semantics) μιας και είναι κατ' εξοχήν επιφορτισμένη με το δύσκολο έργο της ερμηνείας των εκφωνημάτων στα συμφραζόμενά τους, δηλ. με αυτό που εννοεί ο ομιλητής – το πλέον άυλο και φευγαλέο κομμάτι της γλωσσικής ανάλυσης. Όπως δηλώνει το όνομά της, η πραγματολογία (pragmatics) είναι στενά συνδεδεμένη με την φιλοσοφική παράδοση του πραγματισμού (pragmatism) και ταυτόχρονα με την παραδοχή ότι υπάρχει αντικειμενικός έξω κόσμος που ενώ μας «περιέχει» δεν τον «περιέχουμε». Η φιλοσοφική αυτή παράδοση οδήγησε τους γλωσσολόγους σε τέσσερα χωριστά – αλλά και σαφώς διαπλεκόμενα – ενδιαφέροντα που θα αποτελέσουν τις θεματικές αυτού του μαθήματος: i) τη δείξη (deixis), ii) τις ομιλιακές πράξεις/ενεργήματα (speech acts), iii) τα διαλογικά υπονοήματα (conventional & conversational implicature) και iv) την προϋπόθεση (presupposition).

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η εξοικείωση των φοιτητών/-τριών με τα βασικά θεωρητικά εργαλεία της πραγματολογίας και τις τέσσερις κατ' εξοχήν περιοχές της. Να ασκηθούν οι φοιτητές/-τριες στη θεωρία επεξεργαζόμενοι φυσικά γλωσσικά δεδομένα.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Συνειδητοποίηση τόσο της γνωσιακής βάσης του γλωσσικού φαινομένου όσο και της στενής διαπλοκής του με κοινωνικούς παράγοντες που το επηρεάζουν, καθιστώντας ουσιαστικά αδύνατη μια επαρκή περιγραφή της γλώσσας σε αποκλειστικά γνωσιακή άση. Κατανόηση και εφαρμογή των πραγματολογικών θεωριών για την ανάλυση όψεων διαφόρων γλωσσοπολιτισμικών φαινομένων όπως είναι οι (κοινωνικά τοποθετημένες) γλωσσικές πράξεις, οι ποικίλες όψεις της γλωσσικής ευγένειας/αγένειας, κ.ά.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση, ασκήσεις στην ανάλυση εμπειρικού υλικού.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτές ασκήσεις σε δεκαπενθήμερη βάση, τελική εργασία ή/και γραπτή/προφορική τελική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

ΠΑ/Σ-039 Εθνογραφία της Μεσογείου

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Έφη Πλεξουσάκη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Το σεμινάριο έχει ως αφετηρία το φαινόμενο της σύγκρουσης η οποία συχνά εκφράζεται ως εθνική ή εθνοτική σύγκρουση. Η σύγκρουση παραπέμπει τόσο σε αυτά καθαυτά βίαια γεγονότα (πχ πόλεμος, εξέγερση και άλλα) όσο και σε φαινόμενα κοινωνικής και πολιτικής περιθωριοποίησης κοινωνικών ομάδων. Η έμφαση του μαθήματος είναι στις κοινωνικές και πολιτισμικές πτυχές συγκρούσεων που συναντάμε στην περίπτωση της Θράκης στην Ελλάδα και στην περιοχή της Μέσης Ανατολής (Ισραήλ και Παλαιστίνη), περιπτώσεις τις οποίες θα προσπαθήσουμε να συγκρίνουμε με άξονα τον εθνικισμό και τις πολιτικές χρήσεις

του παρελθόντος, τις μειονότητες και την έννοια του συνόρου. Το σεμινάριο θα βασιστεί στην παρουσίαση και στο σχολιασμό εθνογραφικών κειμένων και κυρίως κινηματογραφικών ταινιών (ερευνητικών ντοκιμαντέρ), που θίγουν καθημερινές πτυχές της σύγκρουσης, όπως βιώνονται από τις διαφορετικές πλευρές που εμπλέκονται σε αυτήν.

ΣΤΟΧΟΙ: Να εξοικειωθούν οι φοιτητές/τριες με τη σύγκριση, μέσω μιας κοινής θεματικής, κοινωνιών της περιοχής της Μεσογείου τοποθετώντας την ελληνική εμπειρία σχετικά με τις μειονότητες και τα σύνορα, τις κρατικές πρακτικές και τον τρόπο διαχείρισης του μειονοτικού στάτους και των συνόρων από τα ίδια τα υποκείμενα, σε ένα ευρύτερο πλαίσιο. Να ασκηθούν στο πώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο κινηματογράφος ως εθνογραφικό εργαλείο στη μελέτη της κοινωνικής πραγματικότητας.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: α) Αναγνώριση της ιστορικής και πολιτισμικής διάστασης στη μελέτη του εθνικισμού και της εθνικής ταυτότητας.

β) Κατανόηση της μορφής που παίρνουν τα παραπάνω ζητήματα σε συνοριακές περιοχές ή σε περιοχές που ζουν μειονότητες.

γ) Ανάλυση με συγκριτικό τρόπο των ιστορικών, πολιτικών, κοινωνικών και εθνογραφικών συμφραζομένων στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

δ) Ανάγνωση και χρήση ταινιών με ερευνητικό περιεχόμενο και στόχο.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, προβολή ερευνητικών ντοκιμαντέρ, ανάγνωση και σχολιασμός κειμένων, συζήτηση.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Παρουσία και συμμετοχή στο σεμινάριο, συγγραφή 2 γραπτών ασκήσεων και μία τελική γραπτή εργασία.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

ΠΑ/Σ -044 Μνήμη, ιστορία, αναπαράσταση του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου: Η γενοκτονία των Εβραίων στην Ευρώπη

Διδάσκουσα: Ποθητή Χανταζρούλα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το σεμινάριο εστιάζει στην ιστορία της εξόντωσης των Εβραίων της Ευρώπης στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και αποσκοπεί στην εξέταση ιστοριογραφικών και μεθοδολογικών ζητημάτων. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί σε ζητήματα που αφορούν τη μνήμη του Ολοκαυτώματος στις μεταπολεμικές κοινωνίες. Θα μας απασχολήσει η «έκρηξη της μνήμης» και ο κεντρικός ρόλος της μαρτυρίας στη συγγραφή της ιστορίας του Ολοκαυτώματος που συνδέεται με την ανάγκη για μια ιστορία γραμμένη από διαφορετική οπτική γωνία από την ιστορία που βασίζεται στα επίσημα έγγραφα του ναζιστικού κράτους. Θα μας απασχολήσουν ερωτήματα: Πότε η μαρτυρία των επιζώντων μπαίνει στην ιστορική αφήγηση; Ποιες είναι οι χρήσεις της μαρτυρίας; Ποιες είναι οι ευρύτερες συνεπαγωγές της μαρτυρίας για τον τρόπο που μελετάμε το παρελθόν; Η εγγραφή της μνήμης στον κοινωνικό και ιστορικό χώρο (μνημεία, ερείπια, τοπία κλπ) αλλά και σε μορφές τέχνης, όπως η ποίηση και ο κινηματογράφος, αποτελεί πρόσφορο έδαφος για να σκεφτούμε πάνω στη σχέση της μνήμης με την ιστορία.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

- Εξοικείωση με διαφορετικά είδη πηγών και εισαγωγή στα μεθοδολογικά και θεωρητικά ζητήματα που θέτει η χρήση τους.
- Εξοικείωση με νέες κατηγορίες ανάλυσης όπως το τραύμα και το συναίσθημα.

- Ανάλυση κειμένων και εικόνων με στόχο την τοποθέτηση των εμπειριών και των αναμνήσεων Β' Παγκοσμίου Πολέμου στο ιστορικό τους πλαίσιο.
Ιστορικοποίηση των μουσειοποιημένων τόπων.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Οι φοιτητές/-τριες αναμένεται:

- Να διακρίνουν τα διαφορετικά στάδια της ναζιστικής πολιτικής αναφορικά με τις διώξεις και την εξόντωση των Εβραίων.
- Να κατανοούν και να αναγνωρίζουν την ευρωπαϊκή διάσταση της γενοκτονίας των Εβραίων.
- Να εντοπίζουν τις διαφορές και τις ομοιότητες στις εμπειρίες των επιζώντων σε διαφορετικές περιοχές της Ευρώπης αλλά και στο εσωτερικό της Ελλάδας.
- Να εξασκηθούν στη χρήση αναλυτικών κατηγοριών και να τις χρησιμοποιήσουν ευρύτερα στην ανάλυση των πηγών του παρελθόντος.
- Να κατανοήσουν την σημασία της μαρτυρίας για την μελέτη του παρελθόντος.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Εισηγήσεις από τη διδάσκουσα, χαρτογράφηση και παρουσίαση του διαθέσιμου υλικού (εκδόσεις προφορικών και γραπτών μαρτυριών, φωτογραφικό υλικό, απομνημονεύματα, λογοτεχνία, κινηματογράφος, ηλεκτρονικές πηγές και αρχεία). Θεωρητικές και μεθοδολογικές κατευθύνσεις για την χρήση του υλικού και την εκπόνηση παρουσιάσεων και εργασιών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Παρουσία και συμμετοχή των φοιτητών και φοιτητριών στο μάθημα. Παρουσιάσεις και γραπτές εργασίες κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

Συνθετική τελική γραπτή εργασία.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

ΠΑ/Σ-050 Βιοπολιτική, βιοεξουσία: Άρεντ, Φουκώ, Αγκάμπεν

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Βίκυ Ιακώβου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η έννοια της βιοπολιτικής, την οποία εισηγήθηκε ο Μ. Φουκώ στα μέσα της δεκαετίας του 1970, έχει αποκτήσει κατά τα τελευταία χρόνια –ειδικά μετά τη δημοσίευση του έργου του Τζ. Αγκάμπεν «Homo Sacer. Κυρίαρχη εξουσία και γυμνή ζωή» (1995)– μια ιδιαίτερη θέση στη σύγχρονη συζήτηση, στο πλαίσιο τόσο της πολιτικής θεωρίας όσο και της κοινωνικής ανθρωπολογίας. Στο σεμινάριο αυτό, θα επιχειρήσουμε να αποσαφηνίσουμε την προβληματική που πλαισιώνει την εν λόγω έννοια καθώς και το περιεχόμενό της, στο έργο του Φουκώ. Επιπλέον, θα θέσουμε το ερώτημα εάν υπάρχει μια αντίστοιχη προβληματική στο έργο της Χ. Άρεντ, ειδικότερα στην ανάλυσή της του ολοκληρωτισμού, των στρατοπέδων συγκέντρωσης και εξόντωσης καθώς και στο βασικό της κείμενο *Η ανθρώπινη κατάσταση* (1958).

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η εξοικείωση των φοιτητών με μία όψη των θεωριών του Μ. Φουκώ και της Χ. Άρεντ.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Με την ολοκλήρωση του σεμιναρίου, οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να εκθέτουν και να εξηγούν τη φουκωική προβληματική περί βιοπολιτικής και την αρεντιανή ανάλυση του ολοκληρωτισμού, να παρουσιάζουν κριτικά τις μεταξύ τους συγκλίσεις και αποκλίσεις καθώς και να χρησιμοποιούν με αυστηρό τρόπο την έννοια της βιοπολιτικής.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις της διδάσκουσας, μελέτη κειμένων με ενεργό συμμετοχή των φοιτητών/τριών, παρουσίαση κειμένων από τους/τις φοιτητές/τριες.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Η αξιολόγηση των φοιτητριών/τών προκύπτει με βάση την συμμετοχή κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου και τον βαθμό της τελικής εργασίας.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

ΠΑ/Σ-051 Ανθρωπογλωσσολογία

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Κώστας Κανάκης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Πρόκειται για μια εισαγωγή στην ανθρωπογλωσσολογία (γνωστή και ως ανθρωπολογική γλωσσολογία) – τη μελέτη της γλώσσας στα κοινωνικά της συμφραζόμενα σε πραγματικές περιστάσεις επικοινωνίας που έχουν κοινωνικοπολιτισμική βάση/συνάφεια. Αφού ασχοληθούμε με τη συνηθισμένη διάκριση μεταξύ ανθρωπογλωσσολογίας και γλωσσικής ανθρωπολογίας (και, δευτερευόντως, με τη σχέση της με την κοινωνιογλωσσολογία), Θα περάσουμε σε κλασικά έργα στο χώρο όπως, π.χ., του Hanks για την αναφορική πρακτική στους Yucatec Maya, της Gal για τη γλωσσική επιλογή σε σχέση με το φύλο στην πολύγλωσση Βόρεια Ιταλία, της Ochs και του Durantí για διαφορετικές όψεις της γλωσσικής κοινωνικοποίησης στη Δυτική Σαμόα και του Λουκά Τσιτσιπή για τα αρβανίτικα σε σχέση με τη γλωσσική απώλεια/θάνατο. Στη συνέχεια θα περάσουμε σε πρόσφατες έρευνες για τον ευρύτερο Βαλκανικό χώρο εστιάζοντας κυρίως στις εννοιολογήσεις και το λόγο που παράγεται για το εθνικό υποκείμενο και την ιδιότητα του πολίτη σε σχέση με το φύλο και τη σεξουαλικότητα. το πρώτο μέρος του μαθήματος αποτελεί μια γενική εισαγωγή στο χώρο ενώ το δεύτερο στοχεύει στη γεωγραφική (και δευτερευόντως μόνο) θεματική εξειδίκευση που είναι χαρακτηριστική των ανθρωπογλωσσολογικών μελετών, ως μελετών πεδίου.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Πρώτον, να καταστεί σαφές ότι η γλώσσα συγκροτεί τον πολιτισμό και ενέχεται σε κάθε έκφρασή του. Παρότι μπορούμε, ασφαλώς, να μιλούμε για τρόπους αναφοράς ή/και απεύθυνσης σε άλλους, η μορφή που παίρνει αυτή η πρακτική σε συγκεκριμένα συμφραζόμενα στην εκάστοτε κοινωνία συγκροτεί έναν γλωσσοπολιτισμό. Η γλώσσα αποτελεί κοινωνικά τοποθετημένη στοχοθετική πρακτική. Δεύτερον, να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τα ζητήματα που απασχολούν τη σύγχρονη ανθρωπογλωσσολογική έρευνα εστιάζοντας σε ένα ειδικό θέμα: τη γλωσσική συγκρότηση του (επισφαλούς) εθνικού υποκειμένου μέσα από το φύλο και την (ομοφυλόφιλη) σεξουαλικότητα στο βαλκανικό χώρο.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Συνειδητοποίηση της συνύφανσης του γλωσσικού φαινομένου με όψεις του πολιτισμού και κατανόηση των σχετικών φαινομένων μέσα από κλασικές και νεότερες μελέτες περίπτωσης. Ανώτερος στόχος είναι η εφαρμογή της αποκτηθείσας γνώσης για την ανάλυση άλλων φαινομένων.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση, γραπτές ή/και προφορικές ασκήσεις.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: 1. Είτε *Εισαγωγή στη γλωσσολογία* είτε *Κοινωνιογλωσσολογία* είτε *Πραγματολογία*. 2. Αγγλικά (τουλάχιστον επιπέδου lower).

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτές ασκήσεις, τελική εργασία ή/και γραπτή/προφορική τελική εξέταση βασισμένη σε έρευνα πεδίου.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

ΠΑ/Σ-052 Αναπαραστάσεις της Ανατολής και του Ισλάμ στη Μεσαιωνική και Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιώργος Πλακωτός

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: το μάθημα εξετάζει τις σχέσεις Ευρώπης και ισλαμικής Ασίας, και διερευνά τη διαμόρφωση της ευρωπαϊκής κυριαρχίας και τους όρους συγκρότησης του ευρωπαϊκού αναπαραστατικού και λογοθετικού συστήματος για τους ασιατικούς λαούς καλύπτοντας τη χρονική περίοδο από τις Σταυροφορίες μέχρι τις πρώτες ευρωπαϊκές αυτοκρατορίες τον 18^ο αιώνα. Από την οπτική του έργου του E. Said *Οριενταλισμός* και των μεταποικιακών σπουδών το πλέγμα των ευρωπαϊκών αναπαραστάσεων θα μελετηθεί στη βάση σχετικών γραπτών και οπτικών πηγών, όπως πραγματείες, διπλωματικές αναφορές, ταξιδιωτικά κείμενα, θεατρικά και λογοτεχνικά έργα, χαρτογραφικές απεικονίσεις.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: - η ιστορικοποίηση των σχέσεων Ευρώπης και Ασίας και του αναπαραστατικού συστήματος της προ-νεωτερικής Δύσης.

- η ικανότητα διεξαγωγής βιβλιογραφικής έρευνας, διαχείρισης ιστορικών πληροφοριών και συγγραφής εργασίας πάνω σε ένα ειδικευμένο ιστορικό ζήτημα.
- η κατανόηση των σχετικών ιστοριογραφικών συζητήσεων.
- η εμπάθυνση σε ένα ειδικευμένο ιστορικό ζήτημα και μέσω αυτής η εξοικείωση με ευρύτερες ιστορικές και ιστοριογραφικές πλευρές της προ-νεωτερικής Ευρώπης.
- η γνωριμία με σχετικές πηγές.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να περιγράφουν βασικά υπό εξέταση ιστορικά φαινόμενα, να διακρίνουν μακροϊστορικές διαδικασίες αλλά και να εστιάζουν σε επιμέρους φαινόμενα, να αξιολογούν τις αλλαγές στην ιστορική οπτική, να αναθεωρούν παραδεδομένες ιστορικές κρίσεις, να αναγνωρίζουν τη συνθετότητα στην παραγωγή της ιστορικής γνώσης, να οργανώνουν το ιστορικό υλικό υπό την οπτική συναφών γνωστικών πεδίων και να κρίνουν τη σχέση της ιστορικής έρευνας με το παρόν.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Σύντομες διαλέξεις, παρουσίαση εργασιών από τους / τις φοιτητές / τριες, συζήτηση, μελέτη πηγών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: παρουσία και συμμετοχή των φοιτητών / τριών στο σεμινάριο, παρουσίαση κειμένων και εργασιών, γραπτές εργασίες.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

ΠΑ/Σ-053 «Γειτονιά», «κοινότητα» και πόλη στη μετεμφυλιακή Ελλάδα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Σύμφωνα με την κλασσική κοινωνιολογική θεωρία, ο 19^{ος} αιώνας της εκβιομηχάνισης και της αστικοποίησης με την ορθολογικότητα των κοινωνικών σχέσεων που επέβαλε, υπονόμωσε ή και κατάργησε τα χαρακτηριστικά της κοινότητας στο αστικό περιβάλλον. Από τη δεκαετία του 1960 και μετά, όμως, εμπειρικές μελέτες τόσο της κοινωνιολογίας όσο και της εθνογραφίας κατέδειξαν ότι τα συνεκτικά κοινωνικά δίκτυα ήταν το βασικό χαρακτηριστικό κεντρικών αστικών περιοχών, με τα οποία συντηρούνταν και ενισχύονταν τοπικές, ταξικές και εθνοτικές σχέσεις. Αυτά τα δίκτυα διαμόρφωναν μια αίσθηση ταυτότητας και ενίσχυαν το αίσθημα αλληλεγγύης μεταξύ ανθρώπων που καταλάμβαναν μια κοινή εδαφική περιοχή.

Η κοινωνική ιστορία, επηρεασμένη από την κοινωνική ανθρωπολογία και εθνογραφία, έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην οργάνωση των κοινωνικών σχέσεων στο

επίπεδο της γειτονιάς ήδη από τις δεκαετίες του 1970 και 1980. Αμφισβήτησε τη γραμμική και εξελικτική προσέγγιση σύμφωνα με την οποία η γειτονιά ήταν ταυτισμένη με την προνεωτερικότητα και ότι η νεωτερική συνθήκη και η κινητικότητα την οδηγούσαν σε περιθωριοποίηση· εστίασε το ενδιαφέρον της στη θέση της γειτονιάς σε ένα ευρύ φάσμα αστικών δικτύων· υιοθέτησε την άποψη ότι πρόκειται για ένα δυναμικό φαινόμενο που εξελίσσεται, αναδιαμορφώνεται και εντέλει μεταβάλλεται στην πορεία του χρόνου· υπογράμμισε τις διαφορετικές σημασίες του όρου σε σχέση με τις επίσημες πολιτικές διαχείρισης και οργάνωσης του χώρου σε κάθε χώρα και τις οικονομικές και πολιτικές μεταβολές· ανέδειξε τις συνάψεις μεταξύ «γειτονιάς» και «κοινότητας». Τέλος, η κοινωνική ιστορία έχει προσεγγίσει το φαινόμενο μέσα από την προβληματική των ταυτοτήτων συσχετίζοντας τα πολλαπλά και μεταβαλλόμενα νοήματα του χώρου σε σχέση με το φύλο, την τάξη, την ηλικία, την εθνότητα και τη σεξουαλικότητα.

Η οργάνωση του σεμιναρίου περιλαμβάνει τρία μέρη. Στο πρώτο μέρος θα ασχοληθούμε με τις θεωρητικές και μεθοδολογικές παραμέτρους της συζήτησης σε διεπιστημονικό επίπεδο γύρω από τους τρόπους με τους οποίους έχει αναλυθεί το φαινόμενο της «γειτονιάς». Παράλληλα θα αναλύσουμε έννοιες-κλειδιά της συζήτησης που άλλοτε ταυτίστηκαν με τη «γειτονιά» και άλλοτε υπογραμμίστηκαν οι διαφορές τους χωρίς όμως να αμφισβητηθεί ποτέ η συνάφεια μεταξύ τους. Πρόκειται για τις έννοιες της κοινότητας και της τοπικότητας.

Στο δεύτερο μέρος θα εστιάσουμε το ενδιαφέρον μας στην ελληνική γειτονιά τις δεκαετίες 1950, 1960 και 1970. Θα επιχειρήσουμε να αναλύσουμε κυρίως τις αναπαραστάσεις των κοινωνικών σχέσεων με σημείο αναφοράς χωρικές ενότητες μέσα από τον κινηματογράφο, την τηλεόραση, τη λογοτεχνία και αυτοβιογραφικού τύπου κείμενα. Το χρονικό εύρος των συγκεκριμένων αναπαραστάσεων ξεκινά από τη δεκαετία του 1960 και φτάνει μέχρι και τις μέρες μας. Κεντρικά πεδία προβληματισμού θα είναι α) η συσχέτιση της αλματώδους αστικοποίησης με τους λόγους περί «γειτονιάς» β) το σχήμα πρόσληψης της αστικής Ελλάδας μέσα από το κυρίαρχο σχήμα της νοσταλγίας για ένα χαμένο αγροτικό παρελθόν της «κοινότητας» γ) οι πολιτισμικές πρακτικές ατόμων, συλλογικοτήτων και θεσμών να κατασκευάσουν ιστορίες του χώρου, αρχής γενομένης από τη δεκαετία του 1990, με επίκεντρο τη «γειτονιά», τη συνοικία και το δήμο, στο πλαίσιο της μετατροπής της Αθήνας σε μητρόπολη.

Το τρίτο μέρος αφορά την προετοιμασία των φοιτητών και των φοιτητριών στην εκπόνηση μικρών εργασιών επιτόπιας έρευνας με συνεντεύξεις σε περιοχές της Μυτιλήνης, οι οποίες θα έχουν ως στόχο να αναδείξουν τον χωρικό χαρακτήρα των κοινωνικών και πολιτισμικών σχέσεων της καθημερινής ζωής στη Μυτιλήνη.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να υπογραμμιστεί αφενός η σημασία του χώρου στη συγκρότηση των κοινωνικών σχέσεων και να συζητηθεί αφετέρου μια ισχυρή χωρική μεταφορά στη μετεμφυλιακή Ελλάδα, όπως αυτή της «γειτονιάς», μέσα από την οποία επιχειρήθηκαν να κατανοηθούν οι σημαντικές και πολύπλευρες αλλαγές των κοινωνικών σχέσεων που πραγματοποιήθηκαν σε μικρό χρονικό διάστημα στο πλαίσιο της ελληνικής κοινωνίας.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες που συμμετέχουν τακτικά στην πρακτική άσκηση και μελετούν την ύλη:

- Αποκτούν βασικές γνώσεις για το χαρακτήρα και τη μορφή της ελληνικής αστικοποίησης σε σχέση με τις κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις της μεταπολεμικής περιόδου.

- Εξοικειώνονται με τη βασική ευρωπαϊκή και αμερικανική βιβλιογραφία για το ζήτημα της γειτονιάς και της αστικοποίησης.
- Κατανοούν τη σημασία των αναπαραστάσεων στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο και δρούμε σε αυτόν.
- Κατανοούν την κεντρική σημασία του χώρου στην οργάνωση και ιεράρχηση των κοινωνικών σχέσεων με σημείο αναφοράς τη μικρή χωρική κλίμακα.
- Αναγνωρίζουν την πολυπλοκότητα του φαινομένου της αστικοποίησης με επίκεντρο τη «γειτονιά».
- Συγκρίνουν την ελληνική περίπτωση της «γειτονιάς» με άλλες περιπτώσεις ευρωπαϊκών και αμερικανικών πόλεων.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: διαλέξεις, προβολή ταινιών, συμμετοχή φοιτητών/τριών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Ενεργή συμμετοχή στο μάθημα, παρουσιάσεις κειμένων, τελικές εργασίες.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

ΠΑ/Σ-054 Ταξίδι και ταξιδιώτες στον οθωμανικό χώρο

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ελένη Γκαρά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Αντικείμενο της πρακτικής άσκησης αποτελεί η πρακτική και η εμπειρία του ταξιδιού κατά τους πρώιμους νεότερους χρόνους, με πλαίσιο αναφοράς τον οθωμανικό χώρο. Στο πλαίσιο της άσκησης θα εξεταστούν πηγές της εποχής, κατά κύριο λόγο κείμενα «ταξιδιωτικής φιλολογίας», και θα διερευνηθούν οι δυνατότητες και τα όριά τους για την κοινωνική ιστορία των υπό οθωμανική εξουσία πληθυσμών.

ΣΤΟΧΟΙ: Η άσκηση έχει τρεις στόχους: α) να εισαγάγει τους φοιτητές στα ερωτήματα και τις μεθόδους της κοινωνικής ιστορίας, χρησιμοποιώντας το ταξίδι ως θέμα έρευνας, β) να γνωρίσει στους φοιτητές ένα πολύ σημαντικό είδος πηγών για τον οθωμανικό χώρο, τα έργα «ταξιδιωτικής φιλολογίας», και να τους βοηθήσει στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης στη χρήση των πηγών, και γ) να εκπαιδεύσει τους φοιτητές στην ιστορική έρευνα και συγγραφή.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Οι φοιτητές που συμμετέχουν στην πρακτική άσκηση και ανταποκρίνονται πλήρως στις υποχρεώσεις τους, συμπεριλαμβανομένης της τελικής γραπτής εργασίας,

- εξοικειώνονται με τις έννοιες, τις μεθόδους και τις πηγές που χρησιμοποιούνται για τη μελέτη του ταξιδιού κατά τους πρώιμους νεότερους χρόνους και αποκτούν νέες γνώσεις, τόσο για το συγκεκριμένο ζήτημα όσο και γενικότερα για την κοινωνική ιστορία της εποχής,
- μελετούν σε βάθος επιμέρους όψεις του ζητήματος, στο πλαίσιο της τελικής τους εργασίας,
- αποκτούν την ικανότητα για κριτική ανάγνωση των πρωτογενών και δευτερογενών πηγών, ιδίως των έργων «ταξιδιωτικής φιλολογίας»,
- εκπαιδεύονται στον τρόπο έρευνας και συγγραφής μιας εργασίας ακαδημαϊκού χαρακτήρα επί τη βάσει πηγών και βιβλιογραφίας.

ΜΕΘΟΔΟΣ: Σεμινάριο με ενεργό συμμετοχή των φοιτητών, χρήση οπτικού και κειμενικού υλικού, powerpoint.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (1300-1839).

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Εβδομαδιαίες γραπτές ασκήσεις ή/και προφορικές παρουσιάσεις (30%), προφορική παρουσίαση τελικής εργασίας (20%), τελική γραπτή εργασία 3000-3600 λέξεων (50%).

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 6

4. Πρόγραμμα Σπουδών ακαδημαϊκού έτους 2012-2013

ΠΡΩΤΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

KA-100	Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία I	Πλεξουσάκη
KA-110	Εθνογραφία μη Δυτικών κοινωνιών	Τσεκένης
KA-140	Ιστορία της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας	Γαλανή-Μουτάφη
I-200	Εισαγωγή στην Ιστορία	Εξερτζόγλου
I-235	Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (1300-1839)	Γκαρά
I-241	Ιστορία Αρχαίου Κόσμου I: Πολιτεύματα και πολιτική ιστορία στην Αρχαία Ελλάδα	Αναστασιάδης

Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

KA-101	Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία II	Πετρίδου
I-221	Κράτος και κοινωνία στη Νεότερη Ελλάδα (19ος-αρχές 20ού αι.)	Γιαννιτσιώτης
I-265	Ευρώπη και ιστορία των «λαών χωρίς ιστορία»	Σταματογιαννοπούλου
OI-400	Αρχές της Οικονομικής	Μπέλλας
Φ-471	Εισαγωγή στην Πολιτική Φιλοσοφία	Ιακώβου
ΕΓΛ-01	Αγγλικά I	Νικολαρέα

Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

KA-141	Ανθρωπολογική θεωρία	Γιαννακόπουλος
KA-150	Οικονομική Ανθρωπολογία	Γαλανή-Μουτάφη
KA-192	Ανθρωπολογία της μουσικής	Πανόπουλος
I-214	Εισαγωγή στην κοινωνική και πολιτισμική ιστορία του Βυζαντίου	Σμαρνάκης
ΓΛ-300	Εισαγωγή στη Γλωσσολογία	Κανάκης
ΕΓΛ-02	Αγγλικά II	Νικολαρέα

Δ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

KA-112	Ελληνική Εθνογραφία	Παπαταξιάρχης
KA-120	Ανθρωπολογία της συγγένειας	Καντσά
KA-130	Ανθρωπολογία της θρησκείας, της τελετουργίας και των συμβολικών συστημάτων	Πανόπουλος
I-208	Προφορική ιστορία	Χαντζαρούλα
I-218	Κοινωνική και πολιτισμική ιστορία της Μεσαιωνικής και Πρώιμης Νεότερης Ευρώπης	Πλακωτός
I-242	Ιστορία αρχαίου κόσμου II: Δομές και λειτουργία μιας μεσογειακής πολιτείας	Δουκέλλης
I-267	Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία	Καράβας

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τα μαθήματα του πρώτου διετούς κύκλου είναι υποχρεωτικά.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ (Ε΄-Ζ΄)

ΚΑ-102	Ζητήματα Αφρικανικής Εθνογραφίας Ι	Τσεκένης
I-222	Ανοχή, Καταστολή και Ετερότητα στη Μεσαιωνική και Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη	Πλακωτός
I-224	Οικονομία και Υλικός Πολιτισμός στην Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη	Πλακωτός
I-227	Πόλεις και διακυβέρνηση στην Ευρώπη τον 19 ^ο αι.	Γιαννιτσιώτης
I-233	Ισλάμ & Χριστιανισμός στους πρώιμους νεότερους χρόνους	Γκαρά
I-245	Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου IV: Πολιτικές και κοινωνικές ιδέες και συμπεριφορές από τον Αλέξανδρο στον Ιουστινιανό	Δουκέλλης
I-258	Συγγένεια, γάμος, οικογένεια στον οθωμανικό και ελληνικό χώρο (18 ^ο ς - 19 ^ο ς αι.)	Σταματογιαννοπούλου
I-272	Φύλο και εργασία στη νεότερη και σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία	Χαντζαρούλα
I-291	Ζητήματα Ιστοριογραφίας & Αρχαίου Κόσμου	Δουκέλλης
OI-402	Ιστορία της οικονομικής σκέψης	Μπέλλας
OI-404	Θέματα θεωρίας οικονομικής ανάπτυξης	Μπέλλας
K-360	Κοινωνική θεωρία	Ιακώβου
ΞΓΛ-04	Αγγλικά IV	Νικολαρέα
ΠΑ/Σ-001	ΠΑ/Σ Όψεις της έννοιας του προσώπου (Αφρική, Μελανησία)	Τσεκένης
ΠΑ/Σ-026	ΠΑ/Σ Ιστορική Δημογραφία	Καράβας
ΠΑ/Σ-028	ΠΑ/Σ Κανόνες και πρακτικές στη μεταβίβαση αγαθών στον ελληνοθωμανικό χώρο, 18 ^ο ς -19 ^ο ς αι.	Σταματογιαννοπούλου
ΠΑ/Σ-030	ΠΑ/Σ Ιστοριογραφία του Βυζαντίου	Σμαρνάκης
ΠΑ/Σ-034	ΠΑ/Σ Στοιχεία Πραγματολογίας	Κανάκης
ΠΑ/Σ-050	ΠΑ/Σ Βιοπολιτική, βιοεξουσία: Αρεντ, Φουκώ, Αγκάμπεν	Ιακώβου

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ (ΣΤ΄-Η΄)

ΚΑ-122	Ανθρωπολογία των φύλων	Γιαννακόπουλος
ΚΑ-129	Ανθρωπολογία της επιστήμης	Καντσά
ΚΑ-153	Ανθρωπολογία του Τουρισμού	Γαλανή-Μουτάφη
ΚΑ-180	Ανθρωπολογία της εκπαίδευσης	Πλεξουσάκη
ΚΑ-191	Ανθρωπολογία του ήχου	Πανόπουλος
I-212	Ιστορία του τοπίου	Δουκέλλης
I-217	Πόλεμος και Κοινωνία στο Βυζάντιο	Σμαρνάκης
I-220	Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία	Καράβας

I-232	Σλαβικοί Λαοί στα Βαλκάνια (15 ^{ος} -18 ^{ος} αι.)	Γκαρά
I-256	Βυζάντιο και Δύση (11 ^{ος} -15 ^{ος} αι.)	Σμαρνάκης
I-273	Εισαγωγή στη Φιλοσοφία της Ιστορίας	Ιακώβου
ΞΓΛ-03	Αγγλικά ΙΙΙ	Νικολαρέα
ΠΑ/Σ-004	ΠΑ/Σ Ιστορία Αρχαίου Κόσμου ΙΙΙ: Ζητήματα αρχαιοελληνικής ιστοριογραφίας και κριτικής των πηγών	Αναστασιάδης
ΠΑ/Σ-022	ΠΑ/Σ Μετανάστευση και μεταναστευτικοί πληθυσμοί	Τοπάλη
ΠΑ/Σ-032	ΠΑ/Σ Ανθρωπολογία του αστικού χώρου	Γιαννακόπουλος
ΠΑ/Σ-039	Εθνογραφία της Μεσογείου	Πλεξουσάκη
ΠΑ/Σ-044	ΠΑ/Σ Μνήμη, Ιστορία και αναπαράσταση του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου: Η γενοκτονία των Εβραίων της Ευρώπης	Χαντζαρούλα
ΠΑ/Σ-051	ΠΑ/Σ Ανθρωπογλωσσολογία	Κανάκης
ΠΑ/Σ-052	ΠΑ/Σ Αναπαραστάσεις της Ανατολής και του Ισλάμ στη Μεσαιωνική και Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη	Πλακωτός
ΠΑ/Σ-053	ΠΑ/Σ «Γειτονιά», «κοινότητα» και πόλη στη μετεμφυλιακή Ελλάδα	Γιαννιτσιώτης
ΠΑ/Σ-054	ΠΑ/Σ Ταξίδι και ταξιδιώτες στον οθωμανικό χώρο	Γκαρά

5. Θερινή Πρακτική Άσκηση

Επιστημονική Υπεύθυνη: Έφη Πλεξουσάκη

Συντονιστική Επιτροπή: Γιάννης Γιαννιτσιώτης, Χαρίλαος Εξερτζόγλου, Μαρία Σταματογιαννοπούλου

Η Θερινή Πρακτική Άσκηση εντάχθηκε στο Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος με την υπ' αριθμόν 8/21.05.2003 απόφαση της Γ.Σ. και απευθύνεται σε προπτυχιακούς τεταρτοετείς και τριτοετείς φοιτητές και φοιτήτριες. Αντιστοιχεί σε 10 διδακτικές μονάδες, δεν βαθμολογείται και λογίζεται ως ένα επιπλέον μάθημα σε σχέση με εκείνα τα οποία απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου.

Η Θερινή Πρακτική Άσκηση χρηματοδοτήθηκε από το «Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης» του Πανεπιστημίου Αιγαίου στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση» (ΕΠΕΑΕΚ) ΙΙ (μέτρο 2.4, ενέργεια 2.4.2.) του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης για το διάστημα από 2002 έως 2005 και στη Β' Φάση του ίδιου Προγράμματος από το 2006-2009. Η τελευταία χρηματοδότηση της Πρακτικής Άσκησης προέρχεται το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» (ΕΣΠΑ 2007-2013).

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Η Θερινή Πρακτική Άσκηση (Θ.Π.Α) στοχεύει να εξοικειώσει τους φοιτητές/-τριες με επιστημονικές μεθόδους που αφορούν στη διαχείριση και οργάνωση αρχαιολογικού υλικού, στην επιτόπια συλλογή πληροφοριών, στη χρήση τους για την οργάνωση εκθέσεων και άλλων δραστηριοτήτων (π.χ. εργαστήρια για παιδιά και ενήλικες) στην

ταξινόμηση ερευνητικού υλικού σε βάσεις δεδομένων, στην αποδελτίωση υλικού, στη σύνταξη ευρετηρίων, κ.ά.

Μέσω της Θ.Π.Α. επιδιώκεται: α) να προσεγγίσουν οι φοιτητές/-τριες από μία διαφορετική, σε σχέση με τη συμμετοχή τους σε μαθήματα, σκοπιά γνωστικές περιοχές της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Ιστορίας, β) να γνωρίσουν επαγγελματικούς χώρους (ιστορικά αρχεία, ερευνητικά κέντρα και ιδρύματα, μουσεία, οργανισμούς παροχής κοινωνικών υπηρεσιών) όπου χρησιμοποιούνται τα επιστημονικά εργαλεία και οι μέθοδοι τις οποίες έχουν διδαχθεί, και γ) να γίνει γνωστή στους συγκεκριμένους επιστημονικούς επαγγελματικούς χώρους η φυσιογνωμία των αποφοίτων του Τμήματος.

Στο πλαίσιο της Πρακτικής Άσκησης οι φοιτητές/τριες: α) εξοικειώνονται με μεθόδους που αφορούν στην διαχείριση και ταξινόμηση αρχειακού υλικού, στη συλλογή ερευνητικού υλικού μέσω αρχειακής ή επιτόπιας έρευνας, στη χρήση ερευνητικών δεδομένων για την οργάνωση εκθέσεων και άλλων δραστηριοτήτων (π.χ. εργαστήρια για παιδιά και ενήλικες), στην ταξινόμηση ερευνητικού υλικού σε βάσεις δεδομένων, στην αποδελτίωση υλικού, στη σύνταξη ευρετηρίων κ.ά.

Το ΠΠΑ απευθύνεται, κατά κύριο λόγο, σε τεταρτοετείς και τριτοετείς φοιτητές και φοιτήτριες, οι οποίοι κάθε ακαδημαϊκό έτος έχουν την δυνατότητα να εργαστούν, αμειβόμενοι από το ΠΠΑ, κατά την διάρκεια των μηνών Ιουλίου και Αυγούστου (η διάρκεια της άσκησης δεν μπορεί να είναι λιγότερη από 1 μήνα) σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, όπως οι παραπάνω. Επιδίωξη του τμήματος είναι να έχει την δυνατότητα ένας μεγάλος αριθμός φοιτητών να συμμετάσχει μία τουλάχιστον φορά στην διάρκεια των σπουδών του στη θερινή, όπως αποκαλείται, άσκηση.

Επιπλέον δίδεται η δυνατότητα στους φοιτητές και στις φοιτήτριες να πραγματοποιούν άσκηση και κατά τη διάρκεια των δύο εξαμήνων σπουδών, στους φορείς που εδρεύουν στη Μυτιλήνη. Η άσκηση περιλαμβάνει δύο περιόδους, για δύο ξεχωριστές ομάδες φοιτητών: (Νοέμβριο-Φεβρουάριο) και (Μάρτιο-Μάιο).

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ

Τέλος, το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης οργανώνει κάθε χρόνο εκπαιδευτικές εκδρομές (διάρκειας 4-6 ημερών) που απευθύνονται σε διαφορετικές ομάδες φοιτητών. Η πρώτη απευθύνεται στους τριτοετείς και τεταρτοετείς φοιτητές οι οποίοι θα έχουν την δυνατότητα να επισκεφτούν και να γνωρίσουν από κοντά ιστορικά αρχεία, μουσεία, ερευνητικά κέντρα στα οποία θα μπορέσουν να ασκηθούν την τρέχουσα χρονιά.

Το δεύτερο είδος εκδρομών απευθύνεται στους πρωτοετείς και δευτεροετείς φοιτητές και φοιτήτριες και στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών και των φοιτητριών με την ερευνητική διαδικασία μέσα από εργασίες που θα εκπονήσουν επί τέσσερις ημέρες στο πλαίσιο ενός αρχείου, ενός μουσείου ή οποιασδήποτε άλλης οργανωμένης ερευνητικής δραστηριότητας. Οι εκδρομές αυτές εντάσσονται σε δύο θεματικές ενότητες, ανάλογα με το ανθρωπολογικό ή το ιστορικό περιεχόμενό τους, με τίτλο: «**Η ανθρωπολογία έξω από το Πανεπιστήμιο**» και «**Μια βδομάδα στο αρχείο**» και πραγματοποιούνται είτε το χειμερινό, είτε το εαρινό εξάμηνο.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Για την διεξαγωγή της Πρακτικής Άσκησης συνεργάζονται:

η Επιστημονική Υπεύθυνη του Προγράμματος, η Συντονιστική Επιτροπή από την ίδια και το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης με υπεύθυνη την κ. **Ανθή Βαΐου** Ταχυδρομική

διεύθυνση: Κτίριο Διοίκησης, Λόφος Πανεπιστημίου, Τ.Κ. 81 100, Μυτιλήνη,
Τηλέφωνο: 22510-36188 Ηλεκτρονική διεύθυνση: ava@lesvos.aegean.gr.

Η επιλογή των φοιτητών/-τριών που συμμετέχουν στην άσκηση γίνεται από τη συντονιστική επιτροπή με βάση συγκεκριμένα κριτήρια που έχουν οριστεί από την ίδια και εγκριθεί από τη Γ.Σ. του Τμήματος. Δικαίωμα συμμετοχής έχουν οι τριτοετείς και τεταρτοετείς φοιτητές/-τριες που έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε τουλάχιστον 14 μαθήματα.

Στις αρχές του κάθε εξαμήνου πραγματοποιείται ενημερωτική συνάντηση της υπεύθυνης του Προγράμματος και των διδασκόντων που συμμετέχουν στη Θ.Π.Α. με τους φοιτητές/-τριες με αντικείμενο την παρουσίαση της θερινής άσκησης και της επιστημονικής ταυτότητας και των δραστηριοτήτων των φορέων στους οποίους προσφέρονται το συγκεκριμένο έτος θέσεις άσκησης. Στη συνέχεια οι φοιτητές/-τριες καλούνται να υποβάλλουν αιτήσεις συμμετοχής επιλέγοντας κατά σειρά προτεραιότητας τρεις φορείς στους οποίους επιθυμούν να ασκηθούν. Οι περιορισμοί που τίθενται στον αριθμό των φοιτητών/-τριών που γίνονται δεκτοί/-ές αφορά μόνο τις προσφερόμενες κατ' έτος θέσεις άσκησης στους φορείς υποδοχής με τους οποίους συνεργάζεται το Πρόγραμμα.

Για κάθε ασκούμενο/η ορίζεται επιβλέπων/-ουσα γνωστικού αντικείμενου σχετικού με το θέμα της Θ.Π.Α. οι οποίοι/-ες συνεργάζονται με τους υπεύθυνους/-ες επιβλέποντες/-ουσες στους φορείς υποδοχής προκειμένου να οριστούν συγκεκριμένες εργασίες για τους ασκούμενους/-ες.

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΣΚΟΥΜΕΝΩΝ

Ο φοιτητής/-τρια καταθέτει στον επιβλέποντα/-ουσα έκθεση η οποία περιλαμβάνει: 1) συστηματική καταγραφή του έργου που του/της ανατέθηκε, 2) αναφορά στις μεθόδους με τις οποίες εργάστηκε, και 3) περιγραφή και αποτίμηση της εμπειρίας που αποκόμισε. Η έκθεση αυτή θα συνοδεύεται από πρωτόκολλο αξιολόγησης της εργασίας του ασκούμενου/-ης από τον επιβλέποντα/-ουσα στο συνεργαζόμενο φορέα.

ΗΜΕΡΙΔΑ ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η τμηματική υπεύθυνη της Θ.Π.Α. σε συνεργασία με τη συντονιστική επιτροπή και τους διδάσκοντες/-ουσες που συμμετείχαν διοργανώνουν, τον μήνα Νοέμβριο, ημερίδα με αντικείμενο την αξιολόγηση της άσκησης των φοιτητών/-τριών και τις προοπτικές της Θ.Π.Α. Συγκεκριμένα, οι φοιτητές/-τριες παρουσιάζουν τις εργασίες τους και οι συνεργάτες/-ιδες στους φορείς παρουσιάζουν αφενός τη φυσιολογία του φορέα και τις δραστηριότητες του, αφετέρου τις συγκεκριμένες δραστηριότητες στις οποίες ενέπλεξαν τους ασκούμενους/-ες. Ευρύτερος στόχος της ημερίδας, εκτός από την δημοσιοποίηση των εργασιών του συγκεκριμένου έτους, είναι να επιτρέψει στους φοιτητές/-τριες να διαμορφώσουν σαφή εικόνα τόσο των ερευνητικών πεδίων στα οποία μπορούν να εξειδικευθούν όσο και των προοπτικών (επαγγελματικών και ερευνητικών) που ανοίγονται μέσα από τις σπουδές τους.

Για περισσότερη Θ.Π.Α.:

http://www.aegean.gr/socialanthropology/iridion/html/akadhmaika_pro_therinh.php.

Δ. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Κοινωνική και Ιστορική Ανθρωπολογία

1. Οργάνωση του Προγράμματος

ΤΟ Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας οργανώνει και λειτουργεί διετές Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Κοινωνική και Ιστορική Ανθρωπολογία», σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 2083/92. Το Πρόγραμμα άρχισε να λειτουργεί το ακαδημαϊκό έτος 2001-2002 και έχει ως αντικείμενο τη διεπιστημονική μελέτη των σύγχρονων και ιστορικών κοινωνιών και πολιτισμικών συστημάτων από την πλευρά της κοινωνικής και ιστορικής ανθρωπολογίας. Το Πρόγραμμα έχει ως στόχο τη μετεκπαίδευση νέων επιστημόνων και απονέμει μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης σε δύο κατευθύνσεις, την ανθρωπολογική και την ιστορική κατεύθυνση. Κατά τη διάρκεια του θέρους μετά το δεύτερο εξάμηνο σπουδών οι φοιτητές/-τριες υποχρεούνται να διεξαγάγουν θερινή άσκηση. Στην αρχή του τρίτου εξαμήνου οι φοιτητές/-τριες επιλέγουν μια από τις δύο κατευθύνσεις που προσφέρονται στο Πρόγραμμα.

Ο διετής κύκλος μαθημάτων συνιστά κυρίως ένα πεδίο εντατικής προετοιμασίας στους βασικούς τομείς της σύγχρονης κοινωνικής και ιστορικής ανθρωπολογίας, ενώ παράλληλα εξειδικεύεται στην εθνογραφία και κοινωνική ιστορία του ευρύτερου ελληνικού, βαλκανικού και μεσογειακού χώρου. Για την επιτυχή αποφοίτηση απαιτείται εκπόνηση μεταπτυχιακής εργασίας η οποία επιλέγεται και οργανώνεται κατά το τέταρτο εξάμηνο και ολοκληρώνεται σε διάστημα όχι μεγαλύτερο του ενός εξαμήνου, πέραν του τετάρτου.

Στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι ΑΕΙ του εσωτερικού και του εξωτερικού, όλων των ειδικοτήτων, τόσο στις Ανθρωπιστικές και Κοινωνικές όσο και στις Θετικές Επιστήμες. Η παρακολούθηση των μεταπτυχιακών μαθημάτων δεν προϋποθέτει ειδικές γνώσεις στην κοινωνική ανθρωπολογία ή την ιστορία. Μετά τη δημοσίευση της σχετικής προκήρυξης στον ημερήσιο τύπο, και όπως αυτή ορίζει, οι υποψήφιοι υποβάλλουν στο Τμήμα αίτηση συμμετοχής στις εξετάσεις εισαγωγής και βιογραφικό σημείωμα. Οι υποψήφιοι διαγωνίζονται σε μία τουλάχιστον από τις δύο ξένες γλώσσες στις οποίες είναι γραμμένο το μεγαλύτερο μέρος της χρησιμοποιούμενης βιβλιογραφίας στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα (αγγλικά και γαλλικά). Επίσης διαγωνίζονται γραπτώς σε θέματα που προέρχονται από μια καθορισμένη βιβλιογραφία την οποία προμηθεύονται εγκαίρως από τη Γραμματεία του Τμήματος. Τέλος, οι υποψήφιοι συμμετέχουν και σε προφορική συνέντευξη.

Οι φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθούν τις διαλέξεις και τα σεμινάρια των μεταπτυχιακών μαθημάτων όπως αυτά προσδιορίζονται στο πρόγραμμα. Τα μεταπτυχιακά μαθήματα συνήθως συνδυάζουν τη διάλεξη με τη σεμιναριακής μορφής ανάπτυξη κάποιων θεμάτων. Στη διάλεξη, ο διδάσκων/-ουσα αναπτύσσει το θέμα και ακολουθεί συζήτηση. Στο σεμινάριο, ένας ή περισσότεροι φοιτητές έχουν την ευθύνη να παρουσιάσουν ένα ζήτημα που εξειδικεύει ορισμένες πλευρές της διάλεξης και να θέσουν τις βάσεις για μια συστηματική, εις βάθος συζήτηση με τους συναδέλφους του. Ο ακριβής κύκλος των διαλέξεων και των σεμιναρίων μαζί με την προτεινόμενη βιβλιογραφία αναγράφονται στον οδηγό του μαθήματος. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/-τριες αξιολογούνται στη βάση της προφορικής συμμετοχής, των σεμιναρίων που παρουσιάζουν και των γραπτών εργασιών που εκπονούν κατά μάθημα.

Οι απόφοιτοι του προγράμματος έχουν το δικαίωμα να υποβάλλουν ερευνητική πρόταση για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής στο Τμήμα, η οποία, αν εγκριθεί, επιτρέπει στον υποψήφιο/-α διδάκτορα να εργαστεί για την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος. Κατά τη διάρκεια της επιτόπιας έρευνας υπάρχει τακτική συνεργασία ανάμεσα στον ερευνητή/-τρια φοιτητή/-τρια και στον επόπτη/-τρια καθηγητή/-τρια. Η τελική αξιολόγηση και κρίση της διδακτορικής διατριβής γίνεται από επταμελή εξεταστική επιτροπή στην οποία συμμετέχουν ο επιβλέπων/-ουσα καθηγητής/-τρια, τα άλλα μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής και δύο άλλα μέλη ΔΕΠ του ίδιου ή άλλου ΑΕΙ και της ίδιας ή συγγενούς επιστημονικής ειδικότητας.

Η ανθρωπολογική και ιστορική προσέγγιση του πολιτικού, η ιστορία των πόλεων, οι χωρικές προσεγγίσεις του φύλου, της ταυτότητας και γενικότερα του πολιτισμού, το φύλο, η σεξουαλικότητα και η ιδιότητα του πολίτη, η υγεία, το σώμα και η βιοπολιτική, η κοινωνική και πολιτισμική συγκρότηση της ψυχικής ασθένειας, η συγγένεια, οι τεχνολογικοί μετασχηματισμοί και οι νέες μορφές συσχετικότητας, η εθνογραφία του σχολείου, του αθλητισμού, του ασκητισμού, η θρησκεία και η μετανάστευση, η παιδική και νεανική ηλικία, το φύλο και η εθνική ταυτότητα στη λογοτεχνία, η γελοιογραφία και η πολιτική κριτική, οι πρακτικές της ανάγνωσης σε σχέση με την ταυτότητα και την πολιτική αποτελούν παραδείγματα των τομέων της διδακτορικής έρευνας που διεξάγεται στο Τμήμα μας. Την εύρυθμη λειτουργία του Προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών εγγυάται η μακρά εμπειρία του Τμήματος στη προσφορά μεταπτυχιακών κύκλων μαθημάτων.

2. Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του ΠΜΣ «Κοινωνική και Ιστορική Ανθρωπολογία»

ΑΡΘΡΟ 1. ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το Πρόγραμμα διοικείται από την Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του Τμήματος. Η Γ.Σ.Ε.Σ. αποτελεί το αρμόδιο όργανο για θέματα εποπτείας, σχεδιασμού και αξιολόγησης μεταπτυχιακών σπουδών εν γένει και κατά συνέπεια εκφράζει την πολιτική του Τμήματος σχετικά με το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα. Την Γ.Σ.Ε.Σ. απαρτίζουν ο Πρόεδρος του Τμήματος, τα μέλη ΔΕΠ και δύο εκπρόσωποι των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών.

Με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. ορίζεται Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) που είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και συντονισμό της Λειτουργίας του Προγράμματος. Η Σ.Ε. απαρτίζεται από τρία μέλη ΔΕΠ του Τμήματος που έχουν αναλάβει έργο στα πλαίσια του ΠΜΣ. Η Σ.Ε. είναι επίσης αρμόδια για τον καθορισμό των ειδικότερων υποχρεώσεων των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών που παρακολουθούν το Πρόγραμμα.

Με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. επίσης ορίζεται μέλος ΔΕΠ στη βαθμίδα του Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή ως Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών με έργο την προώθηση της αποτελεσματικής εφαρμογής του Π.Μ.Σ. Στον Διευθυντή Σπουδών μπορεί να επιτραπεί μερική απαλλαγή από τα διδακτικά του καθήκοντα. Ο Διευθυντής Σπουδών προεδρεύει της Συντονιστικής Επιτροπής, συντονίζει το προσωπικό του Προγράμματος, εποπτεύει των εργασιών του και εφαρμόζει τις αποφάσεις και υποδείξεις των ανωτέρω συλλογικών οργάνων του Προγράμματος. Με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. επίσης ορίζεται ως Αναπληρωτής Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών μέλος ΔΕΠ στη βαθμίδα του Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή. Ο

Αναπληρωτής Διευθυντής αντικαθιστά στα καθήκοντά του τον Διευθυντή όταν αυτός απουσιάζει ή κωλύεται

Τα Όργανα του Πανεπιστημίου Αιγαίου που επίσης συμμετέχουν στην οργάνωση και την εν γένει λειτουργία του ΠΜΣ είναι τα εξής:

–Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ είναι αρμόδια για κάθε θέμα διοικητικού ή οργανωτικού χαρακτήρα που σχετίζεται με τις μεταπτυχιακές σπουδές.

–Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, αρμόδια για τον συντονισμό και την εποπτεία των μεταπτυχιακών προγραμμάτων όλων των Τμημάτων.

ΑΡΘΡΟ 2. ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών στην Κοινωνική και Ιστορική Ανθρωπολογία υλοποιείται από το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Το Πρόγραμμα λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2001-2002, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 10 έως 12 του ν. 2083/92.

ΑΡΘΡΟ 3. Αντικείμενο-Σκοπός

Σκοπός του προτεινόμενου προγράμματος είναι η εξειδίκευση σε ορισμένους τομείς της κοινωνικής και ιστορικής ανθρωπολογίας, η εμβάθυνση στις μεσογειακές, βαλκανικές και ευρωπαϊκές ανθρωπολογικές και ιστορικές σπουδές, η προαγωγή της ανθρωπολογικής έρευνας στη νεοελληνική κοινωνία και ιστορία (από το 19ο αιώνα μέχρι σήμερα) με συγκριτικό προσανατολισμό στον ευρύτερο ιστορικό και πολιτισμικό χώρο στον οποίο εντάσσονται οι κοινωνίες της ελλαδικής χερσονήσου, και τέλος, η κατάρτιση στελεχών εξειδικευμένων στην ανθρωπολογική και ιστορική έρευνα.

Ειδικότερα το Πρόγραμμα σκοπεύει:

–Να προσφέρει στους φοιτητές/-τριές του τις απαραίτητες γνώσεις, εμπειρίες και δεξιότητες που θα τους καταστήσουν ικανούς να επιδιώξουν επαγγελματική σταδιοδρομία σε τομείς επιστημονικής εργασίας που σχετίζονται με την κοινωνική ανθρωπολογία και την ιστορία.

–Να προάγει τις Επιστήμες της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας τόσο στον τομέα της θεωρίας όσο και της εμπειρικής έρευνας και των συνεπαγόμενων εφαρμογών της.

ΑΡΘΡΟ 4. Απονεμόμενοι Μεταπτυχιακοί τίτλοι

α. Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ)

Το ΠΜΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ απονέμει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Master's) με δυνατότητα εξειδίκευσης σε μια από τις παρακάτω κατευθύνσεις:

α. Κοινωνική Ανθρωπολογία

β. Ιστορία

β. Διδακτορικό Δίπλωμα

Το ΠΜΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ απονέμει Διδακτορικό Δίπλωμα στην Κοινωνική Ανθρωπολογία και την Ιστορία.

ΑΡΘΡΟ 5. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας ξεκίνησε την λειτουργία Μεταπτυχιακού Προγράμματος Ειδίκευσης διάρκειας από το ακαδημαϊκό έτος 2001-2002.

5.1 ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΚΤΕΩΝ

Ο ανώτατος αριθμός εισακτέων για κάθε ακαδημαϊκό έτος, καθορίζεται με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. Ο αριθμός των υποψηφίων που τελικά θα επιλεγούν συναρτάται με την επίδοση των υποψηφίων κατά τη διαδικασία επιλογής και μπορεί να είναι μικρότερος από τον αριθμό εισακτέων που προσδιορίζεται στη σχετική πρόσκληση ενδιαφέροντος.

5.2. Διαδικασία υποβολής αιτήσεων υποψηφίων

Μεταπτυχιακών

Η πρόσκληση ενδιαφέροντος για την υποβολή υποψηφιοτήτων στο ΠΜΣ δημοσιεύεται τουλάχιστον δύο μήνες πριν το τέλος Ιουνίου και περιέχει όλες τις πληροφορίες για τον τρόπο υποβολής των αιτήσεων, τα απαραίτητα προσόντα, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και τα κριτήρια επιλογής. Η προθεσμία υποβολής αιτήσεων ορίζεται από την Γ.Σ.Ε.Σ. Οι αιτήσεις είναι έγκυρες αν υποβληθούν απευθείας στη Γραμματεία του Τμήματος ή ταχυδρομηθούν εντός της παραπάνω προθεσμίας.

5.3. Διαδικασία Επιλογής υποψηφίων για ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Τα απαραίτητα δικαιολογητικά για τη συμμετοχή στη διαδικασία επιλογής είναι:

- Αίτηση
- Πτυχίο Ανώτατης Σχολής (στην περίπτωση που ο τίτλος έχει αποκτηθεί στην αλλοδαπή πρέπει να συνοδεύεται από πιστοποιητικό ισοτιμίας του ΔΟΑΤΑΠ)
- Αναλυτική βαθμολογία (ισχύει και για όσους αποκτήσουν πτυχίο μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής)
- Υπόμνημα που να αναφέρονται τα ερευνητικά ενδιαφέροντα του υποψηφίου καθώς και τους λόγους για τους οποίους επιθυμεί να συνεχίσει τις σπουδές του σε μεταπτυχιακό επίπεδο (1000-2000 λέξεις).
- Βιογραφικό σημείωμα
- Δύο (2) συστατικές επιστολές.
- Διπλώματα ξένων γλωσσών (αν υπάρχουν)
- Εργασία που έχει κατατεθεί κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών σπουδών.

Στο ΠΜΣ για απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης γίνονται δεκτοί υποψήφιοι οι οποίοι θα πρέπει:

- να είναι πτυχιούχοι Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή αντίστοιχων τμημάτων της αλλοδαπής καθώς και πτυχιούχοι Τμημάτων Τ.Ε.Ι., σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 5 παρ. 12γ του Ν.2916/2001 (ΦΕΚ 114 τ. Α).
- να επιτύχουν σε γραπτές εξετάσεις που πιστοποιούν τη γνωστική επάρκεια στην αγγλική ή στη γαλλική γλώσσα.
- να επιτύχουν σε προφορική συνέντευξη.

Η αξιολόγηση των υποψηφίων, οι οποίοι μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες έχουν προσκομίσει όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, πραγματοποιείται σε τρεις φάσεις:

1. Η πρώτη φάση αφορά τον έλεγχο των τυπικών προσόντων των υποψηφίων. Απαραίτητη προϋπόθεση μετάβασης στην επόμενη φάση είναι η κατάθεση όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών.

2. Στην δεύτερη φάση αξιολόγησης συμμετέχουν όσοι κρίθηκαν επιτυχόντες της α' φάσης και περιλαμβάνει τη διαδικασία των γραπτών εξετάσεων στην ξένη γλώσσα.

3. Η τρίτη φάση αφορά την προσωπική συνέντευξη στην οποία προσέρχονται όλοι οι υποψήφιοι που επέτυχαν στη δεύτερη φάση και πραγματοποιείται στην έδρα του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας μετά τις γραπτές εξετάσεις.

Για τον καθορισμό της σειράς επιτυχίας λαμβάνονται υπόψη με συντελεστές βαρύτητας που καθορίζει και μπορεί να αναπροσαρμόζει η Γ.Σ.Ε.Σ.:

- Η επίδοση στην προφορική συνέντευξη
- Η επίδοση στις γραπτές εξετάσεις γλώσσας
- Ο βαθμός του πτυχίου
- Ο βαθμός σε μαθήματα που ανήκουν σε συναφή γνωστικά αντικείμενα
- Η γενικότερη εικόνα του υποψηφίου που προκύπτει από το υπόμνημα, το βιογραφικό σημείωμα και τις συστατικές επιστολές.

5.4. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΡΟΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Η Γ.Σ.Ε.Σ. ορίζει Επιτροπή Εισαγωγής αποτελούμενη από 3 (τρία) τακτικά και 2 (δύο) αναπληρωματικά μέλη ΔΕΠ η οποία, μετά την ολοκλήρωση των εξετάσεων, συνυπολογίζοντας τις επιδόσεις των υποψηφίων στα προαναφερθέντα κριτήρια επιλογής, καταρτίζει κατάλογο επιλογής των επιτυχόντων και επιλαχόντων και παρουσιάζει τις προτάσεις της στη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος.

Τα αποτελέσματα ανακοινώνονται και κοινοποιούνται ταχυδρομικώς στους ενδιαφερόμενους. Οι τελευταίοι καλούνται να απαντήσουν επίσης γραπτά εντός 7 ημερών αν αποδέχονται ή όχι την ένταξη τους στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα.

Η μη απάντηση μέσα στην παραπάνω προθεσμία από υποψήφιο που έχει επιλεγεί, ισοδυναμεί με παραίτηση από την υποψηφιότητα του. Εφόσον υπάρξουν παραιτήσεις η Γραμματεία ενημερώνει τους αμέσως επόμενους στη σειρά αξιολόγησης από τον σχετικό κατάλογο επιλαχόντων.

5.5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Για την απονομή του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης απαιτείται η επιτυχής εξέταση σε όλα τα μαθήματα. Επιπλέον συνυπολογίζεται η επιτυχής διεκπεραίωση της διαδικασίας έρευνας, συγγραφής και υποστήριξης της μεταπτυχιακής εργασίας ειδίκευσης, καθώς και η συμμετοχή του σπουδαστή στις εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες του προγράμματος.

5.6.1. ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Για το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης απαιτείται η επιτυχής ολοκλήρωση των υποχρεώσεων των φοιτητών/-τριών κατά τη διάρκεια τριών διδακτικών εξαμήνων και ακολούθως η εκπόνηση Μεταπτυχιακής Εργασίας Ειδίκευσης (διπλωματικής εργασίας) η οποία πρέπει να ολοκληρωθεί σε διάστημα όχι μικρότερο του ενός εξαμήνου και όχι μεγαλύτερο των δύο εξαμήνων.

5.6.2. ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Για κάθε μεταπτυχιακό/-ή φοιτητή/-τρια η Γ.Σ.Ε.Σ. μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής ορίζει σύμβουλο-καθηγητή από το σύνολο των διδασκόντων στο πρόγραμμα. Ο σύμβουλος καθηγητής παρακολουθεί την πορεία του φοιτητή/-τριας, τον συμβουλεύει σε ακαδημαϊκά, οργανωτικά ή διοικητικά θέματα και εισηγείται σε ζητήματα που αφορούν τον συγκεκριμένο/-η φοιτητή/-τρια. Ο ορισμός του συμβούλου – καθηγητή γίνεται αμέσως με την εγγραφή του στο ΠΜΣ και αποβλέπει στην άμεση προσφορά υπηρεσιών για τον προσδιορισμό των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών και την επιλογή του προγράμματος μαθημάτων.

5.6.3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης απαιτούνται 36 διδακτικές μονάδες και 120 πιστωτικές μονάδες από μαθήματα που προσφέρονται στο Π.Μ.Σ και την εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας Ειδίκευσης.

Οι διδακτικές μονάδες του κάθε μαθήματος είναι τρεις (3) και οι πιστωτικές μονάδες δέκα (10) και αντιστοιχούν σε τρεις ώρες διδασκαλίας την εβδομάδα. Η εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Εργασίας Ειδίκευσης αντιστοιχεί σε εννέα διδακτικές μονάδες και τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες.

Τα μαθήματα των δύο πρώτων εξαμήνων είναι υποχρεωτικά και η επιτυχής ολοκλήρωσή τους είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την παρακολούθηση του τρίτου εξαμήνου. Κατά το τρίτο εξάμηνο οι φοιτητές καλούνται να επιλέξουν ανάμεσα α) στην Ανθρωπολογική ή β) την Ιστορική κατεύθυνση. Οι υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο της κατεύθυνσης που επέλεξαν είναι να παρακολουθήσουν το υποχρεωτικό μάθημα της κατεύθυνσης και ένα τουλάχιστον από τα μαθήματα που προσφέρονται σε αυτήν. Το τρίτο μάθημα μπορούν να επιλέξουν είτε από τα μαθήματα της κατεύθυνσης που δεν επέλεξαν είτε από τα υπόλοιπα προσφερόμενα μαθήματα της κατεύθυνσής τους.

Μετά το τέλος του τρίτου εξαμήνου και την κάλυψη των υποχρεώσεών τους οι φοιτητές εκπονούν τη Μεταπτυχιακή Εργασία τους η ολοκλήρωση της οποίας είναι υποχρεωτική για την απονομή του Μεταπτυχιακού Διπλώματος

Το ακριβές πρόγραμμα μαθημάτων του Μεταπτυχιακού Προγράμματος καθορίζεται από την Γ.Σ.Ε.Σ.

5.6.4. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Οι φοιτητές/-τριες του προγράμματος υποβάλλονται στο τέλος κάθε εξαμήνου σε αξιολόγηση σε όλα τα μαθήματα που διδάχθηκαν στο εξάμηνο αυτό. Οι φοιτητές/-τριες αφενός υπογράφουν στο δελτίο παρουσίας και αξιολόγησης, πιστοποιώντας έτσι τη φυσική τους παρουσία στα μαθήματα και αφετέρου αξιολογούνται από το διδάσκοντα/-ουσα για την προφορική τους συμμετοχή στα μαθήματα. Μέρος ή το σύνολο της αξιολόγησης των φοιτητών/-τριών είναι δυνατόν να καλύπτεται με εργασίες στο αντίστοιχο μάθημα. Οι βαθμολογίες των φοιτητών/-τριών υποβάλλονται από τους διδάσκοντες/-ουσες στη Γραμματεία του Προγράμματος όχι αργότερα από τη λήξη της εξεταστικής περιόδου των αντίστοιχων χειμερινών και εαρινών

εξαμήνων. Η Γραμματεία μεριμνά για την ανάρτηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης στους πίνακες ανακοινώσεων του Προγράμματος.

Αν ένας φοιτητής /-τρια αποτύχει σε κάποιο μάθημα του χειμερινού ή του εαρινού εξαμήνου έχει δικαίωμα να επανεξεταστεί στη δεύτερη εξεταστική. Η δεύτερη εξεταστική τοποθετείται χρονικά τρεις εβδομάδες μετά το τέλος της εξεταστικής περιόδου του εαρινού εξαμήνου.

Κανείς φοιτητής/-τρια δεν δικαιούται να έχει εκκρεμότητα σε περισσότερα από ένα μαθήματα ανά εξάμηνο.

Η δεύτερη εξεταστική για τους φοιτητές/-τριες που έχουν εκκρεμότητα στο 3ο εξάμηνο είναι τρεις εβδομάδες μετά το τέλος της εξεταστικής περιόδου του χειμερινού εξαμήνου.

Ο βαθμός του πτυχίου αποτελεί το σταθμισμένο μέσο όρο των βαθμών των μαθημάτων καθώς και της μεταπτυχιακής εργασίας ειδίκευσης. Η στάθμιση γίνεται ανάλογα με τις διδακτικές μονάδες που αντιστοιχούν στο κάθε ένα από αυτά.

5.6.5. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Η μεταπτυχιακή εργασία ειδίκευσης είναι συνθετική εργασία που εκτείνεται, όχι περιοριστικά, ανάμεσα σε 12.000 και 15.000 λέξεις, χωρίς τις υποσημειώσεις, τη βιβλιογραφία και τυχόν Παραρτήματα. Βασίζεται σε βιβλιογραφική έρευνα. Μπορεί επίσης να βασίζεται και σε αρχειακή ή επιτόπια ανθρωπολογική έρευνα. Το θέμα της εργασίας πρέπει να εμπίπτει στα γνωστικά πεδία που καλύπτει το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση των εξετάσεων του τρίτου εξαμήνου οι φοιτητές/-τριες τυπικά εισέρχονται στη φάση της εκπόνησης της μεταπτυχιακής εργασίας ειδίκευσης. Για το σκοπό αυτό περιγράφουν το θέμα τους στη στην Γ.Σ.Ε.Σ. καταθέτοντας, στις αρχές του εαρινού εξαμήνου του δεύτερου έτους σπουδών, πρόταση που δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 1000 λέξεις. Η ΓΣΕΣ, αφού προηγηθεί συνεννόηση κάθε φοιτητή/-τρια με τον διδάσκοντα/-ουσα που κρίνεται καταλληλότερος/-η για να επιβλέψει την πραγμάτευση ενός συγκεκριμένου θέματος, επικυρώνει την ανάθεση των διπλωματικών εργασιών και τον ορισμό των αντίστοιχων επιβλεπόντων/-ουσών στις πρώτες συνεδριάσεις του τέταρτου εξαμήνου του προγράμματος.

Η διπλωματική εργασία κατατίθεται στη Γραμματεία του Τμήματος όχι πριν από τη 15η Ιουνίου του δεύτερου έτους του προγράμματος και μέχρι τη 15η Ιανουαρίου του επόμενου έτους. Εάν η εργασία βαθμολογηθεί κατά μέσο όρο κάτω από πέντε (5) μονάδες, ο φοιτητής/-τρια δικαιούται να καταθέσει εκ νέου βελτιωμένη την εργασία του, όχι πριν από δώδεκα μήνες και μέχρι δεκατέσσερις μήνες μετά τη λήξη της τελευταίας προθεσμίας (όπως αναφέρεται παραπάνω). Η βαθμολογία κάθε μεταπτυχιακής εργασίας ειδίκευσης κοινοποιείται από τη Γραμματεία του Τμήματος όχι αργότερα από έναν μήνα μετά την κατάθεση της αντίστοιχης εργασίας. Κάθε παράταση της μέγιστης προθεσμίας, όπως αυτή παραπάνω ορίζεται, αποκλείεται για οποιαδήποτε αιτία εκτός από τυχόν σημαντικό κώλυμα λειτουργίας του Πανεπιστημίου.

Η Γραμματεία του Τμήματος μεριμνά για τη διανομή των μεταπτυχιακών εργασιών ειδίκευσης στους εξεταστές. Η αξιολόγηση της εργασίας γίνεται από τριμελή εξεταστική επιτροπή που ορίζεται από την Γ. Σ. Ε. Σ. Αντίγραφο των εργασιών που εξετάζονται με επιτυχία κατατίθενται στη βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Επίσης, οι φοιτητές/-τριες είναι υποχρεωμένοι να προσκομίσουν στη γραμματεία

περίληψη της εργασίας στην ελληνική και αγγλική γλώσσα σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. Η περίληψη αποτελεί μια σύντομη περιγραφή του αντικειμένου, της μεθοδολογίας και των συμπερασμάτων της μεταπτυχιακής εργασίας ειδίκευσης και δεν πρέπει να υπερβαίνει τη μια σελίδα.

5.6.6. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Οι φοιτητές/-τριες που είναι εγγεγραμμένοι στο Π.Μ.Σ. είναι υποχρεωμένοι:

–να παρακολουθούν κανονικά και ανελλιπώς τα μαθήματα του ισχύοντος προγράμματος σπουδών και να παρακολουθούν τις επιστημονικές εκδηλώσεις του Τμήματος.

–να υποβάλλουν μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες τις απαιτούμενες εργασίες.

–να προσέρχονται στις προβλεπόμενες εξετάσεις.

–να σέβονται και να τηρούν τις αποφάσεις των οργάνων καθώς και την ακαδημαϊκή δεοντολογία.

Η μη τήρηση όλων των παραπάνω, χωρίς σοβαρή και τεκμηριωμένη δικαιολογία, αποτελεί βάση απορριπτικού βαθμού ή αποκλεισμού από το Πρόγραμμα.

5.6.7. ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ – ΔΙΔΑΚΤΡΑ

Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα προσφέρει την δυνατότητα υποτροφίας σε μεταπτυχιακούς/-ές φοιτητές/-τριες βάσει των χρηματοδοτικών δεδομένων του Προγράμματος για κάθε ακαδημαϊκό έτος. Οι υποτροφίες δίνονται με βάση την ακαδημαϊκή επίδοση.

Υποτροφία δεν χορηγείται στις περιπτώσεις:

α) Μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών οι οποίοι λαμβάνουν ήδη υποτροφία από άλλη πηγή

β) Μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών που είναι δημόσιοι υπάλληλοι και

είτε πληρώνονται από κάποια δημόσια πηγή

είτε βρίσκονται σε εκπαιδευτική άδεια μετά αποδοχών

είτε είναι αποσπασμένοι στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Η Συντονιστική Επιτροπή του προγράμματος επανεξετάζει ανά τρίμηνο την πλήρωση των προϋποθέσεων για καταβολή υποτροφιών στους μεταπτυχιακούς/-ές φοιτητές/-τριες. Σε περίπτωση που διαπιστώνεται μη τήρηση των προϋποθέσεων καταβολής, η υποτροφία διακόπτεται.

5.6.8. ΑΠΟΝΟΜΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Μετά την επιτυχή εξέταση στα εξαμηνιαία μαθήματα και την έγκριση της Διπλωματικής Εργασίας, απονέμεται στον Μεταπτυχιακό/-ή Φοιτητή/-τρια το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης. Στο δίπλωμα αναφέρονται: το ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ο αριθμός του Διπλώματος και η ημερομηνία απονομής, το όνομα, επώνυμο, όνομα πατέρα, και τόπος καταγωγής του μεταπτυχιακού/-ής φοιτητή/-τριας. Ο τίτλος του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης υπογράφεται από κοινού από τον Πρύτανη και τον Προϊστάμενο Γραμματείας ΑΕΙ του Ιδρύματος.

Ο τύπος του μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης ως προς τα βασικά χαρακτηριστικά του όπως: οι διαστάσεις, το χρώμα, το τμήμα, το όνομα, το επώνυμο,

το όνομα πατέρα και τον τόπο καταγωγής του διπλωματούχου είναι ο ίδιος με τον τύπο του πτυχίου, όπως αυτός αναλυτικά ορίζεται στην παρ. 6 της απόφασης Β1/721/1989 (Β' 754). Επιπλέον στο μεταπτυχιακό δίπλωμα αναφέρεται η ειδίκευση.

ΑΡΘΡΟ 6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟΥ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ

6.1 ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ

Στο ΠΜΣ για απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος γίνονται δεκτοί κάθε χρόνο υποψήφιοι οι οποίοι θα πρέπει:

–να είναι κάτοχοι Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, την Ιστορία ή σε συναφές γνωστικό αντικείμενο ελληνικού ή ισότιμου ξένου ΑΕΙ.

–να επιτύχουν σε προφορική συνέντευξη.

–να πιστοποιούν την επαρκή γνώση μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας με την υποβολή σχετικών τίτλων σπουδών. Για τους αλλοδαπούς υποψήφιους επιβάλλεται να γνωρίζουν επαρκώς την Ελληνική γλώσσα.

6.2 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΔΙΔΑΚΤΟΡΩΝ

Υποψηφιότητα υποβάλλεται με σχετική αίτηση προς την Γραμματεία του Τμήματος, ύστερα από προκήρυξη του Τμήματος ή με πρωτοβουλία του/της ιδίου/ας ενδιαφερομένου/ης. Στην αίτηση πρέπει να αιτιολογείται επαρκώς η υποβολή της υποψηφιότητας. Την αίτηση συνοδεύουν:

–αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα

–τίτλοι σπουδών (επίσημα επικυρωμένα αντίγραφα)

–σχέδιο πρότασης διδακτορικής διατριβής (αντικείμενο έρευνας, περιγραφή μεθοδολογίας, επιμέρους στόχοι, αρχική βιβλιογραφία, προσδοκώμενα αποτελέσματα)

–δύο συστατικές επιστολές.

6.3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΡΟΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ

Σε περιπτώσεις που η αίτηση γίνεται μετά από πρωτοβουλία των υποψηφίων, αφού πρώτα γίνει έλεγχος των τυπικών προσόντων των υποψηφίων, συγκροτείται τριμελής Επιτροπή Εισαγωγής από μέλη ΔΕΠ με γνωστικό αντικείμενο συναφές προς το αντικείμενο της προτεινόμενης έρευνας. Μετά από προφορική συνέντευξη και με βάση τις επιστημονικές διαθεσιμότητες του Τμήματος η Επιτροπή εισηγείται προς τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης την αποδοχή ή όχι της υποψηφιότητας.

Σε περιπτώσεις που η αίτηση γίνεται στο πλαίσιο πρόσκλησης ενδιαφέροντος για την εκπόνηση διδακτορικών διατριβών σε συγκεκριμένους επιστημονικούς τομείς η αξιολόγηση των υποψηφίων, οι οποίοι μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες έχουν προσκομίσει όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, πραγματοποιείται σε δύο φάσεις:

1.Η πρώτη φάση αφορά τον έλεγχο των τυπικών προσόντων των υποψηφίων. Απαραίτητη προϋπόθεση μετάβασης στην επόμενη φάση είναι αφενός η κατάθεση όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών, καθώς και η πιστοποίηση της επάρκειας στην ξένη γλώσσα.

2.Η δεύτερη φάση αφορά την προσωπική συνέντευξη που πραγματοποιείται στην έδρα του Τμήματος.

Για τον καθορισμό της σειράς επιτυχίας λαμβάνονται υπόψη με συντελεστές βαρύτητας που καθορίζει και μπορεί να αναπροσαρμόζει η Γ.Σ.Ε.Σ.:

1. Η επίδοση στις Μεταπτυχιακές Σπουδές
2. Η επίδοση στην προφορική συνέντευξη
3. Προηγούμενη Ερευνητική Δραστηριότητα (αν υπάρχει)

Η Γ.Σ.Ε.Σ. ορίζει Επιτροπή Εισαγωγής αποτελούμενη από 3 (τρία) τακτικά και 2 (δύο) αναπληρωματικά μέλη ΔΕΠ του Τμήματος η οποία:

1. Προβαίνει σε προκαταρκτικό έλεγχο πληρότητας των τυπικών προσόντων. Εφόσον ο υποψήφιος πληροί τις τυπικές προϋποθέσεις συμμετέχει σε προφορική συνέντευξη από την Επιτροπή σε ημερομηνία για την οποία ενημερώνεται εγγράφως και έγκαιρα από την Γραμματεία του Προγράμματος.

2. Με βάση τις επιδόσεις των υποψηφίων σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής, καταρτίζει κατάλογο επιτυχόντων και επιλαχόντων και παρουσιάζει τις προτάσεις της στη Γ.Σ.Ε.Σ. του ΠΜΣ.

3. Τα αποτελέσματα ανακοινώνονται στους υποψηφίους μετά την επικύρωση των αποτελεσμάτων από τη Γ.Σ.Ε.Σ., αναρτώνται στους πίνακες του Τμήματος και κοινοποιούνται ταχυδρομικώς στους ενδιαφερόμενους. Οι τελευταίοι καλούνται να απαντήσουν επίσης γραπτά εντός 15 ημερών από την ανάρτηση των αποτελεσμάτων αν αποδέχονται ή όχι την ένταξη τους στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Διδακτορικού Διπλώματος, αποδεχόμενοι τους όρους λειτουργίας του.

4. Η μη απάντηση μέσα στην παραπάνω προθεσμία από υποψήφιο που έχει επιλεγεί, ισοδυναμεί με άρνηση αποδοχής. Εφόσον υπάρξουν αρνήσεις η Γραμματεία ενημερώνει τους αμέσως επόμενους στη σειρά αξιολόγησης από τον σχετικό πίνακα.

Για τους υποψηφίους που γίνονται δεκτοί, η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης ορίζει τριμελή συμβουλευτική επιτροπή η οποία είναι αρμόδια για την καθοδήγηση και επίβλεψη του υποψηφίου σύμφωνα με τα οριζόμενα στο εδαφ. β της παρ. 1 του άρθρου 13 και στο εδαφ. Α της παρ. 5 του άρθρου 12 του Ν. 2083/92. Πρόταση για τον ορισμό μελών της τριμελούς εισηγητικής επιτροπής μπορεί να τεθεί από μέλος ΔΕΠ του οικείου Τμήματος.

6.4. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΔΙΔΑΚΤΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟΥ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ

Οι υποψήφιοι διδάκτορες έχουν τακτική παρουσία στους χώρους και τις εκδηλώσεις του Πανεπιστημίου. Επίσης έχουν τη δυνατότητα να συμβάλλουν στο εκπαιδευτικό και ερευνητικό έργο του Τμήματος σε θέματα συναφή των ερευνητικών τους ενδιαφερόντων, μετά από εισήγηση του επιβλέποντα καθηγητή.

Η Γ.Σ.Ε.Σ. κατά την κρίση της, έχει το δικαίωμα να απαιτήσει από οποιονδήποτε υποψήφιο διδάκτορα, κατά το πρώτο έτος των σπουδών ή σε οποιοδήποτε ενδιάμεσο στάδιο, την παρακολούθηση ανάλογα προς τις ανάγκες που απαιτεί η ομαλή εξέλιξη της έρευνας και διατριβής του, μαθημάτων από το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα ή τη μελέτη θεματικών ενοτήτων. Η επιτυχής παρακολούθηση αποτελεί προϋπόθεση για την συνέχιση του διδακτορικού.

Κατά τη διάρκεια της επιτόπιας έρευνας υπάρχει τακτική συνεργασία ανάμεσα στον υποψήφιο διδάκτορα και στον επιβλέποντα καθηγητή. Ο ερευνητής υποχρεώνεται να υποβάλλει γραπτές εκθέσεις πάνω στην πρόοδο της εργασίας του στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού έτους. Οι υποψήφιοι επίσης παρουσιάζουν σε ετήσια βάση την πρόοδο των σπουδών τους στα πλαίσια των σεμιναρίων.

6.5. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Μετά την εισαγωγή τους στο Τμήμα, και σε διάστημα όχι μεγαλύτερο των 2 εξαμήνων από τον ορισμό του θέματος της διατριβής, οι υποψήφιοι διδάκτορες καταθέτουν στην τριμελή συμβουλευτική επιτροπή ολοκληρωμένη ερευνητική πρόταση.

Η ερευνητική πρόταση πρέπει να περιέχει την ακριβή περιγραφή των αντικειμένων της έρευνας, καθώς και κάποιες υποθέσεις εργασίας που να δηλώνουν με συστηματικό και τεκμηριωμένο τρόπο τη σκοπιά και τη θεωρητική προβληματική στην οποία εντάσσεται η έρευνα. Πρέπει επίσης να περιγράψει διεξοδικά το πραγματολογικό πεδίο στη βαθύτερη γνώση του οποίου θα συμβάλει η έρευνα και τις ερευνητικές υποθέσεις. Τέλος, η πρόταση πρέπει να συμπεριλαμβάνει τη μεθοδολογία και το χρονοδιάγραμμα της έρευνας.

6.6. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η διάρκεια της εκπόνησης διδακτορικής διατριβής δεν μπορεί να είναι μικρότερη από έξι (6) διδακτικά εξάμηνα, ούτε μεγαλύτερη από δώδεκα (12). Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να δίδεται παράταση του μέγιστου χρόνου για δύο (2) ακόμη εξάμηνα, ύστερα από ειδικά αιτιολογημένη πρόταση της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής και απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνοψης του Τμήματος.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μετά από πρόταση της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής και ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνοψης είναι δυνατόν να μην προσμετράται συγκεκριμένη χρονική περίοδος στην διάρκεια εκπόνησης της διατριβής.

6.7. ΥΠΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ – ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΑΝΑΓΟΡΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΘΟΜΟΛΟΓΗΣΗ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥ ΔΙΔΑΚΤΟΡΑ

Η Συμβουλευτική Επιτροπή υποβάλλει προς τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης του Τμήματος έκθεση και ζητά τη σύγκλιση της επταμελούς επιτροπής, η οποία και συγκροτείται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του νόμου. Στην επταμελή εξεταστική επιτροπή συμμετέχουν ο επιβλέπων καθηγητής, τα υπόλοιπα μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής και τέσσερα άλλα μέλη ΔΕΠ του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι., της ίδιας ή συγγενούς επιστημονικής ειδικότητας.

Μετά την υποβολή της έκθεσης της Συμβουλευτικής Επιτροπής ο υποψήφιος διδάκτωρ υποβάλλει προς εξέταση τη διδακτορική διατριβή με πρωτοκολλημένη αίτηση προς τη Γραμματεία του Τμήματος. Η συγγραφή της διατριβής πραγματοποιείται στην ελληνική γλώσσα. Για τους μη έχοντες την ελληνική ως μητρική γλώσσα είναι δυνατή, μετά από έγκριση της Γ.Σ., η συγγραφή της διατριβής στην αγγλική ή γαλλική γλώσσα με εκτενή περίληψη στην ελληνική (1500-3000 λέξεις).

Η διδακτορική διατριβή υποβάλλεται σε 8 αντίτυπα σχήματος Α4, σταθερά συρραμμένα, με ενάμιση διαστήματα και γράμματα μεγέθους 12 στιγμών. Στο εξώφυλλο αναφέρονται οι ενδείξεις: α) ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ – ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ – ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, β) το όνομα και επώνυμο του υποψήφιου διδάκτορα, γ) ο τίτλος της Διατριβής, δ) η ένδειξη Διδακτορική Διατριβή, ε) η έδρα του Τμήματος και ζ) το έτος. Στο εσώφυλλο αναγράφονται τα ονόματα του Επιβλέποντα Καθηγητή και των μελών

της Τριμελούς Επιτροπής καθώς και η φράση: «η έγκριση διδακτορικής διατριβής από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου δεν δηλώνει αποδοχή των γνώμων του συγγραφέα». Στην αρχή της Διατριβής δίδεται περίληψη (όχι μεγαλύτερη από 1000 λέξεις) και ακολουθούν ο πίνακας περιεχομένων, το κυρίως κείμενο, η βιβλιογραφία και τα τυχόν Παραρτήματα. Το κείμενο της διατριβής δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 70.000 λέξεις, εξαιρουμένων των Παραρτημάτων.

Τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής μελετούν τη Διατριβή που τους διαβίβασε η Γραμματεία του Τμήματος και αποφαινόμενοι αν η Διατριβή γίνεται δεκτή ως έχει, αν πρέπει να παραπεμφθεί στον υποψήφιο διδάκτορα για συμπληρώσεις ή/και διορθώσεις ή αν απορρίπτεται. Η ολοκλήρωση της διαδικασίας διόρθωσης δεν πρέπει να υπερβαίνει τους 2 μήνες. Η απόφαση της Εξεταστικής Επιτροπής διατυπώνεται σε πρακτικό, που συντάσσεται με τη μέριμνα του Επιβλέποντα Καθηγητή και υπογράφεται από όλα τα μέλη της. Το πρακτικό διαβιβάζεται στον Πρόεδρο του Τμήματος και κοινοποιείται στον υποψήφιο διδάκτορα. Η Εξεταστική Επιτροπή με ευθύνη του Επιβλέποντα Καθηγητή, προτείνει στον Πρόεδρο του Τμήματος ημέρα και ώρα της δημόσιας δοκιμασίας του υποψήφιου διδάκτορα αμέσως μετά την κατάθεση της εισήγησής τους, εφόσον η διατριβή έγινε δεκτή ως κατατέθηκε, ή αμέσως μετά την κατάθεση του οριστικού κειμένου, μετά την τυχόν αναπομπή της στον υποψήφιο διδάκτορα για συμπληρώσεις ή /και διορθώσεις. Η ολοκλήρωση της διαδικασίας διόρθωσης δεν πρέπει να υπερβαίνει τους 2 μήνες. Δεύτερη αναπομπή δεν επιτρέπεται. Σε περίπτωση απόρριψης της Διατριβής η Εξεταστική Επιτροπή μπορεί να εισηγηθεί τη χορήγηση πιστοποιητικού μεταπτυχιακής έρευνας, εάν κρίνει ότι η έρευνα είναι ικανοποιητική έστω και αν δεν μπορεί να γίνει δεκτή ως διδακτορική διατριβή.

Η προφορική δοκιμασία του υποψήφιου διδάκτορα γίνεται δημόσια σε τόπο και χρόνο που ορίζεται δέκα τουλάχιστον μέρες πριν με πρόσκληση του Προέδρου του Τμήματος. Η πρόσκληση κοινοποιείται στον υποψήφιο διδάκτορα, στα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής, στα μέλη ΔΕΠ και στους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος και τοιχοκολλείται στις πινακίδες ανακοινώσεων του Τμήματος σε τρία τουλάχιστον περιβλεπτα σημεία των κτιρίων του Πανεπιστημίου.

Στη διαδικασία της προφορικής δοκιμασίας προεδρεύει ο Πρόεδρος της Εξεταστικής Επιτροπής. Ο λόγος δίνεται πρώτα στον υποψήφιο διδάκτορα, ο οποίος παρουσιάζει με τη βοήθεια σύντομων σημειώσεων και σε χρόνο που δεν υπερβαίνει τα 30 λεπτά, το αντικείμενο της διατριβής του, τον τρόπο έρευνας και εργασίας του, τα πορίσματά του, και παρουσιάζει τα σημεία που κατά τη γνώμη του συνιστούν το πρωτότυπο της διατριβής, καθώς και τη συμβολή της στην ανάπτυξη της επιστήμης. Στη συνέχεια ο Πρόεδρος δίνει το λόγο σε καθένα από τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής. Τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής θέτουν ερωτήματα στον υποψήφιο διδάκτορα σχετικά με το θέμα της διατριβής του, το αντικείμενο και τα συμπεράσματα της έρευνάς του. Η συνολική προφορική δοκιμασία δεν μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από τρεις ώρες.

Μετά το τέλος της δοκιμασίας η Εξεταστική Επιτροπή αποσύρεται σε σύσκεψη και αξιολογεί τη διατριβή, την επιστημονική επάρκεια και τη συνολική προφορική δοκιμασία του υποψήφιου διδάκτορα, και τον βαθμολογεί στην κλίμακα: «άριστα», «πολύ καλά», «καλά», «ανεπαρκής». Θεωρείται εγκεκριμένη ως διατριβή και επιτυχών ο υποψήφιος διδάκτωρ που συγκέντρωσε τη σύμφωνη γνώμη τουλάχιστον πέντε μελών της Επιτροπής, και βαθμό κατά πλειοψηφία τουλάχιστον «καλά». Η απόφαση της Εξεταστικής Επιτροπής αναγγέλλεται στον υποψήφιο διδάκτορα ενώπιον του ακροατηρίου της προφορικής δοκιμασίας. Το πρακτικό της Εξεταστικής

Επιτροπής υπογεγραμμένο από όλα τα μέλη της διαβιβάζεται στη Γ.Σ.Ε.Σ. από τον πρόεδρό της. Η ολοκλήρωση της διαδικασίας δεν πρέπει να υπερβαίνει το 1 εξάμηνο.

Σε περίπτωση που η επταμελής εξεταστική επιτροπή ζητήσει αλλαγές ή/και διορθώσεις στο κείμενο της διατριβής, τότε ακολουθείται η εξής διαδικασία: α) οι διορθώσεις καταγράφονται σε ειδικό έντυπο δελτίο αντίγραφο του οποίου δίδεται στον υποψήφιο β) οι αλλαγές ή/και διορθώσεις πρέπει να πραγματοποιηθούν σε διάστημα δύο μηνών και ελέγχονται από μέλος της τριμελούς επιτροπής το οποίο και υπογράφει το δελτίο γ) το δελτίο κατατίθεται στη Γραμματεία του Τμήματος και αποτελεί προϋπόθεση για την ορκωμοσία του/της υποψηφίου.

ΑΡΘΡΟ 7. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΠΜΣ

Η Γ.Σ.Ε.Σ. έχει τη δυνατότητα να τροποποιεί διατάξεις του παρόντος κανονισμού λειτουργίας. Οι τροποποιήσεις εγκρίνονται από τη Σύγκλητο Ειδικής Σύνθεσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

3. Προσφερόμενα μαθήματα

Α΄ Εξάμηνο

1. Κοινωνική και πολιτική ιστορία του Αρχαίου Κόσμου. Πολιτική και κοινωνία στην ελληνική πόλη-κράτος: ζητήματα ενότητας και διχασμού (Υποχρεωτικό)
2. Θεωρία και ιστορία της σύγχρονης ανθρωπολογικής σκέψης (Υποχρεωτικό)
3. Η οικογένεια στην ευρωπαϊκή ιστοριογραφία (Υποχρεωτικό)

Β΄ Εξάμηνο

4. Ζητήματα πολιτικής και οικονομικής Ανθρωπολογίας (Υποχρεωτικό)
5. Ανθρωπολογία της θρησκείας, τελετουργίας και συμβολικών συστημάτων (Υποχρεωτικό)
6. Ιστορικές προσεγγίσεις του εθνικού φαινομένου (Υποχρεωτικό)

Γ΄ Εξάμηνο: Ανθρωπολογική κατεύθυνση

7. Εθνογραφία της Ελλάδας και της Νότιας Ευρώπης (Υποχρεωτικό Κατεύθυνσης)
8. Ανθρωπολογία της συγγένειας και του φύλου (Επιλογής)
9. Ειδικά θέματα Ανθρωπολογίας: Ανθρωπολογία της εκπαίδευσης (Επιλογής)

Γ΄ Εξάμηνο: Ιστορική κατεύθυνση

10. Ζητήματα Ιστορικής Ανθρωπολογίας: Ιστοριογραφικά ζητήματα, μετασχηματισμοί της ποιητικής της ιστορικής γνώσης (Υποχρεωτικό Κατεύθυνσης)
11. Ειδικά θέματα ιστοριογραφίας. Η βία στους πρώιμους νεότερους χρόνους (Επιλογής)
12. Πολιτική και κοινωνική ιστορία της Νεότερης Ελλάδας (από το Ανατολικό στο Μακεδονικό Ζήτημα) (Επιλογής)

Δ΄ Εξάμηνο

Μεταπτυχιακή Εργασία Ειδίκευσης

4. Περιλήψεις μαθημάτων

KIA-1 Κοινωνική και πολιτική ιστορία του Αρχαίου Κόσμου. Πολιτική και κοινωνία στην ελληνική πόλη-κράτος: ζητήματα ενότητας και διχασμού

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Βασίλης Αναστασιάδης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η αρχαιοελληνική πόλη-κράτος παρουσιάζεται από πολλούς μελετητές ως εξέχον παράδειγμα κοινωνικής και πολιτικής ενότητας, την ίδια ακριβώς στιγμή που μια αντίπαλη μερίδα τους επικαλείται την ίδια την κλασική ιστοριογραφία για να αναδείξει την πόλη σε εστία φατριασμού και πυρήνα κάθε λογής εσωτερικής σύγκρουσης. Στο συγκεκριμένο μάθημα αναδεικνύονται οι συνεκτικές αλλά και οι φυγόκεντρες δυνάμεις οι οποίες εκλύονται μέσα στην πόλη, η στάση των διανοουμένων απέναντι σε αυτές, αλλά και συγκεκριμένα γεγονότα που κατεξοχήν συνδέονται με τη διαχείριση της ανισότητας και της βίας. Η θρησκεία, η νοοτροπία, καθώς και ο ιδιοσυγκρασιακός χαρακτήρας των ελληνικών ανταγωνιστικών αξιών και του ατομισμού, συνιστούν κύριους άξονες των θεμάτων που αναπτύσσονται.

ΣΤΟΧΟΙ: Η εξοικείωση και η εμβάθυνση στα ζητήματα συγκρότησης και λειτουργίας της πόλης-κράτους.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Ο φοιτητής κατανοεί την πολυμορφία των απόψεων, συχνά διυστάμενων, όσον αφορά στην ερμηνεία του φαινομένου της πόλης-κράτους ως κοινωνίας ισότιμων πολιτών. Παράλληλα, κατανοεί τη διαφορετικότητα ενός πολιτικού θεσμού, γεγονός που ευνοεί την όξυνση της αναλυτικής ικανότητας των φοιτητών, αλλά και την άσκησή τους στην εφαρμογή συγκριτικών και αναλογικών μεθόδων για την ερμηνεία ιστορικών φαινομένων.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 10

KIA-2 Θεωρία και ιστορία της σύγχρονης ανθρωπολογικής σκέψης

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Ευθύμιος Παπαταξιάρχης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα παρουσιάζει τη μέθοδο και το αντικείμενο της κοινωνικής ανθρωπολογίας υπό το πρίσμα των διαφορετικών θεωρητικών παραδόσεων του 20ου αιώνα και σε σχέση με τις πολιτικές διαστάσεις του ανθρωπολογικού εγχειρήματος. Οι διαφορετικές θεωρίες εξετάζονται στο πλαίσιο των ιστορικών συνθηκών διαμόρφωσής τους τόσο αυτοτελώς όσο και μέσα από εθνογραφικές «εφαρμογές» τους. Στο πρώτο μέρος σχολιάζονται οι ιστορικές τάσεις της σύγχρονης ανθρωπολογίας και οι "εθνικές" σχολές (Αγγλική, Αμερικανική, Γαλλική), η πρόταση του εξελικτισμού για μια φυσική επιστήμη του κοινωνικού και ο βιολογικός ουνιβερσαλισμός, η τομή με τον εξελικτισμό και τη Βικτωριανή ανθρωπολογία και η γένεση του σύγχρονου ανθρωπολογικού παραδείγματος που βασίζεται στη συμμετοχική παρατήρηση και την εθνογραφία καθώς και η θεωρία της κοινωνικής δομής. Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζονται η επίδραση της δομικής γλωσσολογίας στην ανθρωπολογία και ο ανθρωπολογικός δομισμός του Levi-Strauss η επίδραση του δομισμού στο μαρξισμό και οι κριτικές στον δομισμό όπως η θεωρία της πρακτικής του Bourdieu και η θεωρία της δομοποίησης. Στο τρίτο μέρος παρουσιάζονται η ερμηνευτική ανθρωπολογία και οι σύγχρονες συζητήσεις για την ανθρωπολογική έννοια του πολιτισμού, η θεωρία της κατασκευής στην ανθρωπολογία και οι καταβολές της στις σύγχρονες πολιτικές της ταυτότητας, η κριτική του εθνογραφικού ρεαλισμού υπό το πρίσμα της κειμενικότητας και της χωρικής αποδόμησης και οι εναλλακτικές μορφές εθνογραφίας που βασίζονται στη

διατοπικότητα, τη διαλογικότητα και τον αναστοχασμό, οι μετα-κουλτουραλιστικές και μετα-αποικιακές προσεγγίσεις του πολιτισμού και οι επιπτώσεις τους στη μελέτη της πολιτισμικής διαφοράς (σε σχέση με το φύλο, τη φυλή, το έθνος και την τάξη) και τέλος οι σύγχρονες ανθρωπολογικές προσεγγίσεις της «παγκοσμιοποίησης».

ΣΤΟΧΟΙ: Παροχή βασικών γνώσεων στα πεδία της ανθρωπολογικής θεωρίας και της εθνογραφικής παραγωγής της ανθρωπολογικής γνώσης καθώς και εξειδίκευση σε ορισμένες πτυχές τους που θα επιλέξει ο φοιτητής.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Με βάση γραπτές εργασίες και προφορική επίδοση στο σεμιναριακό μάθημα

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 10

ΚΙΑ-3 Ανθρωπολογία της θρησκείας, τελετουργίας και συμβολικών συστημάτων

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Θεόδωρος Παραδέλλης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα αναφέρεται στους τρόπους που προσεγγίζονται, αναλύονται και ερμηνεύονται οι θρησκευτικές πεποιθήσεις και τα θρησκευτικά και κοσμικά τελετουργικά και συμβολικά συστήματα. Συζητούνται σε βάθος οι ανθρωπολογικές θεωρίες και προσεγγίσεις της θρησκείας. Αναλύονται τα συστήματα ταξινόμησης και δόμησης της ανθρώπινης εμπειρίας, η λογική της μαγικής σκέψης και πρακτικής, η τελετουργική πρακτική και οι ανθρωπολογικές προσεγγίσεις στο συμβολισμό. Εξετάζονται επίσης θέματα γνωστικής ανθρωπολογίας, καθώς και ανθρωπολογίας του προσώπου, των συναισθημάτων και του σώματος.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 10

ΚΙΑ-4 Ζητήματα πολιτικής και οικονομικής Ανθρωπολογίας

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Βασιλική Γαλανή-Μουτάφη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα περιλαμβάνει τρεις ενότητες. Στην πρώτη ενότητα παρουσιάζονται οι βασικές προσεγγίσεις της έννοιας του «οικονομικού», εξετάζονται η εμπορευματική ανταλλαγή, το δώρο και ο αντιπραγματισμός, ενώ επιπλέον σχολιάζονται παραδείγματα ανθρωπολογικών θεωρήσεων για τα υλικά αντικείμενα. Τα τελευταία αναλύονται ως εμπορευματικά αγαθά από μια πολιτικο-οικονομική οπτική ή ως φορείς συμβολικών νοημάτων. Εξετάζονται ακόμα διάφορες αντιλήψεις για την ηθική και το συμβολισμό του χρήματος καθώς και αναλυτικές προσεγγίσεις της κατανάλωσης. Η δεύτερη ενότητα καλύπτει βασικά ζητήματα της ανθρωπολογίας του τουρισμού και παρουσιάζει, από μια κριτική σκοπιά, παλαιότερους και νεότερους προβληματισμούς πάνω σε ζητήματα συναφή με τον κοινωνικο-οικονομικό μετασχηματισμό – όπως, για παράδειγμα, την πηγή προέλευσης της κοινωνικής αλλαγής και τη σχέση μεταξύ δομής και δράσης. Στην τρίτη ενότητα του μαθήματος αναλύεται η σχέση της πολιτικής ανθρωπολογίας με την πολιτική επιστήμη και παρουσιάζονται παραδείγματα από μη δυτικές κοινωνίες που καθιέρωσαν την προβληματική της πολιτικής ανθρωπολογίας. Τέλος, εξετάζονται οι κυριότερες προσεγγίσεις του εθνικού και του εθνοτικού (ethnic) φαινομένου και σχολιάζεται η σχέση μεταξύ των σχετικών όρων και αναλυτικών κατηγοριών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον εθνικισμό ως πολιτισμική διαδικασία συγκρότησης της ταυτότητας.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η αναγνώριση των σημαντικότερων προβληματικών στα πεδία της οικονομικής ανθρωπολογίας και της πολιτικής ανθρωπολογίας. Η εξοικείωση με τις αναλυτικές ερμηνείες των οικονομικών και πολιτικών σχέσεων και πρακτικών στο πλαίσιο της κριτικής προσέγγισης συγκεκριμένων παραδειγμάτων που αφορούν στην ανταλλαγή, το δώρο, το χρήμα, τις εθνοτικές σχέσεις και τη συγκρότηση της ταυτότητας (εθνικής και εθνοτικής).

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Η γνωριμία με τις βασικές προσεγγίσεις της έννοιας του «οικονομικού», την εμπορευματική ανταλλαγή, το δώρο και τον αντιπραγματισμό καθώς και αναλυτικές ερμηνείες για τα υλικά αντικείμενα, το χρήμα και την κατανάλωση. Η ανάλυση παλαιότερων και νεότερων προβληματισμών πάνω σε ζητήματα συναφή με τον κοινωνικο-οικονομικό μετασχηματισμό – όπως, για παράδειγμα, την πηγή προέλευσης της κοινωνικής αλλαγής και τη σχέση μεταξύ δομής και δράσης. Η κατανόηση της προβληματικής της πολιτικής ανθρωπολογίας και, ειδικότερα, των προσεγγίσεων του εθνικού και του εθνοτικού (ethnic) φαινομένου (της σχέσης μεταξύ των σχετικών όρων και αναλυτικών κατηγοριών).

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Προφορικές παρουσιάσεις και γραπτές εργασίες.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 10

ΚΙΑ-5 Η οικογένεια στην ευρωπαϊκή ιστοριογραφία

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μαρία Σταματογιαννοπούλου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ: Το σεμινάριο αποσκοπεί στην παρουσίαση βασικών όψεων της ιστοριογραφίας της οικογένειας στον ευρωπαϊκό χώρο (17ος-19ος αιώνας) και παρακολουθεί τη συζήτηση του πεδίου με τις αντίστοιχες έρευνες στον χώρο της κοινωνικής ανθρωπολογίας. Κατά τη διάρκειά του παρουσιάζονται οι σύγχρονες ιστοριογραφικές τάσεις στο πεδίο της ιστορίας της οικογένειας και της συγγένειας στον ευρωπαϊκό χώρο. Το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στις σχετικές με την καταγωγή και τους μετασχηματισμούς του ευρωπαϊκού συστήματος συγγένειας μελέτες, τις μορφές εγκατάστασης και οικιακής οργάνωσης, τις πρακτικές και το θεσμικό πλαίσιο μεταβίβασης των οικογενειακών αγαθών και τις επιπτώσεις τους στη συγκρότηση της οικιακής/συγγενικής ομάδας, τις ιστοριογραφικές προσεγγίσεις ως προς την ανάδυση νέων μορφών υποκειμενικότητας στον οικιακό χώρο.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ: Να εισάγει τους φοιτητές στη σύγχρονη ιστορική έρευνα στο πεδίο της οργάνωσης της οικιακής ζωής, των μορφών κυκλοφορίας των οικογενειακών αγαθών και της σημασίας των συγγενικών σχέσεων στον ευρωπαϊκό χώρο κατά τη νεότερη περίοδο. Βασικός επομένως στόχος του σεμιναρίου είναι η παρουσίαση του ερευνητικού πεδίου, των μεθοδολογικών εργαλείων και των προσεγγίσεων που ακολουθεί η ιστοριογραφική πρακτική στις μελέτες για την οικογένεια στην Ευρώπη.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες εξοικειώνονται με προσεγγίσεις στο πεδίο της ιστοριογραφίας της οικογένειας, μαθαίνουν να συνδέουν ιστορικές και ανθρωπολογικές προσεγγίσεις, εξασκούνται στη συνθετική παρουσίαση επιμέρους μελετών.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Συμμετοχή στο εβδομαδιαίο σεμινάριο, προφορικές παρουσιάσεις σχετικών ερευνών, που καταλήγουν σε γραπτή εργασία.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 10

ΚΙΑ-6 Ιστορικές προσεγγίσεις του εθνικού φαινομένου

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Χάρης Εξερτζόγλου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα εξετάζει το εθνικό φαινόμενο ως ένα σύγχρονο φαινόμενο, προϊόν και συντελεστή της νεωτερικότητας. Η προσέγγιση του θέματος γίνεται στη βάση της πλούσιας θεωρητικής συζήτησης αλλά και των εξειδικευμένων μελετών κυρίως στο χώρο της ευρωπαϊκής ιστοριογραφίας. Στο μάθημα χρησιμοποιούνται παραδείγματα τόσο από τον χώρο της Δυτικής και Κεντρικής όσο και της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής. Η οργάνωση του μαθήματος στηρίζεται στις παρακάτω ενότητες: α) έθνος και νεωτερικότητα, β) η γνώση για το έθνος: εθνικά αφηγήματα και εθνικές κουλτούρες, γ) οι πολιτικές της εθνικής συγκρότησης.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το μάθημα παρέχει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση του εθνικού φαινομένου και της ιστορικότητάς του. Με τις γνώσεις αυτές οι φοιτητές/-τριες είναι σε θέση να κατανοήσουν την σχετική θεωρητική συζήτηση αλλά και να εφαρμόσουν τις γνώσεις αυτές στην ακαδημαϊκή τους και επαγγελματική πορεία.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Τελική εργασία, εξέταση προόδου.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 10

ΚΙΑ-A- 1 Εθνογραφία της Ελλάδας και της Νότιας Ευρώπης

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Παναγιώτης Πανόπουλος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Το μάθημα παρουσιάζει εθνογραφικές μελέτες που αφορούν τη σύγχρονη ελληνική κοινωνία και τις άλλες κοινωνίες της νότιας Ευρώπης, με άξονα τη διαπολιτισμική σύγκριση. Οι δύο πρώτες ενότητες αναφέρονται στην ιστορία της εθνογραφικής έρευνας στον συγκεκριμένο χώρο, ως προς τις μεθοδολογικές τάσεις και τις εξειδικεύσεις σε αντικείμενα και πεδία ενδιαφέροντος. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται πιο αναλυτικά τα αντικείμενα στα οποία εστιάστηκε η ανθρωπολογική έρευνα στην Ελλάδα και στην ευρύτερη περιοχή της νότιας Ευρώπης, όπως οι μορφές και οι διαφοροποιήσεις της συγγένειας και της οικιακής ομάδας, τα σύμβολα και οι σημασίες της θηλυκότητας και του ανδρισμού, οι πολιτισμικές διαστάσεις του πολιτικού, η συμβολική κατασκευή της εντοπιότητας, η εθνογραφία των εθνικών και εθνοτικών ταυτοτήτων, και ειδικότερα η συγκρότηση της νεοελληνικής πολιτισμικής και εθνικής ταυτότητας, ζητήματα ανθρωπολογίας του σώματος και των συναισθημάτων.

ΣΤΟΧΟΙ: Σ' αυτό το σεμιναριακό μάθημα, θα εξετάσουμε πώς έχει εφαρμοστεί στο παρελθόν και πώς εφαρμόζεται σήμερα η προβληματική της κοινωνικής ανθρωπολογίας στη μελέτη της ελληνικής κοινωνίας και των άλλων κοινωνιών της νότιας Ευρώπης. Θα εστιάσουμε ιδιαίτερα στη μεθοδολογική και θεματολογική ανανέωση της ελληνικής και ευρωπαϊκής εθνογραφίας, που ήρθε ως αποτέλεσμα της εφαρμογής, στη μελέτη της κοινωνίας και του πολιτισμού, των νεότερων θεωρητικών αναζητήσεων και προβληματικών που αναπτύχθηκαν στις ανθρωπολογικές σπουδές κατά τις δύο τελευταίες δεκαετίες. Θα συγκρίνουμε, τέλος, τις εθνογραφικές προσεγγίσεις Ελλάδας, Μεσογείου και νότιας Ευρώπης ως προς την έκταση, τη θεματολογία, τη μεθοδολογία, καθώς και ως προς τις πολιτικές διαστάσεις της ανάδειξης ενός ιστορικού και γεωγραφικού χώρου σε ενιαίο ερευνητικό αντικείμενο.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Η συστηματική εξοικείωση με τη μέθοδο και τις θεματικές της εθνογραφικής έρευνας στην περιοχή της νότιας Ευρώπης. Η ανάδειξη των βασικών ζητημάτων που έχουν μελετηθεί και των δυνατοτήτων για περαιτέρω και εις βάθος έρευνα, σε μεταπτυχιακό και διδακτορικό επίπεδο.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, προφορικές παρουσιάσεις από τους φοιτητές/ φοιτήτριες.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Προφορικές παρουσιάσεις, μικρές γραπτές εργασίες κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, μεγάλη γραπτή εργασία στο τέλος του εξαμήνου.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 10

ΚΙΑ-A-2 Ανθρωπολογία της συγγένειας και του φύλου

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Βενετία Καντσά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η συζήτηση για τη σχέση φύσης και πολιτισμού είναι το κατεξοχήν ερώτημα που έχει απασχολήσει, και συνεχίζει να απασχολεί την ανθρωπολογία. Αρχικά μέσα από μια συζήτηση για τη φυλή, αργότερα για τη συγγένεια, και στη συνέχεια για το φύλο και τη σεξουαλικότητα, το ενδιαφέρον για τη σχέση «φύση και πολιτισμός», «βιολογία και συγγένεια/φύλο/σεξουαλικότητα», συνεχίζει να κεντρίζει το ενδιαφέρον, αφού φαίνεται να αφορά, σε τελευταία ανάλυση, ζητήματα ταξινόμησης, ένταξης, και αποκλεισμού.

Στο πλαίσιο του μαθήματος επιχειρείται η παρουσίαση και ανάλυση των κυριότερων ανθρωπολογικών προσεγγίσεων που αφορούν στη μελέτη της συγγένειας, του φύλου, και της σεξουαλικότητας. Εξετάζονται οι ανθρωπολογικές προσεγγίσεις της συγγένειας από τα τέλη του 19^{ου} αι. μέχρι σήμερα, αναλύεται το ζήτημα της έμφυλης διαφοροποίησης, παρουσιάζονται οι θεωρίες της κατασκευής και της επιτελεστικότητας, και προσεγγίζεται κριτικά η άποψη ότι οι πλέον διαδεδομένες κοινωνικές μας σχέσεις, συγγενικές, έμφυλες ή σεξουαλικές βασίζονται στη «βιολογία» ή τη «φύση».

Πιο συγκεκριμένα, θα μας απασχολήσουν η σημασία της μελέτης της συγγένειας στην ανθρωπολογία και η σύνδεσή της ως ερευνητικού πεδίου με τα θεωρητικά ρεύματα του εξελικτικισμού, του δομολειτουργισμού και του δομισμού κατά την διάρκεια 19^{ου} και 20^{ου} αι., η ανθρωπολογική ενασχόληση με τις γυναίκες ως υποκείμενα της έρευνας και η μετατόπιση του ανθρωπολογικού ενδιαφέροντος στους πολλαπλούς τρόπους σχηματισμού των έμφυλων υποκειμένων και της διαπραγμάτευσης των έμφυλων σχέσεων, η επίδραση της θεωρίας της παραστασιακής επιτέλεσης και της queer θεωρίας στην ανάλυση του φύλου και της σεξουαλικότητας, η εκ νέου ανθρωπολογική στροφή, στο τέλος του 20^{ου} και τις αρχές του 21^{ου} αι., στη μελέτη της συγγένειας, και η εμφάνιση των επονομαζόμενων «νέες μελέτες της συγγένειας»—οι οποίες μελετούν τη χρήση νέων μεθόδων αναπαραγωγής, την εμφάνιση νέων τρόπων συμβίωσης και καινούργιων μορφών γαμήλιων σχέσεων, τη σύνδεση συγγένειας και σεξουαλικότητας και την δημιουργία οικογενειών από άτομα με ομόφυλες ερωτικές πρακτικές.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η ανάλυση των κοινωνικών και πολιτισμικών συμφραζομένων μέσα στα οποία αναδύονται κάθε φορά τα συστήματα της συγγένειας, οι εννοιολογήσεις του φύλου, και οι αντιλήψεις περί σεξουαλικότητας μέσα από συγκεκριμένα εθνογραφικά παραδείγματα σε διαφορετικούς πολιτισμούς. Σε ένα δεύτερο επίπεδο, προβληματοποιείται η ίδια η εννοιολόγηση του φύλου και της συγγένειας μέσα από την ενασχόληση με θεωρητικές προσεγγίσεις που αναλύουν το φύλο και τη συγγένεια ως επιτελεστικές πρακτικές.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Η γνωριμία με τα σημαντικότερα θεωρητικά ρεύματα στο πεδίο της ανθρωπολογίας της συγγένειας. Η εξοικείωση με τη χρήση του φύλου ως αναλυτικό εργαλείο στη μελέτη του πολιτισμού. Η προβληματοποίηση θεωρούμενων ως δεδομένων εννοιών όπως «βιολογία», «φύση», «συγγένεια», «φύλο», «σεξουαλικότητα». Η ανάλυση εθνογραφικών παραδειγμάτων σε διαφορετικούς πολιτισμούς και η κατανόηση σύγχρονων μορφών συγγένειας ως αποτέλεσμα τεχνολογικών μεταβολών και κοινωνικών αλλαγών. Η απόκτηση θεωρητικού και μεθοδολογικού πλαισίου για την ερμηνεία και ανάλυση των συγγενειακών και έμφυλων σχέσεων.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, παρουσίαση και σχολιασμός κειμένων, προβολή εθνογραφικών ταινιών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Η επιτυχής ολοκλήρωση του πρώτου έτους σπουδών.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Προφορικές παρουσιάσεις, γραπτές εργασίες.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 10

ΚΙΑ-Α-3 Ειδικά θέματα Ανθρωπολογίας. Ανθρωπολογία της εκπαίδευσης

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Έφη Πλεξουσάκη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα παρουσιάζει μελέτες για τη σχέση της εκπαιδευτικής διαδικασίας με την κοινωνία και τον πολιτισμό και εθνογραφικές έρευνες με αντικείμενο το σχολείο σε συγκεκριμένα ιστορικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη συγκριτική προσέγγιση κοινωνιών της Νότιας Ευρώπης υπό το πρίσμα των πολιτισμικών νοημάτων της εκπαιδευτικής διαδικασίας και των αξιών που συνδέονται με το σχολείο και τη μόρφωση.

Στις ανθρωπολογικές προσεγγίσεις της εκπαίδευσης διακρίνονται δύο βασικές ερευνητικές κατευθύνσεις. Ο πρώτος στρέφεται γύρω από τη θέση και το ρόλο που έχει το σχολείο σε διαφορετικές κοινωνίες και σε διαφορετικά μέρη του κόσμου, από την οπτική γωνία της «πολιτισμικής μεταβίβασης», όπως την επεξεργάστηκε, κατά κύριο λόγο, η αμερικανική ανθρωπολογία. Από αυτή την οπτική το «δυτικό» σχολείο ως επίσημη μορφή εκπαίδευσης στο σύγχρονο κόσμο είναι μία από τις μορφές πολιτισμικής μεταβίβασης και η διαπολιτισμική σύγκριση διαφορετικών πρακτικών ανατροφής και κοινωνικοποίησης των παιδιών συνιστά τον πυρήνα αυτής της προσέγγισης. Στη διεύρυνση αυτής της προβληματικής, το σχολείο νοείται ως χώρος που διέπεται από ιδιαίτερους πολιτισμικούς κώδικες που φέρουν τη σφραγίδα της «Δύσης» και μάλιστα των μεσαίων κοινωνικών στρωμάτων, και τα ερευνητικά ερωτήματα αφορούν τις λεκτικές και μη λεκτικές ανταλλαγές στο σχολείο ως μορφές διαπολιτισμικής επικοινωνίας οι οποίες εγγράφονται σε συγκεκριμένες σχέσεις ιεραρχίας.

Σύμφωνα με τη δεύτερη, η ανθρωπολογική προσέγγιση της εκπαίδευσης δεν αποτελεί ένα γνωστικό κλάδο που συγκροτείται με βάση ένα αντικείμενο (την εκπαίδευση στους «άλλους» πολιτισμούς) αλλά μια αναλυτική σκοπιά η οποία εστιάζει στο σχολείο ως ένα επιμέρους κοινωνικό πλαίσιο, πεδίο δράσης των ατόμων που νοηματοδοτείται από το περιεχόμενο που αποδίδουν στις έννοιες «μαθητής», «δάσκαλος» κλπ. Οι μετασχηματισμοί στους οποίους υπόκεινται οι τοπικές κοινωνικές δομές, αξίες και πρακτικές όπως αποτυπώνονται στο εκπαιδευτικό πεδίο κατέχει σημαντική θέση στην προσέγγιση αυτή. Ορισμένες από τις πρόσφατες μελέτες εστιάζουν στις καθημερινές σχολικές πρακτικές και τη συγκρότηση της υποκειμενικότητας μαθητών, εκπαιδευτικών και γονέων κατά τη δράση τους στο εκπαιδευτικό πεδίο.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

- Η κατάκτηση των βασικών θεωρητικών εργαλείων μέσω των οποίων ερευνήθηκε το σχολείο από την ανθρωπολογία.
- Η εξοικείωση με την εθνογραφία του σχολείου υπό το πρίσμα της ανθρωπολογίας.
- Η επεξεργασία των μεθοδολογικών και δεοντολογικών ζητημάτων που τίθενται στην έρευνα για το σχολείο

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: α) εντοπισμός των τρόπων με τον οποίο εκφράζονται οι κοινωνικές και πολιτισμικές ιεραρχίες στην εκπαίδευση
β) κατανόηση των διαφορετικών προσεγγίσεων ως προς την έμφαση που δίνουν στις θεσμικές ή στις καθημερινές και άτυπες πλευρές της σχολικής ζωής
γ) σύνδεση της ανθρωπολογίας του σχολείου με την ευρύτερη ανθρωπολογική θεωρία

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: γραπτές ασκήσεις στη διάρκεια του εξαμήνου και τελική γραπτή εργασία

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 10

ΚΙΑ-I-1 Ζητήματα Ιστορικής Ανθρωπολογίας: Ιστοριογραφικά ζητήματα, μετασχηματισμοί της ποιητικής της ιστορικής γνώσης

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ποθητή Χαντζαρούλα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το σεμινάριο ασχολείται με ιστοριογραφικά ζητήματα τα οποία έχουν αποτελέσει αντικείμενο διαφορετικών πειθαρχιών (κυρίως της ιστορίας και της ανθρωπολογίας) και διαφορετικών γνωστικών πεδίων και αναλύει αυτά τα ζητήματα μέσα από τη διεπιστημονική οπτική. Πρόκειται για κεντρικά ζητήματα και έννοιες που απασχολούν τη σημερινή ιστοριογραφία, όπως το ζήτημα της αφήγησης, της ερμηνείας και της αντιπροσωπευτικότητας, των πηγών και του αρχείου, καθώς και οι έννοιες της μνήμης, του χρόνου, της μαρτυρίας, της κουλτούρας, της εμπειρίας, του φύλου, της υποκειμενικότητας και της ταυτότητας.

Θα εστιάσουμε σε ιστοριογραφικές πρακτικές που διακρίνονται για τη διεπιστημονική προσέγγισή τους και προέκυψαν μέσα από την ανάγκη να εμπλουτιστεί η ιστορική μελέτη με νέα εργαλεία. Η προφορική ιστορία, η ιστορία των νοοτροπιών, η μικροϊστορία, η ιστορία του φύλου, η ιστορία του σώματος και της σεξουαλικότητας καθώς και η ιστορία των συναισθημάτων μετασχημάτισαν την ιστοριογραφική σκέψη και γραφή μέσα από τις μεθοδολογικές, θεωρητικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις τους. Τα ιστοριογραφικά κείμενα που επιλέχθηκαν έχουν συμβάλει σημαντικά στην ανανέωση της μεθοδολογίας και των αναλυτικών εργαλείων της ιστοριογραφίας.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

- Να διδαχθούν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες ιστοριογραφικές πρακτικές και ιστοριογραφικά παραδείγματα που θα τους επιτρέψουν να εμβαθύνουν σε διεπιστημονικές προσεγγίσεις.
- Να εξοικειωθούν με τη χρήση αναλυτικών εργαλείων διαφορετικών πειθαρχιών, και ιδιαίτερα της κοινωνικής ανθρωπολογίας, στην ιστοριογραφία.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:

- Να κατανοήσουν σε βάθος τις έννοιες και τα ιστοριογραφικά ζητήματα τα οποία απασχολούν τη σύγχρονη ιστοριογραφία.

- Να χρησιμοποιήσουν νέα αναλυτικά εργαλεία και ερμηνευτικές προσεγγίσεις στις εργασίες και στη διπλωματική εργασία τους – στη μελέτη, δηλαδή, του παρελθόντος.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Δύο γραπτές εργασίες (2500 και 5000 λέξεων), συμμετοχή και συμβολή στο σεμινάριο (περιλαμβάνει «αντίδραση» στα κείμενα και παρουσιάσεις).

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 10

ΚΙΑ-I-2 Ειδικά θέματα ιστοριογραφίας. Η βία στους πρώιμους νεότερους χρόνους

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Ελένη Γκαρά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Τις τελευταίες δεκαετίες η βία απασχολεί ολοένα και περισσότερο τους κοινωνικούς επιστήμονες και έχει αναδειχθεί σε προνομιακό πεδίο συνάντησης και συνομιλίας διαφόρων κλάδων, ιδίως μάλιστα της ιστορίας και της ανθρωπολογίας. Στο επίκεντρο της σύγχρονης έρευνας βρίσκονται τα νοήματα και οι χρήσεις της βίας, τα πλαίσια εκδήλωσής της, οι πολλαπλές της όψεις και οι διαφορετικοί τρόποι έκφρασής της, καθώς και ο έμφυλος χαρακτήρας της. Το μάθημα ασχολείται με τα θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα που συνδέονται με τη μελέτη της βίας, τις ιστοριογραφικές προσεγγίσεις, αλλά και τις πρόσφατες τάσεις της ιστορικής έρευνας για τη βία στους πρώιμους νεότερους χρόνους, τόσο ως βιωμένης εμπειρίας όσο και στο επίπεδο του λόγου και των αναπαραστάσεων.

ΣΤΟΧΟΙ: Το μάθημα αποσκοπεί στο να γνωρίσουν οι φοιτητές τις κύριες θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις στη μελέτη της βίας, καθώς και τις πρόσφατες τάσεις της έρευνας, να εξοικειωθούν με τις κυριότερες όψεις του φαινομένου κατά τους πρώιμους νεότερους χρόνους, να γνωρίσουν τις βασικές ιστορικές πηγές για τη μελέτη της βίας και να αναπτύξουν τις αναλυτικές και κριτικές τους ικανότητες.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Οι φοιτητές που συμμετέχουν στο σεμινάριο και ανταποκρίνονται πλήρως στις υποχρεώσεις τους, συμπεριλαμβανομένης της τελικής γραπτής εργασίας,

- μαθαίνουν τις κύριες θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις στην ιστορική μελέτη και ανάλυση της βίας,
- εξοικειώνονται με τις έννοιες, τις μεθόδους και τις πηγές που χρησιμοποιούνται στη μελέτη της βίας, ιδίως σε ό,τι αφορά στους πρώιμους νεότερους χρόνους,
- εξοικειώνονται με την κυριότερη επιστημονική βιβλιογραφία και μελετούν σημαντικά κείμενα για το ζήτημα,
- μαθαίνουν να αναγνωρίζουν και να κατανοούν την πολυπλοκότητα των παραγόντων που επηρεάζουν τις μορφές, τα νοήματα και τις χρήσεις της βίας και οι οποίοι συμβάλλουν στη διαφοροποίηση των εκδηλώσεών της από κοινωνία σε κοινωνία,

αποκτούν νέες γνώσεις για τη βία στους πρώιμους νεότερους χρόνους και μελετούν σε βάθος επιμέρους όψεις του ζητήματος στο πλαίσιο της ερευνητικής τους εργασίας.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Σεμινάριο με ενεργό συμμετοχή των φοιτητών, χρήση οπτικού και κειμενικού υλικού, powerpoint.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Εβδομαδιαίες γραπτές ασκήσεις ή/και προφορικές παρουσιάσεις (30%), προφορική παρουσίαση τελικής εργασίας (20%), τελική γραπτή εργασία τουλάχιστον 3600 λέξεων (50%).

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 10

ΚΙΑ-I-3 Πολιτική και κοινωνική ιστορία της Νεότερης Ελλάδας (από το Ανατολικό στο Μακεδονικό Ζήτημα)

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Σπύρος Καράβας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα αποσκοπεί στην παρουσίαση-κατανόηση των μηχανισμών παραγωγής και διαμόρφωσης της κυρίαρχης ελληνικής ιδεολογίας μέσα από τις συνέπειές της στις πολιτικές πρακτικές. Η διαδικασία συγκρότησης του ελληνικού επιχειρήματος περί «εθνικών δικαιών», το ασύμπτωτο των εδαφικών «βλέψεων» με τις πολιτικές και εθνολογικές παραμέτρους, η πολιτική διαθεσιμότητα των «αλυτρώτων», η καταστολή της επανάστασης στη Μακεδονία, όπως και οι ιστοριογραφικές στρεβλώσεις του μακεδονικού ζητήματος είναι ορισμένα από τα θέματα που θα συζητηθούν.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η ιστορικοποίηση των εννοιών και η ανάδειξη των αντινομιών μεταξύ των πηγών και της χρησιμοθηρικής ιστορίας.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Δέκα μικρές εργασίες, που αφορούν σχολιασμό κειμένων (πηγών) και εκπονούνται κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 10

Ε. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Γυναίκες και Φύλο: Ανθρωπολογικές και Ιστορικές Προσεγγίσεις

1. Οργάνωση του Προγράμματος

ΤΟ Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας οργανώνει και λειτουργεί Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) με τίτλο «Γυναίκες και Φύλο: Ανθρωπολογικές και Ιστορικές Προσεγγίσεις» από το ακαδημαϊκό έτος 2002-03 σύμφωνα με την Υ.Α 35101/Β7 (ΦΕΚ 903/4.7.2003 τ.Β').

Το Πρόγραμμα περιλαμβάνει τα κυριότερα θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα που θέτουν οι σπουδές για τις γυναίκες και το φύλο στην ανθρωπολογία και την ιστορία, και ασχολείται με τη διερεύνηση του φύλου ως αναλυτικού εργαλείου για την πληρέστερη κατανόηση ζητημάτων που σχετίζονται με την πολιτική, την οικονομία, την υγεία, την εκπαίδευση, τη γλώσσα, την τέχνη. Στόχος του είναι η υψηλού επιπέδου εκπαίδευση επιστημόνων και ερευνητών, εξειδικευμένων στις γυναικείες σπουδές και τις σπουδές για το φύλο, οι οποίες/-οι θα είναι σε θέση να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των σημερινών πολυπολιτισμικών κοινωνιών, συμβάλλοντας στην προώθηση της αρχής της ισότητας στη βάση της ετερότητας σε όλους τους τομείς. Πρόκειται για ένα διεπιστημονικό πρόγραμμα το οποίο συνθέτει την Κοινωνική Ανθρωπολογία με την Ιστορία, και εξετάζει τη διαπλοκή τους με συναφείς επιστήμες, όπως η Οικονομία, η Πολιτική Φιλοσοφία, η Κοινωνιογλωσσολογία, και η Τέχνη.

Ένα επιπλέον καινοτόμο στοιχείο του προγράμματος συνιστούν οι θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις που συνδυάζουν τις γνώσεις από μη δυτικές κοινωνίες και πολιτισμούς σε θέματα φύλου, με τον ανάλογο διάλογο που διεξάγεται στη χώρα μας γύρω από τα ίδια θέματα. Συνεπώς, τα στοιχεία που συνθέτουν τη φυσιογνωμία του ΠΜΣ είναι η διεπιστημονική προσέγγιση την οποία εφαρμόζει ο εξ ορισμού διαπολιτισμικός του προσανατολισμός, καθώς και η έμφαση στις ποιοτικές κυρίως μεθόδους έρευνας και ιδιαίτερα στην εθνογραφική προσέγγιση.

Ειδικότερα το ΠΜΣ στοχεύει στο:

- Να εισάγει τις/ους φοιτήτριες/ές στους κυριότερους σύγχρονους προβληματισμούς για το φύλο στους διαφορετικούς επιστημονικούς κλάδους και πεδία.
- Να συμβάλει στην κατανόηση του έμφυλου χαρακτήρα των κοινωνικών σχέσεων και αντιλήψεων σε τομείς όπως η πολιτική, η εκπαίδευση, η οικονομία, η υγεία, η γλώσσα και η τέχνη
- Να παρέχει υψηλού επιπέδου εκπαίδευση σε κοινωνικά ευαίσθητους τομείς όπου διαμορφώνονται οι πολιτικές της ισότητας και του φύλου.
- Να συνδέσει τις παρεχόμενες γνώσεις με τις διεθνείς εξελίξεις στις σχετικές επιστήμες, ερευνητικές κατευθύνσεις και ειδικότητες.

Στο ΠΜΣ γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι όλων των Τμημάτων των Πανεπιστημίων της ημεδαπής καθώς και οι κάτοχοι αναγνωρισμένων τίτλων σπουδών από ομοταγή Πανεπιστήμια της αλλοδαπής. Μετά τη δημοσίευση της σχετικής προκήρυξης στον ημερήσιο τύπο, και όπως αυτή ορίζει, οι υποψήφιοι υποβάλλουν στο Τμήμα αίτηση συμμετοχής στις εξετάσεις εισαγωγής και βιογραφικό σημείωμα. Οι υποψήφιοι διαγωνίζονται στην αγγλική γλώσσα και συμμετέχουν σε προφορική συνέντευξη. Ο αριθμός εισακτέων κατ' έτος ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας και δεν υπερβαίνει τους 20.

Για το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ) απαιτείται η επιτυχής ολοκλήρωση των υποχρεώσεων των φοιτητών/-τριών κατά τη διάρκεια 2 διδακτικών εξαμήνων και ακολούθως η εκπόνηση Μεταπτυχιακής Εργασίας Ειδίκευσης, η οποία πρέπει να ολοκληρωθεί σε διάστημα ενός εξαμήνου. Για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Τίτλου Ειδίκευσης απαιτούνται 90 πιστωτικές μονάδες. Κάθε μάθημα αντιστοιχεί σε 7,5 πιστωτικές μονάδες και σε τρεις ώρες διδασκαλίας την εβδομάδα. Η εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Εργασίας Ειδίκευσης αντιστοιχεί σε 30 πιστωτικές μονάδες. Από τα προσφερόμενα μαθήματα των δύο εξαμήνων τα τέσσερα (4) μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου είναι υποχρεωτικά κορμού και τα τέσσερα (4) μαθήματα του εαρινού εξαμήνου είναι υποχρεωτικά κατ' επιλογήν. Οι βασικές μέθοδοι διδασκαλίας του ΠΜΣ είναι α) οι διαλέξεις, εισηγήσεις και ομάδες εργασίας (workshops) από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, προσκεκλημένους καθηγητές και ειδικούς επιστήμονες, β) προφορικές παρουσιάσεις εργασιών που διεξάγονται κατά τη διάρκεια του εξαμήνου από τους μεταπτυχιακούς/-ές φοιτητές/-τριες με στόχο την ανάπτυξη της αυτενέργειας, γ) εκπόνηση ερευνητικών εργασιών. Οι φοιτητές/-τριες αξιολογούνται στη βάση της προφορικής συμμετοχής και των γραπτών εργασιών που εκπονούν σε κάθε μάθημα. Η επιτυχής παρακολούθηση τους είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την εκπόνηση, στο τρίτο εξάμηνο, της Μεταπτυχιακής Ερευνητικής ή Συνθετικής Διατριβής. Η ολοκλήρωση της τελευταίας είναι υποχρεωτική για την απονομή του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ). Το θέμα της ορίζεται ύστερα από συνεννόηση με τους διδάσκοντες/-ουσες στο τέλος του δεύτερου εξαμήνου. Η διπλωματική εργασία κυμαίνεται από 12.000 ως 15.000 λέξεις και ολοκληρώνεται σε διάστημα όχι μεγαλύτερο του ενός εξαμήνου.

2. Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του ΠΜΣ «Γυναίκες και Φύλα»

ΑΡΘΡΟ 1. ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το Πρόγραμμα διοικείται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ) του Τμήματος. Η Γ.Σ.Ε.Σ. αποτελεί το αρμόδιο όργανο για θέματα εποπτείας, σχεδιασμού και αξιολόγησης μεταπτυχιακών σπουδών εν γένει και κατά συνέπεια εκφράζει την πολιτική του Τμήματος σχετικά με το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα. Την Γ.Σ.Ε.Σ. απαρτίζουν ο Πρόεδρος του Τμήματος, τα μέλη ΔΕΠ και δύο εκπρόσωποι των μεταπτυχιακών φοιτητριών/-ών.

Με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ ορίζεται Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) που είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και συντονισμό της Λειτουργίας του Προγράμματος. Η Σ.Ε. απαρτίζεται από πέντε μέλη ΔΕΠ του Τμήματος που έχουν αναλάβει έργο στα πλαίσια του ΠΜΣ. Η Σ.Ε. είναι επίσης αρμόδια για τον καθορισμό των ειδικότερων υποχρεώσεων των μεταπτυχιακών φοιτητριών/-ών που παρακολουθούν το Πρόγραμμα.

Με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. επίσης, μέλος ΔΕΠ ορίζεται Επιστημονικός Υπεύθυνος του Προγράμματος με έργο την διεκπεραίωση των διοικητικών υποθέσεων και την προώθηση της αποτελεσματικής εφαρμογής του ΠΜΣ. Επιπλέον, από την Γ.Σ.Ε.Σ. ορίζεται Διευθυντής του Προγράμματος μέλος ΔΕΠ στη βαθμίδα του Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή, ο οποίος έχει την εποπτεία του ακαδημαϊκού σκέλους του Προγράμματος.

Την οργάνωση και την εν γένει λειτουργία του ΠΜΣ εποπτεύει η Σύγκλητος Ειδικής Σύθεσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου, αρμόδια για κάθε θέμα διοικητικού ή οργανωτικού χαρακτήρα που σχετίζεται με τις μεταπτυχιακές σπουδές.

ΑΡΘΡΟ 2. ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Γυναίκες και Φύλα: Ανθρωπολογικές και Ιστορικές Προσεγγίσεις» εγκρίθηκε το 2002 στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ II, του Μέτρου 4.2 «Προγράμματα υποστήριξης των γυναικών στις προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές. Προγράμματα σπουδών και ερευνητικά προγράμματα για τις γυναίκες» και της Κατηγορίας Πράξεων 4.2.1.α. «Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών σε θέματα φύλου και ισότητας». Το ΠΜΣ άρχισε να λειτουργεί το 2003, είναι μονοετές και μονομηματικό.

ΑΡΘΡΟ 3. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ-ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός του Προγράμματος είναι η εκπαίδευση επιστημόνων και ερευνητών που εξειδικεύονται στις Γυναικείες Σπουδές και στις μελέτες για το φύλο. Το Πρόγραμμα είναι διεπιστημονικό και συνθέτει την Κοινωνική Ανθρωπολογία με την Ιστορία και τη διαπλοκή τους με συναφείς επιστήμες – Οικονομία, Πολιτική, Εκπαίδευση, Κοινωνιολογία, Υγεία και Τέχνη. Ένα επιπλέον καινοτόμο στοιχείο του Προγράμματος συνιστούν οι θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις που συνδυάζουν τις γνώσεις από μη δυτικές κοινωνίες και πολιτισμούς σε θέματα φύλου, με τον ανάλογο διάλογο που διεξάγεται στη χώρα μας γύρω από τα ίδια θέματα. Επίσης, δίνει ιδιαίτερη έμφαση στις ποιοτικές μεθόδους έρευνας καθώς και στην εθνογραφική προσέγγιση.

Ειδικότερα το Πρόγραμμα σκοπεύει:

–Να εισάγει τις/τους φοιτήτριες/-ές στους κυριότερους σύγχρονους προβληματισμούς για το φύλο στους χώρους διαφορετικών επιστημονικών κλάδων και πεδίων.

–Να συμβάλει στην κατανόηση του έμφυλου χαρακτήρα των κοινωνικών σχέσεων και ιδεολογιών σε τομείς όπως η εκπαίδευση, η απασχόληση, η κοινωνική πολιτική, η υγεία και η τέχνη.

–Να παρέχει υψηλού επιπέδου εκπαίδευση στους κοινωνικά ευαίσθητους τομείς όπου διαμορφώνονται οι πολιτικές της ισότητας και του φύλου.

–Να συνδέσει τις παρεχόμενες γνώσεις με τις διεθνείς εξελίξεις στις σχετικές επιστήμες, ερευνητικές κατευθύνσεις και ειδικότητες.

Η διαπλοκή διαφορετικών επιστημονικών κλάδων και πεδίων με άξονα το φύλο προσδίδει στο ΠΜΣ «Γυναίκες και Φύλα: Ανθρωπολογικές και Ιστορικές Προσεγγίσεις» ένα μοναδικό πλεονέκτημα και το καθιστά ελκυστικό για φορείς, οργανισμούς αλλά και μεμονωμένα άτομα (π.χ. Γραμματεία Ισότητας, ΚΕΘΙ) που προωθούν την ισότητα των φύλων σε πολλούς τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας και κυρίως στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής.

ΑΡΘΡΟ 4. ΑΠΟΝΕΜΟΜΕΝΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ

Το ΠΜΣ «Γυναίκες και Φύλα: Ανθρωπολογικές και Ιστορικές Προσεγγίσεις» απονέμει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Master's).

ΑΡΘΡΟ 5. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας ξεκίνησε την λειτουργία Μεταπτυχιακού Προγράμματος Ειδίκευσης «Γυναίκες και Φύλα: Ανθρωπολογικές και Ιστορικές Προσεγγίσεις» μονοετούς διάρκειας από το ακαδημαϊκό έτος 2003-2004.

5.1. ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΚΤΕΩΝ

Ο αριθμός εισακτέων κατ' έτος για το ΠΜΣ ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος και δεν υπερβαίνει τους 20.

5.2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Η πρόσκληση ενδιαφέροντος για την υποβολή υποψηφιοτήτων στο ΠΜΣ δημοσιεύεται στον ημερήσιο τύπο τον Μάιο και περιέχει όλες τις πληροφορίες για τον τρόπο υποβολής των αιτήσεων, τα απαραίτητα προσόντα, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και τα κριτήρια επιλογής. Η προθεσμία υποβολής αιτήσεων ορίζεται από την Γ.Σ.Ε.Σ. Οι αιτήσεις είναι έγκυρες αν υποβληθούν στη Γραμματεία του Προγράμματος ή ταχυδρομηθούν εντός της παραπάνω προθεσμίας. Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων ολοκληρώνεται στις αρχές Ιουλίου.

5.3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΓΙΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Τα απαραίτητα δικαιολογητικά για τη συμμετοχή στη διαδικασία επιλογής είναι:

- Αίτηση
- Πτυχίο Ανώτατης Σχολής (στην περίπτωση που ο τίτλος έχει αποκτηθεί στην αλλοδαπή πρέπει να συνοδεύεται από πιστοποιητικό ισοτιμίας του ΔΟΑΤΑΠ).
- Αναλυτική βαθμολογία
- Υπόμνημα που να αναφέρονται τα ερευνητικά ενδιαφέροντα του υποψηφίου καθώς και οι λόγοι για τους οποίους επιθυμεί να συνεχίσει τις σπουδές του σε μεταπτυχιακό επίπεδο (1000-2000 λέξεις).
- Βιογραφικό σημείωμα
- Δύο (2) συστατικές επιστολές
- Διπλώματα ξένων γλωσσών (αν υπάρχουν)

Στο ΠΜΣ για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης γίνονται δεκτοί υποψήφιοι οι οποίοι θα πρέπει:

- να είναι πτυχιούχοι όλων των Τμημάτων των Πανεπιστημίων της ημεδαπής καθώς και οι κάτοχοι αναγνωρισμένων τίτλων σπουδών από ομοταγή Πανεπιστήμια της αλλοδαπής.
- να επιτύχουν σε γραπτές εξετάσεις που πιστοποιούν τη γνωστική επάρκεια στην αγγλική γλώσσα.
- να επιτύχουν σε προφορική συνέντευξη.

Η αξιολόγηση των υποψηφίων, οι οποίοι μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες έχουν προσκομίσει όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, πραγματοποιείται σε τρεις φάσεις:

1. Η πρώτη φάση αφορά τον έλεγχο των τυπικών προσόντων των υποψηφίων. Απαραίτητη προϋπόθεση μετάβασης στην επόμενη φάση είναι η κατάθεση όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών.

2. Στη δεύτερη φάση αξιολόγησης συμμετέχουν όσοι κρίθηκαν επιτυγχόντες της πρώτης φάσης και περιλαμβάνει τη διαδικασία των γραπτών εξετάσεων στην ξένη γλώσσα.

3. Η τρίτη φάση αφορά την προσωπική συνέντευξη στην οποία προσέρχονται όλοι οι υποψήφιοι που επέτυχαν στη δεύτερη φάση και πραγματοποιείται στην έδρα του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας μετά την γραπτή εξέταση στην ξένη γλώσσα.

Για τον καθορισμό της σειράς επιτυχίας λαμβάνονται υπόψη με συντελεστές βαρύτητας που καθορίζει και μπορεί να αναπροσαρμόζει η Γ.Σ.Ε.Σ.:

- Η επίδοση στην προφορική συνέντευξη
- Η επίδοση στις γραπτές εξετάσεις γλώσσας
- Ο βαθμός του πτυχίου
- Ο βαθμός σε μαθήματα που ανήκουν σε συναφή γνωστικά αντικείμενα
- Η γενικότερη εικόνα του υποψηφίου που προκύπτει από το υπόμνημα, το βιογραφικό σημείωμα και τις συστατικές επιστολές.

5.4. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΡΟΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Η Γ.Σ.Ε.Σ. ορίζει Επιτροπή Εισαγωγής αποτελούμενη από πέντε (τακτικά) μέλη ΔΕΠ και ένα (1) αναπληρωματικό η οποία, μετά την ολοκλήρωση των εξετάσεων, συνυπολογίζοντας τις επιδόσεις των υποψηφίων στα προαναφερθέντα κριτήρια επιλογής, καταρτίζει κατάλογο επιλογής των επιτυχόντων και επιλαχόντων και παρουσιάζει τις προτάσεις της στη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος.

Τα αποτελέσματα ανακοινώνονται και κοινοποιούνται ταχυδρομικώς στους ενδιαφερόμενους. Οι τελευταίοι καλούνται να απαντήσουν επίσης γραπτά εντός 7 ημερών αν αποδέχονται ή όχι την ένταξή τους στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα.

Η μη απάντηση μέσα στην παραπάνω προθεσμία από υποψήφιο που έχει επιλεγεί, ισοδυναμεί με παραίτηση από την υποψηφιότητά του. Εφόσον υπάρξουν παραιτήσεις, η Γραμματεία ενημερώνει τους αμέσως επόμενους στη σειρά αξιολόγησης από τον σχετικό κατάλογο επιλαχόντων.

5.5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Για την απονομή του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης απαιτείται η επιτυχής εξέταση σε όλα τα μαθήματα. Επιπλέον συνυπολογίζεται η επιτυχής διεκπεραίωση της διαδικασίας έρευνας, συγγραφής και υποστήριξης της μεταπτυχιακής εργασίας ειδίκευσης, καθώς και η συμμετοχή της/του φοιτήτριας/-ή στις εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες του προγράμματος.

5.6.1. ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Η χρονική διάρκεια ορίζεται για το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης σε τρία διδακτικά εξάμηνα πλήρους φοίτησης με το τελευταίο εξάμηνο να διατίθεται για την εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Εργασίας Ειδίκευσης (διπλωματικής εργασίας).

5.6.2. ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Από τη στιγμή ένταξής τους στο ΠΜΣ, οι φοιτήτριες/-ές κατανέμονται σε ομάδες, για την εποπτεία των οποίων υπάρχει υπεύθυνος σύμβουλος σπουδών. Ο σύμβουλος-καθηγητής ανήκει στο διδακτικό προσωπικό του Προγράμματος, παρακολουθεί την πορεία της φοιτήτριας/-ής, την/τον συμβουλεύει σε ακαδημαϊκά, οργανωτικά ή διοικητικά θέματα και εισηγείται σε ζητήματα που αφορούν την/τον συγκεκριμένη/-ο φοιτήτρια/-ή. Οι σύμβουλοι σπουδών ορίζονται στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους από τη Γ.Σ.Ε.Σ., μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής.

5.6.3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ) απαιτούνται ενενήντα (90) πιστωτικές μονάδες. Κάθε μάθημα αντιστοιχεί σε επτάμισυ (7,5) πιστωτικές μονάδες και σε 3 ώρες διδασκαλίας την εβδομάδα. Η εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Εργασίας Ειδίκευσης αντιστοιχεί σε τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες.

Από τα προσφερόμενα μαθήματα των δύο εξάμηνων τα τέσσερα (4) είναι υποχρεωτικά κορμού και τα τέσσερα (4) μαθήματα εαρινού εξαμήνου είναι υποχρεωτικά κατ' επιλογήν.

Η επιτυχής παρακολούθηση των μαθημάτων είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την εκπόνηση, στο τρίτο εξάμηνο, της Μεταπτυχιακής Εργασίας Ειδίκευσης. Η ολοκλήρωση της τελευταίας είναι υποχρεωτική για την απονομή του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ).

5.6.4. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΠΜΣ

Η αξιολόγηση των φοιτητριών/-ών γίνεται με βάση την προφορική τους συμμετοχή, τα σεμινάρια που παρουσιάζουν, τις γραπτές εργασίες που εκπονούν κατά μάθημα και τη διπλωματική τους εργασία.

Οι φοιτήτριες/-ές αφ' ενός υπογράφουν στο δελτίο παρουσίας και αξιολόγησης πιστοποιώντας έτσι τη φυσική τους παρουσία στα μαθήματα και αφ' ετέρου αξιολογούνται από τον εκάστοτε διδάσκοντα/-ουσα για την προφορική τους συμμετοχή στις διαλέξεις. Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική. Η μη παρακολούθηση μαθημάτων συνιστά λόγο διαγραφής από το πρόγραμμα. Στις περιπτώσεις αυτές το θέμα παραπέμπεται στη Γ.Σ.Ε.Σ.

Η/ο φοιτήτρια/-ής δεν δικαιούται να έχει εκκρεμότητες σε περισσότερα από ένα μαθήματα ανά εξάμηνο. Αν αποτύχει σε κάποιο μάθημα του 1ου ή του 2ου εξαμήνου, έχει δικαίωμα να επανεξεταστεί στη δεύτερη εξεταστική η οποία τοποθετείται χρονικά τρεις εβδομάδες μετά το τέλος της εξεταστικής του κάθε εξαμήνου.

5.6.5. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Με το τέλος της εξεταστικής του Ιουνίου οι μεταπτυχιακές/-οί φοιτήτριες/-ές επιλέγουν το θέμα της διπλωματικής εργασίας τους σε συνεννόηση με έναν επιβλέποντα καθηγητή (μέλος ΔΕΠ του Τμήματος ή άλλου πανεπιστημίου από τους εξωτερικούς συνεργάτες του ΠΜΣ). Η Γ.Σ.Ε.Σ. επικυρώνει την ανάθεση των διπλωματικών εργασιών και τον ορισμό των επιβλεπόντων καθηγητών και συγκροτεί τριμελή επιτροπή, ένα μέλος της οποίας είναι ΔΕΠ του Τμήματος. Η τριμελής επιτροπή βαθμολογεί τη διπλωματική εργασία.

Η διπλωματική εργασία είναι συνθετική εργασία, το ενδεικτικό μέγεθος της οποίας κυμαίνεται μεταξύ 12 και 15 χιλιάδων λέξεων (χωρίς τις υποσημειώσεις, την βιβλιογραφία και τα παραρτήματα). Βασίζεται σε βιβλιογραφική, αρχειακή ή επιτόπια ανθρωπολογική έρευνα και το θέμα της πρέπει να εμπίπτει στα γνωστικά πεδία που καλύπτει το πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών. Προσφέρει τη δυνατότητα να κριθεί αλλά και να κατευθυνθεί η ερευνητική/αναλυτική ικανότητα της/του φοιτήτριας/-ή, αντιπροσωπεύει υψηλό επίπεδο ερευνητικής δραστηριότητας και συμβάλλει στην επιστημονική γνώση.

Οι διπλωματικές εργασίες παραδίδονται στη Γραμματεία, όχι νωρίτερα από τις 15 Νοεμβρίου και όχι αργότερα από τις 15 Μαΐου (σε περίπτωση παράτασης ενός εξαμήνου), η οποία μεριμνά για τη διανομή τους στους εξεταστές. Στην περίπτωση που η/ο φοιτήτρια/-ής αδυνατεί να καταθέσει εμπρόθεσμα την διπλωματική της/του εργασία μπορεί σε συνεννόηση με τον επιβλέποντα και αφού ενημερωθεί σχετικά τη Γραμματεία να πάρει παράταση, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα εξάμηνο (βλ. παραπάνω). Αν δεν καταθέσει την διπλωματική του εργασία στη Γραμματεία πριν τη λήξη της παράτασης, η/ο μεταπτυχιακή/-ός φοιτήτρια/-ής διαγράφεται. Αντίγραφα των διπλωματικών εργασιών που εξετάζονται με επιτυχία κατατίθενται στη βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Επίσης, οι φοιτήτριες/-ές είναι υποχρεωμένοι να προσκομίσουν στη Γραμματεία μια περίληψη της διπλωματικής τους εργασίας στην ελληνική και αγγλική γλώσσα σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. Η περίληψη αποτελεί μια σαφή και σύντομη περιγραφή των ερευνητικών ζητημάτων (συμπεριλαμβανομένης και της μεθοδολογικής προσέγγισης) καθώς και των συμπερασμάτων της διπλωματικής εργασίας σε μια το πολύ σελίδα.

5.6.6. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Οι φοιτήτριες/-ές που είναι εγγεγραμμένοι στο ΠΜΣ είναι υποχρεωμένοι:

- να παρακολουθούν κανονικά και ανελλιπώς τα μαθήματα του ισχύοντος προγράμματος σπουδών
- να υποβάλουν μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες τις απαιτούμενες εργασίες
- να προσέρχονται στις προβλεπόμενες εξετάσεις
- να συμμετέχουν στις ακαδημαϊκές δραστηριότητες του προγράμματος
- να σέβονται και να τηρούν τις αποφάσεις των οργάνων καθώς και την
- ακαδημαϊκή δεοντολογία.

5.6.7. ΔΙΔΑΚΤΡΑ

Για το έτος 2012-2013 ορίζεται ότι το ύψος των διδάκτρων αναλογεί σε πεντακόσια (500) ευρώ.

5.6.8. ΑΠΟΝΟΜΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Μετά την επιτυχή εξέταση στα εξαμηνιαία μαθήματα και την έγκριση της Διπλωματικής Εργασίας, απονέμεται στη/στο μεταπτυχιακή/-ό φοιτήτρια/-ή το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης. Στο δίπλωμα αναφέρονται: το ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ο αριθμός του Διπλώματος και η ημερομηνία απονομής, το όνομα, επώνυμο, όνομα πατέρα, και τόπος καταγωγής της/του μεταπτυχιακής/-ού φοιτήτριας/-ή. Ο τίτλος του Μεταπτυχιακού Διπλώματος

Ειδίκευσης υπογράφεται από κοινού από τον Πρύτανη και τον Προϊστάμενο Γραμματείας Α.Ε.Ι. του Ιδρύματος.

3. Προσφερόμενα Μαθήματα

A' Εξάμηνο

1. Ανθρωπολογικές προσεγγίσεις των φύλων
2. Ιστορικές προσεγγίσεις των φύλων: Ανδρικές ταυτότητες στην Ευρώπη (19ος – 20ός αι.)
3. Φύλο, φεμινιστική θεωρία και πολιτική
4. Γλώσσα, φύλο και σεξουαλικότητα

B' Εξάμηνο

5. Φύλο και υγεία
6. Φύλο και υλικός πολιτισμός
7. Φύλο και μετανάστευση
8. Οικονομική ανισότητα, φύλα και ο αναπτυσσόμενος κόσμος

4. Περιλήψεις Μαθημάτων

1. ΓΦ-1 Ανθρωπολογικές προσεγγίσεις των φύλων

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Κώστας Γιαννακόπουλος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα χωρίζεται σε 4 επιμέρους ενότητες.

Η πρώτη αφορά την ιστορική συγκρότηση της ανθρωπολογίας του φύλου και πιο συγκεκριμένα τον μετασχηματισμό της ανθρωπολογίας των γυναικών σε ανθρωπολογία του φύλου και το πιο βασικό ζήτημα που διατρέχει τις ανθρωπολογικές μελέτες του φύλου δηλαδή τις εννοιολογήσεις της σχέσης μεταξύ βιολογικού και κοινωνικού φύλου. Η δεύτερη ενότητα εστιάζει στη σχέση μεταξύ φύλου και σεξουαλικότητας όπως αυτή αναπτύχθηκε στα πλαίσια της φεμινιστικής, ανθρωπολογικής θεωρίας αλλά και του φεμινιστικού κινήματος. Στην τρίτη ενότητα εξετάζονται οι διάφορες θεωρίες (κονστρουκτιβιστική, μεταδομιστική, ψυχαναλυτική) για την έμφυλη και σεξουαλική ταυτότητα και οι πολιτικές χρήσεις τους. Η τέταρτη ενότητα αφορά την συμβολή της φεμινιστικής και queer ανθρωπολογίας στην αμφισβήτηση του θετικιστικού παραδείγματος στην επιτόπια έρευνα και στην αναζήτηση νέων μορφών εθνογραφικής έρευνας και γραφής.

ΣΤΟΧΟΙ: Παροχή βασικών γνώσεων αλλά και εξοικείωση των φοιτητριών/ών με τα σύγχρονα θεωρητικά ρεύματα στην ανθρωπολογία του φύλου και την φεμινιστική/queer θεωρία.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Στο τέλος του σεμιναρίου αναμένεται οι φοιτήτριες/ές να:

- έχουν αποκτήσει τις βασικές γνώσεις για την ανθρωπολογία του φύλου
- να έχουν κατανοήσει τον διεπιστημονικό και πολιτικό χαρακτήρα της
- να μπορούν να χειρίζονται τα αναλυτικά εργαλεία των σπουδών του φύλου και της σεξουαλικότητας και να τα εφαρμόζουν στην ανάλυση της κοινωνίας

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Με βάση γραπτές εργασίες και προφορική επίδοση στο σεμιναριακό μάθημα.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, παρουσιάσεις και σχολιασμός κειμένων, προβολή ταινιών.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 7,5

ΓΦ-2 Ιστορικές προσεγγίσεις των φύλων: Ανδρικές ταυτότητες στην Ευρώπη (19ος – 20ός αι.)

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιάννης Γιαννιτσιώτης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Οι διαλέξεις έχουν στόχο να αναδείξουν τον ιστορικό χαρακτήρα των διαφορετικών εκδοχών της ανδρικής ταυτότητας μέσα από παραδείγματα της ευρωπαϊκής ιστορίας. Πρόκειται με άλλα λόγια να μας απασχολήσουν οι αναπαραστάσεις των πολλαπλών μορφών ανδρισμού και οι πρακτικές επιτέλεσής τους σε σχέση με τα μεταβαλλόμενα οικονομικά, κοινωνικά, πολιτικά και ιδεολογικά συμφραζόμενα τους. Το χρονικό εύρος της συζήτησης εκτείνεται από τα τέλη του 18ου αιώνα μέχρι και την περίοδο του Μεσοπολέμου. Θεωρητική μας αφετηρία αποτελεί η ιστοριογραφική συζήτηση στο πλαίσιο της «ιστορίας των γυναικών», «της ιστορίας του φύλου» της «νέας εργατικής ιστορίας» και της «ιστορίας των αστικών τάξεων» και μεθοδολογική μας επιλογή η υπογράμμιση της αλληλόδρασης μεταξύ των αναλυτικών κατηγοριών φύλο, τάξη, σεξουαλικότητα και ηλικία. Ως πεδία διερεύνησης έχουμε επιλέξει την εργασία, την οικογένεια, την οικία, το έθνος και τον εθνικισμό, τον αστικό χώρο, τους ιατρικούς λόγους γύρω από το σώμα, την έννοια της τιμής και τη βία.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η εξοικείωση των φοιτητριών/φοιτητών με τον ιστορικό χαρακτήρα συγκρότησης των έμφυλων ταυτοτήτων.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Η τελική βαθμολογία διαμορφώνεται ως εξής:

α. Συμμετοχή στο μάθημα (παρουσιάσεις και γενικότερη δραστηριοποίηση) (30%)

β. Μικρή εργασία (20%)

γ. Μεγάλη εργασία (50%)

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 7,5

ΓΦ-3 Φύλο, φεμινιστική θεωρία και πολιτική

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Βενετία Καντσά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα θέτει στο επίκεντρο τις έννοιες «γυναίκες», «φύλο», «πολιτική», «φεμινισμός/οί» και προσπαθεί να ανιχνεύσει τις μεταξύ τους σχέσεις. Πραγματεύεται ζητήματα που διατρέχουν τη νεωτερικότητα και επιχειρεί μια «αρχαιολογία» των εννοιών, εξετάζοντας την ιστορικότητα των παραπάνω κατηγοριών, την ιστορική τους διαμόρφωση, και τις μεταβαλλόμενες σημασίες τους. Παράλληλα, ενδιαφέρεται για τη σχέση θεωρίας και πολιτικής και αποσκοπεί στην ανάδειξη της πολιτικής διάστασης των σύγχρονων φεμινιστικών θεωριών σε επιστημολογικό και μεθοδολογικό επίπεδο.

Η έμφαση του δεύτερου κύματος του φεμινισμού στην πολιτική διάσταση των μέχρι τότε θεωρούμενων ως «προσωπικές» συνθήκες, η οποία συνοψίστηκε στη φράση «το προσωπικό είναι πολιτικό», άνοιξε το δρόμο για την ενασχόληση με θέματα όπως το σώμα, η αναπαραγωγή και η σεξουαλικότητα. Μετέπειτα θεωρήσεις τόνισαν ότι οι διεκδικήσεις της ιδιότητας του πολίτη, τουλάχιστον στη Δύση, δεν είναι ποτέ ουδέτερες, αλλά, συνδέονται με το φύλο, τη φυλή και τη σεξουαλικότητα. Στα

πλαίσια του μαθήματος οι επιμέρους άξονες συζήτησης αναφέρονται, κυρίως, σε «πολιτικές της αναπαραγωγής» (μητρότητα, νέες τεχνολογίες αναπαραγωγής, «το δημογραφικό») και «πολιτικές της σεξουαλικότητας» (γάμος και η ιδιότητα του πολίτη, σεξουαλικότητα και «δημόσιος» χώρος).

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η αναγνώριση της πολιτικής διάστασης της έμφυλης διάκρισης. Η μελέτη συγκεκριμένων περιπτώσεων με αναφορά στην αναπαραγωγή και τη σεξουαλικότητα και η υπογράμμιση του πολιτικού τους χαρακτήρα.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Η γνωριμία με τα κυριότερα ρεύματα της φεμινιστικής σκέψης από το “δεύτερο κύμα” και μετά. Η εξοικείωση με το φύλο ως αναλυτικό και μεθοδολογικό εργαλείο. Η εφαρμογή των παραπάνω μέσα από την προσέγγιση και ανάλυση συγκεκριμένων παραδειγμάτων που αφορούν στο σώμα, τη σεξουαλικότητα, την αναπαραγωγή και το “δημόσιο/ιδιωτικό” χώρο.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, παρουσίαση και σχολιασμός κειμένων, προβολή εθνογραφικών ταινιών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Προφορικές παρουσιάσει, γραπτές εργασίες, γραπτή τελική εξέταση.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 7,5

ΓΦ-4 Γλώσσα, φύλο και σεξουαλικότητα

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Κώστας Κανάκης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Το μάθημα εστιάζει σε δύο ζητήματα: α) την εξοικείωση με την κοινωνιογλωσσολογική έρευνα που έχει ως αντικείμενο το φύλο και β) μια πρώτη προσέγγιση της ενδεικτικής σχέσης γλώσσας-φύλου-σεξουαλικότητας. Εστιάζοντας στο φύλο ως αναλυτική κατηγορία στη μελέτη της γλώσσας, θα εξετάσουμε τους τρόπους με τους οποίους τυχόν διαφοροποιείται η γλωσσική παραγωγή των υποκειμένων βάσει το φύλου τους, καθώς επίσης και ζητήματα γλωσσικής ανισότητας και σεξισμού σε όλα τα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης. Παράλληλα, θα γίνει σαφής η αλληλεξάρτηση γλωσσικών μοτίβων και έμφυλων σχέσεων καθώς και των γλωσσικών στάσεων των έμφυλων υποκειμένων. Προφανώς, το φύλο και η σεξουαλικότητα διακρίνονται, σε θεωρητικό επίπεδο. Ωστόσο, εξετάζοντας τον παράγοντα της σεξουαλικότητας και της στενής διαπλοκής του με τη γλώσσα, θα διαπιστώσουμε ότι μια συζήτηση για τη σεξουαλικότητα χωρίς αναφορά στο φύλο είναι ανεδαφική, ενώ, ταυτόχρονα κάθε συζήτηση για τη σεξουαλικότητα που λαμβάνει υπόψη το φύλο επιστρέφει στο συμπέρασμα ότι στο βαθμό που η ετεροκανονικότητα αποτελεί θεσμό, η όποια σχέση μεταξύ φύλου-γλώσσας-σεξουαλικότητας είναι, εν πολλοίς, προδιαγεγραμμένη βάσει ισχυρότατων στερεοτύπων. Παρόλα αυτά, στο βαθμό που η γλώσσα δεν δομείται μόνο από το κοινωνικό γίνεσθαι αλλά και το δομεί με τη σειρά της, υπάρχει πάντα κάποιο περιθώριο διαπραγμάτευσης. Αυτή η διαπραγμάτευση—και το κοινωνικό της κόστος—είναι εμφανής στο λόγο των ατόμων (και των ομάδων) που αρνούνται να συμμορφωθούν με τα προτάγματα της θεσμοθετημένης ετεροκανονικότητας, παίρνοντας αποστάσεις από τα έμφυλα στερεότυπα αλλά και το ρίσκο που ενέχει η μη-ευθυγραμμισμένη γλωσσική, έμφυλη ή/και σεξουαλική συμπεριφορά.

ΣΤΟΧΟΙ: Να εξοικειώσει τους φοιτητές με την έρευνα γλώσσας και φύλου και γλώσσας και σεξουαλικότητας από τη σκοπιά της γλωσσολογίας.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή άσκηση, δύο γραπτές εργασίες, προφορικές παρουσιάσεις.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 7,5

ΓΦ-5 Φύλο και υγεία

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ντιάννα Τράκα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η «υγεία» ως έννοια, ιδίωμα, και κοινωνική αξία διαμορφώνεται από τις επιρροές και τις προκλήσεις της ιστορίας και του πολιτισμού. Η υποκειμενικότητα, η ρευστότητα και η πολιτισμική σχετικότητα που την διακρίνουν καθιστούν δύσκολο τον «αντικειμενικό» της προσδιορισμό – παρά τις επανειλημμένες ερευνητικές προσπάθειες των διεθνών ιατρικών οργανώσεων να καταλήξουν σε έναν παγκόσμια αποδεκτό ορισμό της υγείας. Ως φαντασιακός στόχος, η αναζήτηση της υγείας αποτελεί ένα ισχυρό εργαλείο για την διατήρηση ή μη της καθεστηκίας τάξης, το οποίο φτάνει τελικά να συγκροτεί ένα ζήτημα πολιτικό και συνάμα ηθικό. Οι κατηγορίες «αρσενικό-θηλυκό» ή «άνδρας-γυναίκα» εκπροσωπούν βασικές έννοιες, τόσο στις συζητήσεις περί υγείας που φιλοξενούν τα ΜΜΕ – οι οποίες στην πραγματικότητα αφορούν τα προβλήματα υγείας και τις νόσους – όσο και την περιγραφή του πληθυσμιακού προφίλ της κατανομής μιας νόσου, καθώς συγκροτούν μεταβλητές σε κοινωνικο-επιδημιολογικές έρευνες με θέμα τις διακυμάνσεις των νοσημάτων, ως ένδειξη των κοινωνικών ανισοτήτων σε έναν υπό έρευνα πληθυσμό. Οι συγκεκριμένες κατηγορίες- μεταβλητές είναι επιφανειακές και προσεγγίζουν στο ελάχιστο το βάθος της έννοιας του κοινωνικού φύλου, όπως αυτό νοηματοδοτείται και γίνεται αντιληπτό από τις φεμινιστικές κοινωνικές και ιστορικές θεωρητικές παραδόσεις και αναλυτικές προσεγγίσεις.

ΣΤΟΧΟΙ: Το συγκεκριμένο μάθημα τοποθετεί την αναλυτική κατηγορία του κοινωνικού φύλου στο ευρύτερο εννοιολογικό πλαίσιο που περιγράφηκε παραπάνω, και πιο συγκεκριμένα : α) στο πλαίσιο της ιατρικής διάγνωσης (νόσος), β) στο πλαίσιο της υποκειμενικής αίσθησης της δυσφορίας (ασθένεια), και τέλος γ) στο συμπραζόμενο της κοινωνικής κατασκευής και επιτέλεσης της «πάθησης» (αρρώστια). Η δυναμική σχέση / αλληλεπίδραση μεταξύ «υγείας» και κοινωνικού φύλου εξετάζεται μέσα από φεμινιστικές, μαρξιστικές, φουκωικές, κ.α. θεωρητικές και αναλυτικές προσεγγίσεις, τις οποίες χρησιμοποιούν συγγραφείς-ερευνητές της κριτικής ιατρικής ανθρωπολογίας, όπως οι : Nancy Scheper-Hughes & Margaret Lock, Arthur Kleinman, Emily Martin, Rayna Rapp, Paul Farmer. Το ενδιαφέρον του μαθήματος εστιάζει στη σχέση μεταξύ κοινωνικού φύλου και ιδεολογίας, στην πρακτική εφαρμογή και στην τεχνολογία της «ιατρικής» («παραδοσιακής», «εναλλακτικής», «κλασικής δυτικής ιατρικής»), και τέλος στην αλληλεπίδραση του κοινωνικού φύλου με την διαμόρφωση της «επιστήμης» και τις «ηθικές» της (π.χ. βιο-ηθική, βιο-εξουσία, βιο-πολιτική).

Θα χρησιμοποιηθούν παραδείγματα από την εθνογραφία και την ιστοριογραφία (από την αρχαιολογία, την τέχνη & την λογοτεχνία), προκειμένου να συζητηθούν θέματα όπως :

- Επιστήμη και «σεξουαλικός διμορφισμός», επεμβάσεις στα γεννητικά όργανα
- Αντιλήψεις περί σύλληψης στην αρχαιότητα
- Σεξουαλικότητα, γέννα και αναπαραγωγή – διαπολιτισμικές προσεγγίσεις
- Έρευνες όσον αφορά τις «νόσους του «ασθενούς φύλου», π.χ. υστερία, νυμφομανία, «στειρότητα», «ψυχρότητα-σεξουαλική αποχή»
- Κοινωνικό φύλο και θεραπευτές, π.χ. σαμάνοι, *curanderos*, «μαμές», μαιευτήρες και μαίες
- Φύλο και «πολιτισμικά καθορισμένα σύνδρομα» (culture bound syndromes), π.χ. κακό μάτι, νεύρα, *susto*, *chacore*, *amok*

- Μεταμοντέρνα σύνδρομα και κοινωνικό φύλο, π.χ. νευρική ανορεξία, ινομυαλγία, επιλοχία κατάθλιψη
 - Αντιλήψεις περί παρέκκλισης, ανωμαλίας και «ατρικών λύσεων» μέσα στο χρόνο
 - Υποβοηθούμενη αναπαραγωγή στις μετα-βιομηχανικές κοινωνίες
- ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, παρουσιάσεις και σχολιασμός κειμένων, προβολή εθνογραφικών ταινιών, μικρές πρακτικές ασκήσεις προς συζήτηση.
 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Προφορικές παρουσιάσεις, γραπτές εργασίες, τελική εξέταση.
 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3
 ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 7,5

ΓΦ-6 Φύλο και υλικός πολιτισμός

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Έλια Πετρίδου
 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:
 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3
 ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 7,5

ΓΦ-7 Μετανάστευση και φύλο

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Πηνελόπη Τοπάλη
 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα επικεντρώνεται σε ζητήματα μετανάστευσης, «φυλής» και εθνότητας, έχοντας ως βασικό πρίσμα διερεύνησής τους το φύλο. Θέτει ως άξονα συζήτησης την με πολιτισμικούς, «φυλετικούς» και έμφυλους όρους στη συγκρότηση του «μετανάστη» και του «πρόσφυγα» σε διαφορετικούς πολιτισμούς και εξετάζει την αλληλοδιαπλοκή τους με φαινόμενα εθνικισμών και ρατσισμών. Επιπλέον, μέσα από μία ανθρωπολογική προβληματική προσεγγίζει μελέτες που σχετίζονται με μεταναστευτικές και προσφυγικές ομάδες στην ελληνική και σε άλλες κοινωνίες, και διερευνά τα πεδία της εργασίας, της θρησκείας και της συγγένειας ως προνομιακά πλαίσια ανάδειξης της μεταναστευτικής και διαμεταναστευτικής εμπειρίας. Τέλος, το μάθημα περιλαμβάνει άσκηση στην επιτόπια έρευνα σε μεταναστευτικούς και προσφυγικούς πληθυσμούς και συζητήσεις των μεθοδολογικών προβληματισμών που τίθενται στη μελέτη τους.
 ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η γνώση των βασικών προβληματισμών που διέπουν τις σύγχρονες συζητήσεις για τη μετανάστευση, μέσα από τον άξονα του φύλου. Η άσκηση των φοιτητών/-τριών στη βιβλιογραφική έρευνα, τη συγγραφή σημειώσεων πεδίου, και τις μεθόδους επιτόπιας έρευνας σε μεταναστευτικούς πληθυσμούς.
 ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Οι φοιτητές/τριες θα αποκτήσουν σε βάθος γνώση των προβληματισμών που αφορούν στη σύγχρονη έρευνα για τη μετανάστευση και τους μεταναστευτικούς πληθυσμούς μέσα από το πρίσμα του φύλου και θα κατανοήσουν τα βασικά αναλυτικά εργαλεία μελέτης τους. Την κατανόηση των παραπάνω θα βοηθήσει η εφαρμογή τους στο πεδίο μέσα από ασκήσεις επιτόπιας έρευνας και μικρές ερευνητικές εργασίες σε μεταναστευτικούς πληθυσμούς, αλλά και σε κομμάτια του γηγενούς πληθυσμού που σχετίζονται μαζί τους. Οι φοιτητές/τριες θα μπορούν να επιλύσουν στη συνέχεια μεθοδολογικά και θεωρητικά ζητήματα που σχετίζονται με μεταναστευτικούς πληθυσμούς και θα αποκτήσουν δεξιότητες μέσα από την άσκηση στην έρευνα σε μεταναστευτικούς πληθυσμούς που θα χρησιμεύσουν στη συνέχεια στη μελέτη κάθε μορφής ετερότητας. Παράλληλα, η εμπάθση στα αναλυτικά εργαλεία της μετανάστευσης και στην

συνάρθρωσή τους με το φύλο θα οδηγήσει στην περαιτέρω εφαρμογή τους σε κάθε πεδίο που σχετίζεται με εθνοτικά, έμφυλα και «φυλετικά» σχήματα και ομάδες.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Σεμινάρια στα πλαίσια των οποίων οι φοιτητές/-τριες θα μελετούν, παρουσιάζουν και συγγράφουν κείμενα που αφορούν μεταναστευτικές ομάδες και ασκήσεις στο πεδίο.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Συμμετοχή στο μάθημα, συμμετοχή στις ασκήσεις πεδίου, παρουσιάσεις και γραπτές εργασίες.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 7,5

ΓΦ-8 Οικονομική ανισότητα, φύλα και ο αναπτυσσόμενος κόσμος

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Χρίστος Μπέλλας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στο πρώτο τρίτο του μαθήματος γίνεται γενική αναφορά σε θεωρίες για την οικονομική ισότητα και ευημερία. Στο δεύτερο τρίτο εξετάζονται από το πρίσμα αυτών των θεωριών ζητήματα που αφορούν έμφυλες οικονομικές σχέσεις εντός των νοικοκυριών του αναπτυσσόμενου κόσμου. Στο τρίτο μέρος οι φοιτήτριες και οι φοιτητές παρουσιάζουν σχετικές με τη θεματολογία εργασίες.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η θεμελίωση της προβληματικής σχετικά με την οικονομική ανισότητα με πεδίο εφαρμογής τις έμφυλες σχέσεις στον αναπτυσσόμενο κόσμο.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Η κατανόηση της σχετικότητας των εννοιών της ανισότητας και της κοινωνικής ευημερίας. Η δυνατότητα πραγματοποίησης συγκρίσεων και εντοπισμού αναλογιών και διαφορών στις έμφυλες σχέσεις στον αναπτυσσόμενο και στον λεγόμενο αναπτυσσόμενο κόσμο.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Συνδυασμός διαλέξεων και παρουσιάσεων εργασιών των φοιτητριών και φοιτητών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Δύο γραπτές δοκιμασίες και μια τελική γραπτή εργασία.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 3

ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ: 7,5

Διεύθυνση του ΠΜΣ *Γυναίκες και Φύλα*

Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας,

Λόφος Πανεπιστημίου, 81 100 Μυτιλήνη, Λέσβος, τηλ. 22510-36342

gender@sa.aegean.gr

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Κέντρο επικοινωνιών Πανεπιστήμιο Αιγαίου, 22510-36000, fax 22510-36099

Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας & Ιστορίας:

Γραμματεία Προπτυχιακού 22510-36303 και 36323, fax 22510-36309

Γραμματεία Μεταπτυχιακού 22510-36331, fax 22510-36349

Εργαστήριο Υπολογιστών 22510-36315 και 36325

Βιβλιοθήκη 22510-36030/1

Γραφείο Φοιτητικής Μέριμνας 22510-36109

Διεύθυνση Σπουδών 22510-36161

Γραφείο Συγγραμμάτων 22510-36114

Γραφείο Διασύνδεσης 22510-36117/8

Πρόγραμμα ERASMUS 22510-36165

Γραμματεία Τμήματος Περιβάλλοντος 22510-36200

Γραμματεία Τμήματος Γεωγραφίας 22510-36400

Γραμματεία Τμήματος Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας 22510-36350

Γραμματεία Τμήματος Επιστημών της Θάλασσας 22510-36800

Γραμματεία Τμήματος Κοινωνιολογίας 22510-36500